

Strategije

U Srbiji je u tijeku javna rasprava o Medijskoj studiji, na osnovu koje će biti izrađena Strategija za razvoj medija. Na prvom okruglom stolu, na kojima sudjeluju predstavnici medija, novinarskih udruga i medijski stručnjaci, jedan od zahtjeva kojeg su iznijeli predstavnici udruga novinara bio je povlačenje države iz vlasništva u medijima. Taj smo zahtjev čuli nebrojeno puta i na brojnim raspravama gdje se razgovaralo o položaju manjinskih medija i gdje su novinari i medijski stručnjaci tvrdili da nacionalna manjinska vijeća ne smiju biti osnivači medija. Pri tome se često povlačila paralela između medija na većinskom jeziku i manjinskih medija, inzistirajući da se stave u jednak položaj, odnosno da se privatiziraju. Međutim, ovakve paralele, kaže naš sugovornik predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća i dugogodišnji pokrajinski dužnosnik u Pokrajinskom tajništvu za propise, upravu i nacionalne zajednice dr. Tamás Korhecz, ne samo da su umjetne, nego su i opasne. Opasne za opstanak medija na materinim jezicima manjina, jer skoro niti jedan manjinski medij ne može opstati samo na tržišnim principima.

U tijeku je i javna rasprava o još jednoj strategiji – o Strategiji o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Hrvatske. Naime, Republika Hrvatska nema poseban krovni zakon kojim bi se uredilo pitanje odnosa Republike Hrvatske prema Hrvatima u BiH, hrvatskim autohtonim manjinama u europskim zemljama te hrvatskom iseljeništvu. Cilj je ove strategije uspostaviti novi zakonodavni i institucionalni okvir kao podlogu za provedbu strategije. Konačno, možemo reći. Valjda će onda i Ustavom zajamčena obveza »osobite skrbi i zaštite« dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama biti učinkovitija, pa nećemo zavidjeti drugim manjinama o kojima njihove matične države sustavno skrbe već odavno.

J. D.

Sve zainteresirane osobe koje bi željele obavljati posao kolportera tjednika »Hrvatska riječ« na dogovor se mogu javiti u Uredništvo NIU »Hrvatska riječ« na adresi Trg cara Jovana Nenada 15/II.

SADRŽAJ

AKTUALNO

HKUD-a Vladimir Nazor Stanišić
**SAVJET MZ STANIŠIĆ ODBIO
MOLBU UDRUGE.....6**

Nastavlja se igra oko davanja suglasnosti za uvoz udžbenika

**ZAVOD NIJE MERITORAN, MINISTARSTVO POSLALO DOPIS IZ
2005. GODINE.....7**

TEMA

Održana prva sjednica novog saziva
Hrvatskog nacionalnog vijeća

**NOVI STATUT, POSLOVNIK I
SIMBOL.....8-10**

Crkva u Moroviću postaje svetište
Marije Pomoćnice kršćana i duša u
čistilištu

**HODOČAŠĆE ZA OPROST GRIJE-
HA.....28-29**

INTERVJU

Tamás Korhecz, predsjednik
Mađarskog nacionalnog vijeća

**JASNA ODGOVORNOST ZA PREDLO-
ŽENI PROGRAM I OBEĆANJA..12-14**

DOPISNICI

Nastavak suradnje Mladeži DSHV-a i
Mladeži HDZ-a

**MLADI IZ SRIJEMA NA PROSLA-
VI U ZAGREBU.....25**

Smotra hrvatskih tamburaških sasta-
va u Ljutovu

**SUSRET ZALJUBLJENIKA U TAM-
BURU.....27**

KULTURA

Održana likovna kolonija »Bačvanka
2010.«

**LIKOVNE KOLONIJE – DOBAR
PRONALAZAK.....32-33**

SPORT

Ivan Šoštarec, trener plivanja u
Plivačkom klubu »Spartak«

KVALITETAN RAD S MLADIMA...47

IVAN KARAN, PREDSJEDNIK HKUD-A VLADIMIR NAZOR STANIŠIĆ

Savjet MZ Stanišić odbio molbu udruge

Pretpostavio sam da nam Savjet MZ neće izaći u susret, jer očigledno da razlike između Demokratske stranke, Demokratske stranke Srbije i Srpske radikalne stranke nema po pitanju odnosa prema Hrvatima u selu

Na sjednici Savjeta Mjesne zajednice Stanišić, održanoj u utorak, 14. rujna, na dnevnom redu se, među ostalim, našla i molba Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva Vladimir Nazor iz Stanišića da se Dom bivšeg KUD-a Vladimir Nazor u ovome mjestu dodijeli udruzi na korištenje i upravljanje. Molbu je članovima Savjeta izložio predsjednik HKUD-a Vladimir Nazor *Ivan Karan*, međutim, prema njegovim riječima, molba nije naišla na razumijevanje članova Savjeta.

»Zatražili smo pomoć od Savjeta Mjesne zajednice Stanišić jer smo željeli da i Savjet sudjeluje u lobiranju da se na sjednici Gradskog vijeća Sombora, koja će se održati sljedećeg tjedna, donese odluka

kojom bi se Dom dodijelio nama na korištenje, a da Mjesna zajednica na sebe preuzme održavanje fasade. Pozvan sam da obrazložim molbu koju smo uputili i koja je pročitana na sjednici, kao i dopis koji je uputilo Hrvatsko nacionalno vijeće. Nakon što sam obrazložio našu molbu razvila se diskusija članova Savjeta MZ na kojoj su sudjelovali i pojedini zainteresirani građani. Odluka je donesena kasnije i rečeno mi je da je raspoloženje Savjeta MZ da mi to ne dobijemo. Diskusije su bile, moram reći, vrlo interesantne. Od toga da stvaranje KUD-ova s nacionalnim predznakom dijeli selo do toga da je traženje te zgrade na korištenje hrvatskoj zajednici izazivanje povratka devedesetih godina, a znamo da je tada prognano 70

posto Hrvata iz sela. Smetalo je čak i to da bi na Domu bila ploča na kojoj bi bio naziv naše udruge koja ima hrvatski predznak, a jedan od sudionika rasprave je sam sebi odao priznanje rekavši da kao uspješni političar mora oslušivati bilo naroda, da bi u selu nastali veliki problemi ukoliko bi mi dobili Dom i da oni ne žele da se selo pojavljuje u medijima u negativnom kontekstu«, kaže Karan.

Karan kaže kako je njegov komentar odluke »dan samim tim što sam molbu za dodjelu Doma uputio Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i Pokrajinskom tajništvu za upravu, propise i nacionalne zajednice. Pretpostavio sam da nam Savjet MZ neće izaći u susret, jer očigledno da razli-

ke između Demokratske stranke, Demokratske stranke Srbije i Srpske radikalne stranke nema po pitanju odnosa prema Hrvatima u selu«.

Karan dodaje kako bi Gradsko vijeće Sombora na sljedećoj sjednici trebalo razmatrati njihovu molbu. »Prema našim saznanjima u Gradskom vijeću postoji pozitivan stav prema našoj molbi, a vidjet ćemo kako će se razvijati dalje. Član Gradskog vijeća zadužen za gospodarstvo je i predsjednik Podružnice Sombor Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Mata Matarić*, a kako je na sjednici Podružnice naša ideja podržana, očekujem da će i predsjednik Podružnice na fonu tog zaključka podržati našu molbu«.

ZAMJENIK I POMOĆNIK POKRAJINSKOG TAJNIKA ZA PROPISE, UPRAVU I NACIONALNE MANJINE

Potpورا molbi HKUD-a Vladimir Nazor iz Stanišića

Tajništvo će u dogledno vrijeme uputiti preporuke lokalnoj samoupravi Grada Sombora da se izađe u susret molbi HKUD-a Vladimir Nazor iz Stanišića i da im se prostor, koji je sad u fazi renoviranja, dodijeli na duže vremensko razdoblje s pravom korištenje i upravljanja

Početkom godine Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Vladimir Nazor iz Stanišića je podnijelo molbu, na više adresa, da mu se dodjeli na uporabu stara ruinirana zgrada bivšeg Kulturno-umjetničkog društva Vladimir Nazor u Stanišiću. Zgrada preko dvadeset godina nije bila u uporabi i kao takva nije imala svrhu, već je ugrožavala sigurnost prolaznika i ružila centar grada.

U međuvremenu je izlobran početak obnove zgrade te je gradska Direkcija za izgradnju započela radove. U četvrtak, 9. rujna, gradilište su posjetili zamjenik i pomoćnik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne zajednice *Mato Groznica* i *Marius Rošu*. Prilikom posjeta susreli su se s predsjednikom HKUD-a Vladimir Nazor iz Stanišića *Ivanom Karanom* i članovima društva. Nakon obilaska gradilišta i razgovora s domaćinima *Mato Groznica* je rekao za naš tjednik: »Uvidom u situaciju i onim što inače znam o hrvatskoj zajednici i

onog što smo u dokumentaciji mogli videti inicijativu HKUD-a Vladimir Nazor treba snažno podržati s obzirom da hrvatska manjinska zajednica u selu ne raspolaže svojim prostorijama, za razliku od drugih nacionalnih zajednica, neznatno brojnijih, u kojima bi mogli održavati svoje aktivnosti na razvijanju i očuvanju svog identiteta. U tom smislu tajništvo će u dogledno vrijeme uputiti preporuke lokalnoj samo-

upravi Grada Sombora da se izađe u susret molbi HKUD-a Vladimir Nazor iz Stanišića i da im se prostor, koji je sad u fazi renoviranja, dodijeli na duže vremensko razdoblje s pravom korištenje i upravljanja. To bi bila velika gesta dobre volje i ne vidim razloga da se to opstruira s obzirom da nema prepreka da se to i desi. Osim što će tajništvo izaći s formalnom inicijativom prema lokalnoj samoupravi u vezi Doma,

mi ćemo, kao i sve ostale nacionalne zajednice, tako i hrvatsku zajednicu pozvati da se javlja na natječaje tajništva za dodjelu sredstava za svoje aktivnosti i tako pomogne, konkretno Hrvatima u ovom mjestu, opstanak na ovim prostorima.

»Nakon obilaska Doma kulture u Stanišiću, koje je do 1990. godine pripadalo KUD-u Vladimir Nazor iz Stanišića, možemo konstatirati da je, s obzirom na brojnost Hrvata u Stanišiću kojih po popisu iz 2001. ima preko 7 posto i s obzirom na bogatu kulturno-umjetničku aktivnost Hrvata u Stanišiću, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne zajednice na stanovištu da hrvatska zajednica u Stanišiću i HKUD Vladimir Nazor, kao jedan od predstavnika kulture i umjetnosti Hrvata iz Stanišića, trebaju dobiti jedan takav objekt u kojem bi mogli razvijati svoju djelatnost na očuvanju kulturnog i jezičnog identiteta Hrvata u Stanišiću«, kazao je *Marius Rošu* nakon sastanka.

Savo Tadić

NASTAVLJA SE IGRA OKO DAVANJA SUGLASNOSTI ZA UVOZ UDŽBENIKA

Zavod nije meritoran, ministarstvo poslalo dopis iz 2005. godine

Iako je školska godina počela prije dva tjedna, učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku još uvijek nemaju udžbenike na čiji se uvoz iz Republike Hrvatske čeka suglasnost. Kada će suglasnost biti dobivena još uvijek nije poznato, kažu nam u Hrvatskom nacionalnom vijeću.

Po riječima člana Izvršnog odbora HNV-a zaduženog za obrazovanje *Pere Horvackog*, glede rješavanja ovoga pitanja mjesec i pol dana se čekalo na davanje mišljenja iz Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja. Međutim, ovih dana su iz Zavoda pismeno obavijestili Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje kako nisu meritori dati mišljenje u vezi uvoza udžbenika. Prije toga, škole su zahtjeve poslale Pokrajinskom tajništvu, ono HNV-u na mišljenje, pa potom u Zavod za unapređenje obrazovanja i vaspitanja. »Zavod je naš zahtjev razmatrao dulje od za to predviđenog vremena. Sad nam preostaje da u suradnji s Pokrajinskim tajništvom uradimo sve ono što je potrebno da se dobije suglasnost za uvoz udžbenika«, kaže *Pero Horvacki*.

Razgovori od prošlog tjedna, kada su se dužnosnici HNV-a sastali u Beogradu s ministrom prosvjete *Žarkom Obradovićem* i njegovim suradnicima, a na kojem je među ostalim bilo riječi i o uvozu udžbenika, zasad nisu urodili plodom. A u vezi predmeta: zahtjev za odobrenje uvoza udžbenika za osnovnu školu iz Republike Hrvatske, iz tog je Ministarstva u ponedjeljak stigao dopis s datumom 7. ožujka 2005. godine, imenovan na predsjednika Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori, a tekst dopisa potpisuje ministar dr. *Slobodan Vuksanović*.

Upitan za komentar ovoga dopisa, *Pero Horvacki* ističe kako taj postupak pokazuje neozbiljnost odnosa prema obrazovanju na hrvatskom jeziku. »Poruka je: možete razvijati obrazovanje, ali gledat ćemo da ne uspijete«, komentira kratko *Horvacki*.

S druge strane, pozitivni pomaci glede školstva su da je dobivena suglasnost za otvorenje strukovnog odjela na hrvatskom nastavnom jeziku u srednjoj Politehničkoj školi u Subotici (u kojem trenutačno ima 11 učenika), kao i da su hrvatski odjeli u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu izuzeti iz procesa racionalizacije školske mreže.

D. B. P.

DUJO RUNJE U POSJETU HRVATSKOJ RIJEČI

Još nisu ostvarena sva prava

Član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za informiranje *Dujo Runje* posjetio je u utorak Novinsko-izdavačku ustanovu Hrvatska riječ. S predsjednicom Upravnog odbora ustanove *Vesnom Prčić*, ravnateljem ustanove *Ivanom Karanom* i odgovornom urednicom

Jasminkom Dulić Runje, koji je i zastupnik u pokrajinskoj skupštini te član Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine, razgovarao je o položaju hrvatskih medija i programa te je istaknuo kako je jedan od najvažnijih ciljeva na planu informiranja izjednačavanje hrvatske zajednice s drugim nacionalnim manjinama u pogledu ostvarivanja prava na informiranje na materinjem jeziku. Naime, još uvijek hrvatska zajednica nije izjednačena s drugima u pogledu informiranja na pokrajinskom javnom servisu (televizijski i radio program) niti u pogledu financiranja tiskanih medija. Ravnatelj *Karan* je zatražio od HNV-a pomoć u povećavanju čitanosti Hrvatske riječi, kroz pretplatu na dječji list *Hrcko* i omladinski list *Kužiš* za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

SLOVAČKO PODUZEĆE INVESTIRA, VLADA AP VOJVODINE PODUPIRE

Akva-park u Bačkom Petrovcu

Predsjednik Vlade Vojvodine dr. *Bojan Pajtić* obišao je u utorak mjesto u općini Bački Petrovac, lokaciju budućeg akva-parka Vodeni svijet. Gradnja akva-parka je do sada najveća investicija iz Republike Slovačke, a ukupna vrijednost projekta iznosi dvadeset dva milijuna eura. Investitor je slovačko poduzeće »Aqua terming« koje u ovoj zemlji već ima dva ovakva centra, koji predstavljaju turistički atraktivan spoj sporta, sportske rekreacije, odmora i hotelsko-ugostiteljskih sadržaja. »Akva park u Bačkom Petrovcu neće biti značajan samo zato što je to značajna i veoma vrijedna investicija, najveće ulaganje iz Slovačke u Vojvodini do sada, niti zbog činjenice da će posao u njemu dobiti stotinu radnika, kao i mnogobrojni ugostitelji i drugi zaposleni u pratećim djelatnostima, nego zbog činjenice da ćemo izgradnjom suvremenog akva-parka na najbolji način realizirati dio vlastitih turističkih potencijala. Radi se o kompleksu koji će privući brojne goste, ne samo iz naše zemlje nego prije svega iz susjednih zemalja. Vlada će također pomoći realizaciju projekta, prije svega kroz potporu za realizaciju investicije, ali i kroz program podrške u otvaranju novih radnih mjesta«, rekao je predsjednik *Pajtić*. Lokacija budućeg akva-parka nalazi se izvan samog mjesta, na putu od Bačkog Petrovca prema Novom Sadu, od koga je udaljena samo 18 kilometara, a prva faza izgradnje treba biti gotova već na proljeće iduće godine. Pokraj olimpijskog i manjih bazena, od kojih će jedan biti sa slanom vodom, zabavnih sadržaja i drugih sadržaja, u parku površine oko 20 hektara bit će otvoren i hotel, kao i drugi neophodni turistički i ugostiteljski objekti.

NATJEČAJ POKRAJINSKOG TAJNIŠTVA ZA KULTURU

Poticanje proizvodnje televizijskih programa u području kulture i umjetnosti

Pokrajinsko tajništvo za kulturu raspisalo je natječaj za poticanje proizvodnje televizijskih programa u području kulture i umjetnosti na srpskom jeziku, jezicima nacionalnih manjina i etničkih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

Cilj natječaja je poticanje proizvodnje programskih sadržaja u području kulture i umjetnosti, kao i praćenja događaja i objavljivanja informacija, mišljenja i ideja o pojavama i ličnostima u području kulture i umjetnosti o kojima javnost ima opravdan interes biti informirana.

Pokrajinsko tajništvo za kulturu sufinancirat će proizvodnju programskih sadržaja u području kulture i umjetnosti na srpskom jeziku i na jezicima nacionalnih manjina i etničkih grupa u AP Vojvodini u iznosu od 7.500.000,00 dinara, od čega za privatna poduzeća 6.500.000,00 dinara i za nevladine organizacije 1.000.000,00 dinara.

Tekst natječaja i formular za prijavu mogu se naći na službenoj internetskoj stranici Tajništva www.kultura.vojvodina.gov.rs. Rok za podnošenje prijave je 27. rujna 2010. godine.

D. B. P.

ODRŽANA PRVA SJEDNICA NOVOG SAZIVA HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Novi Statut, Poslovnik i simbol

Blagdan Ivana Antunovića će ubuduće biti slavljen 15. kolovoza * Vijećnici jednoglasno usvojili izvješće o stanju imovine i potraživanjima, kao i izvješće o utrošku sredstava za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja ove godine

Andrija Ađin, Željko Pakledinac, Slaven Bačić, Mata Matarić, Zlatko Načev

Dva i pol mjeseca nakon konstituirajuće sjednice, novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća održao je u prošli petak, 10. rujna, svoju prvu redovitu sjednicu. Bila je to ujedno prva sjednica Vijeća priređena u novim prostorijama HNV-a, u Preradovićevoj 13 u Subotici. Od ukupno 29 vijećnika, sjednici je nazočilo njih 25-ero, a na dnevnom redu našlo se ukupno 11 točaka, među kojima i prijedlozi novoga Statuta i Poslovnika o radu Vijeća, koji su jednoglasno usvojeni.

NOVI POSLOVNIK I STATUT

»Prijedlog Poslovnika o radu i Statut HNV-a su ranije usuglašeni na Odboru HNV-a za statut«, rekao je predsjednik HNV-a dr. *Slaven Bačić*. »Odbor ih je predložio Izvršnom odboru HNV-a, a ovaj Vijeću. Većina izmjena Statuta i Poslovnika su tehničke prirode, vrlo malo suštinske«, dodao je Bačić.

Što se tiče izmjena Statuta, u novom dokumentu, među ostalim, više nema odjela već samo odbora HNV-a, definiran je broj članova odbora, nema e-vlade. Novim

Statuom otvorena je mogućnost da Vijeće može otvarati svoje područne urede. Također, Vijeće će, a ne predsjednik kao do sada, određivati zarade, honorare i nagrade dužnosnicima i osobama u radu Vijeća.

Glede usvajanja prijedloga novoga Poslovnika o radu HNV-a, vijećnica *Josipa Ivanković* iz Subotice se upitala zašto svi odbori u novom dokumentu imaju pet, a Odbor za obrazovanje sedam članova. Slaven Bačić je rekao kako je

Protiv spajanja odjela

Na sjednici je, s troje suzdržanih, usvojen i zaključak po kojem se Hrvatsko nacionalno vijeće protivi racionalizaciji u školstvu putem spajanja odjela te da dosljedno štiti stečena prava kada se radi o obrazovanju na hrvatskom jeziku. »Hrvatsko nacionalno vijeće zahtijeva poštovanje stečenih prava na obrazovanje na hrvatskom jeziku i provođenje međunarodno preuzetih obveza Republike Srbije, te se najenergичnije protivi nakani da se pod izlikom racionalizacije izvrši spajanje prvih odjela na hrvatskom jeziku u OŠ 'Matko Vuković' i OŠ 'Ivan Milutinović' u Subotici te kombiniranje prvoga razreda na hrvatskom jeziku u OŠ 'Matija Gubec' u Tavankutu sa starijim razredima i tako faktički postupno ukida obrazovanje na hrvatskom jeziku«, stoji u zaključku.

Također se ističe i kako HNV zahtijeva da navedena tijela poštuju suglasnost za otvaranje ovih odjela, kao i odjela u Potiltehničkoj školi u Subotici, koje je dalo Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje te da odobre sredstva za financiranje rada navedenih odjela.

ovo predloženo na Izvršnom odboru Vijeća, budući da je područje obrazovanja najkompleksnije te da je ovaj broj određen kako bi članovima toga tijela bili obuhvaćeni svi segmenti obrazovanja.

U diskusiji koja je prethodila usvajanju novoga Statuta najviše je vijećnica *Josipa Ivanković* zatražila dodatna pojašnjenja u vezi mogućnosti otvaranja područnih ureda HNV-a. Slaven Bačić je objasnio kako je postojeći zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina zastupa centralizirani model manjinske samouprave, ali to ne sprečava nacionalna vijeća da osnivaju područne urede, ukoliko žele decentralizirati svoj sustav. »To je razlog za tu odredbu. Imamo taj problem subotičanosti, i na ovaj način se otvara mogućnost da otvaramo područne urede ukoliko to želimo«, pojasnio je Slaven Bačić.

NOVI SIMBOL

S 20 glasova za na sjednici je usvojen i Prijedlog odluke o utvrđivanju simbola HNV-a. Prijedlog simbola izradio je mr. doc. *Darko Vuković* s Akademije umjetnosti u Novom Sadu.

Vijećnik *Stanko Krstin* je prijedlogu simbola osporio praktičnost, ne sporeći umjetničku vrijednost. »Mislim da je znak neprimjenjiv i nečitak, posebice ukoliko ispod njega ne piše 'Hrvatsko nacionalno vijeće'«, pojasnio je Krstin.

Predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić* je istaknuo kako će novi simbol HNV-a biti prepoznatljiv u onoj mjeri u kojoj Vijeće bude bilo aktivno, a njegove aktivnosti prisutne u medijima.

Vijećnik *Zvonko Tadijan* iz Sonte je predložio da se u crveni kvadratić u simbolu ubaci jedan bijeli kvadratić, kako bi više podsjećao na simbol matične države.

Vijećnik *Petar Balažević* je ustvrdio da će ovaj simbol, prihvaćen na Odboru za statut, svoju primjenu pokazati u praksi. Dodao

je i da će taj simbol, ukoliko bude inicijativa, također moći biti promijenjen, podsjetivši kako i ova izmjena predstavlja pravljenje diskontinuiteta u odnosu na prijašnji simbol.

POMICANJE BLAGDANA

Jedna od točaka bio je i Prijedlog odluke o izmjeni datuma obilježavanja blagdana Ivana Antunovića. Ovaj je prijedlog usvojen s 23 glasa »za«. Prema tome prijedlogu, jedan od četiriju blagdana hrvatske zajednice u Srbiji, dan rođenja *Ivana Antunovića* (19. lipnja), bit će zamijenjen danom 15. kolovoza. Naime, na taj dan 1869. godine Antunović je izdao proglas kojim je pozvao na pretplatu novina koje je izdavao.

Vijećnica Josipa Ivanković se zapitala zašto je po stavu Izvršnog odbora HNV-a za zajednicu »daleko značajniji« datum objave proglasa od preporoditeljeva rođendana. Slaven Bačić je odgovarajući na ovo pitanje napravio analogiju s banom Josipom Jelačićem, čiji se dan rođenja također obilježava kao blagdan zajednice. »Ban Jelačić je rođen u Petrovaradinu, iako nije djelovao u Bačkoj ili Srijemu. Ivan Antunović je rođen u Kunbaji, danas u Republici Mađarskoj. Dakle slavimo njegov rođendan vezan za drugu državu. Ono zbog čega je biskup Ivan Antunović značajan nije zbog toga što se rodio, već zbog toga što je započeo preporodni rad. A njega je počeo upravo ovim proglasom na Veliku Gospu«, rekao je Bačić.

Ivankovićeva je istaknula kako se u tom proglasu Ivana Antunovića ne spominju Hrvati već samo »Bunjevci, Šokci i Bošnjaci«, kao i da je uvrštena praksa da se spomeni na ljude koji su ostavili nekoga traga u povijesti

redovito obilježavaju na dan kada su rođeni ili umrli. »Mislim da se ovim pravi prostor za Bunjevce da se njima omogući da slave dan rođenja Ivana Antunovića«, rekla je Ivankovićeva, napomenuvši kako je 15. kolovoza svakako blagdan Velike Gospe, te da nema razloga datum blagdana pomicati.

Po riječima Slavena Bačića, ovakav pristup zahtijeva povijesne rasprave na temu formiranja nacionalne svijesti u Hrvata u Bačkoj. »Bunjevci koji se ne osjećaju Hrvatima imaju svakako pravo obilježavati koji dan žele i obilježavaju dan Ivana Antunovića isto kao i mi. Naša je kulturna tradicija ista u 19. stoljeću, mi se međusobno razlikujemo tek u najnovijem dobu«, rekao je Bačić.

Glede ove točke dnevnog reda, dopredsjednik HNV-a *Mata Matarić* je ukazao kako mjesto na kojem je u Kalači Ivan Antunović ukopan nije dostojno obilježeno te da se na tom mjestu nalaze tri nadgrobna spomenika drugih osoba. »Kad se već svi slažemo da

je on naš veliki preporoditelj, treba dostojno obilježiti to mjesto. To nije u našoj nadležnosti, ali mislim da je važno pokazati određeni interes za to, te da ga onda veličamo s pravom«, rekao je Matarić dodavši i da bi blagdan hrvatski zajednice trebali biti obilježavani isticanjem stijega zajednice u svim lokalnim samoupravama u kojima za to postoji zakonsko pravo.

Vijećnici su jednoglasno usvojili i prijedlog odluke o radnim i neradnim danima. »Budući da se blagdan hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji slave više simbolički, a manje neradno, prijedlog Izvršnog odbora je bio da ova četiri blagdana za uposlenike HNV-a budu radna, a ne neradna kao do sada«, pojasnio je Bačić.

MATERIJALNO I FINANCIJSKO POSLOVANJE

Na sjednici je jednoglasno usvojeno i izvješće o stanju imovine i potraživanjima, koje je podnio *Pajo Đurašević*, koji je bio nazo-

Slaven Bačić: Zadovoljan konstruktivnim radom

»Zadovoljan sam konstruktivnim radom predstavnika obiju lista, kao i time da nije bilo problema oko točaka koje bi potencijalno trebale predstavljati mjesto neizbježnog sučeljavanja«, ocijenio je nakon sjednice predsjednik HNV-a dr. Slaven Bačić. »Kada je sjednica dobro pripremljena, rasprava je usmjerena prema predmetu, a ne pojedinačnim osobnim nesuglasicama. Upravo zbog toga plan je da u svim odborima HNV-a budu predstavnici obiju lista«.

čan prilikom primopredaje dokumentacije i imovine između starog i novog vodstva HNV-a te sačinio pregled poslovanja od 1. siječnja 2010. do 30. lipnja 2010. godine. »Dokumentacija je ispravna sa stanovišta formalne, računске i suštinske ispravnosti«, rekao je Pajo Đurašević. »Tamo je konstatirano da su dvije stvari u sporu. To će se riješiti u redovitom postupku. To su slučajevi vezani za bivše dužnosnike Vijeća *Antoniju Čotu* i *Lazu Vojnića Hajduka*. Postoje neke neraščišćene stvari koje se nisu mogle završiti za dva tjedna. Kod dobavljača imamo stavki i dugovnih i potražnih, a nelogično je da smo svima platili unaprijed. No, ti će se računi pokupiti, za to treba vremena i to će biti u redu. Inventura nije rađena jedno dulje razdoblje, te sam u zapisniku preporučio da se uradi u primjereno kratkom roku. Mislim da će sve biti gotovo do kraja studenoga i da će sve biti 'čisto'. Želim reći i to da sve to što smo primijetili ne utječe puno na bilancu, na imovi-

nu Hrvatskog nacionalnog vijeća», rekao je Pajo Đurašević.

Također jednoglasno usvojeno je i Izvješće o utrošku sredstava za razdoblje od 1. siječnja 2010. do 30. lipnja 2010. godine. U svezi s ovom točkom dnevnog reda, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Darko Sarić Lukendić je konstatirao kako Vijeće nema usvojen važeći proračun za ovu godinu. On je podsjetio kako je prijašnji saziv Izvršnog odbora usvojio prijedlog proračuna za 2010. godinu koji nikada nije usvojen na Vijeću. Govoreći o izvješću, Sarić Lukendić je obrazložio i kako rasknjižavanje nije vođeno po resorima – za kulturu, obrazovanje, službenu uporabu jezika i pisma ili informiranja. »Čak i kad je usvojen proračun vi niste u stanju utvrditi da li određena sredstva koja su utrošena trebaju ići na teret jednog ili drugog resora«, rekao je Sarić Lukendić dodavši da će rashodi od sedmog mjeseca ove godine biti vođeni po resorima.

Darko Sarić Lukendić je podsjetio da je HNV u devetom mjesecu 2010. godine u situaciji da nema važeći proračun i sukladno tomu ne možemo niti govoriti jesu li sredstva trošena namjenski ili ne. »Mi ćemo koncem ove godine morati usvojiti proračun za 2010. koji će konstatirati stanje, da bismo onda opet koncem ove godine usvajali prijedlog proračuna za iduću godinu u kojem ćemo onda, po mome mišljenju, moći diskutirati jesu li sredstva trošena namjenski ili nisu«, rekao je Sarić Lukendić.

TEME IZ OBRAZOVANJA

Na sjednici je bilo riječi i o aktualnim temama vezanim za obrazovanje na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji. Predsjednik HNV-a Slaven Bačić je obavijestio vijećnike kako su se glede dobivanja suglasnosti za uvoz udžbenika iz Republike Hrvatske, ali i drugih pitanja, dužnosnici HNV-a tijekom tjedna sastali s predstavnicima srbijanskog Ministarstva prosvjete, Pokrajinskog tajništva za obrazovanje te lokalne samouprave u Subotici. »Nastavlja se i igra i ove godine kao i do sada«, rekao je Bačić. Predsjednik HNV-a je vijećnike upoznao i s namjerom lokalne samouprave da u kontekstu racionalizacije školske mreže izvrši spajanje pojedinih hrvatskih odjela, te s tim u svezi predložio

tekst zaključka kojim bi HNV, u cilju zaštite prava na obrazovanje, išao u daljnje pregovore s meritornim tijelima države.

Petar Balažević je istaknuo kako se spomenuti tekst zaključka koji se protivi racionalizaciji donosi na osnovi »govorkanja po hodnicima«, a ne službenih zahtjeva. »Provedba racionalizacije školske mreže u Subotici je u tijeku i ona se odnosi prije svega na razrede većinskog stanovništva. Što

se manjina tiče, ja sam za to da sačuvamo kontinuitet obrazovanja na hrvatskom nastavnom jeziku u svakoj od škola u kojoj smo to do sada imali«, rekao je Balažević.

Vijećnik Petar Kuntić je rekao kako se pitanja iz područja obrazovanja rješavaju i na sjednicama *Međuvladina mješovita odbora* (MMO) Srbije i Hrvatske za zaštitu manjina, te da se zaključci doneseni od strane toga tijela moraju provoditi. U tom kontekstu

je naglasio kako je važno da u članstvo MMO-a bude uključen i predstavnik subotičke lokalne samouprave jer se, kako je dodao, dešava da se na razini države nešto dogovori, a da na lokalnu bude problema oko provedbe toga zaključka.

Kuntić je također informirao vijećnike s namjerom uprave Hrvatske radiotelevizije da će od prvoga studenog dopisništvo HRT-a u Beogradu prestati s radom, čime će, kako smatra, biti smanjena vidljivost ovdašnjih Hrvata na medijskoj sceni. »Teme iz Srbije, a osobito iz hrvatske zajednice biti će tako 'pokrivane' iz dopisništva u Osijeku. Prisutnost naše zajednice na hrvatskoj informativnoj sceni postala je uočljivija u posljednjih godinu dana. Taman kada se sustav počeo namještati, on će biti ukinut. To nam nikako ne odgovara«, kazao je Kuntić.

Na prvoj sjednici HNV-a konstatiran je i prestanak mandata doskorašnjim dužnosnicima HNV-a, usvojen je zapisnik s konstituirajuće sjednice ovog saziva HNV-a, te verificiran mandat članu Vijeća *Slavenu Duliću*, koji nije nazočio konstituirajućoj sjednici. Iduća sjednica HNV-a bi trebala biti održana uskoro (možda već za dva tjedna), a u namjeri da se sjednice održavaju i u drugim mjestima, sljedeći bi susret vijećnika, po riječima Slavena Bačića, trebao biti održan u Hrtkovcima.

D. Bačić Palković

Sugestije za strategiju o dijaspori

Vijećnicima se ovom prigodom obratila i generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg. »Ova sjednica pokazuje da ste svi na istom poslu i s istim ciljem i da će biti prevladane one nesuglasice iz vremena prikupljanja potpisa za elektore. Posebno mi je drago da su u rad Vijeća uključeni mladi koji su budućnost ove zajednice i koji će nastaviti rad u ostvarivanju prava koja vam pripadaju propisima ove države i bilateralnim sporazumima«, rekla je Ljerka Alajbeg.

Konzulica je također pozvala vijećnike da se uključe u izradu prijedloga Strategije o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske. »U tijeku je donošenje toga dokumenta, pri Vladi postoji povjerenstvo za izradu te strategije. Nakon više rasprava i diskusija u samoj Hrvatskoj, ta je strategija došla na raspravu i Hrvatima izvan matične zemlje. Vi ćete naći načina da o tomu provedete raspravu. Prvo su pozvane institucije i ustanove hrvatske zajednice, ali treba ići što dalje i šire – i u udruge, i među vjernike Katoličke crkve«, rekla je ona dodavši, kako je rok za dostavljanje sugestija do 27. rujna.

POČEO POSTUPAK ZA ODUZIMANJE IMOVINE STEČENE RATNIM ZLOČINIMA

Zločinački plijen na udaru tužiteljstva

Pod povećalom istražitelja odnedavno i ratni i poratni »biznis« počinitelja zločina na Ovčari i u Lovasu te u Zvorniku

Kad se na jeziva saznanja o bestijalnosti ratnih zlodjela počinjenih na tlu bivše Jugoslavije doda kako je za većinu zločinaca motiv za odlazak u rat bio pljačka i bogaćenje, jasno je zašto se krenulo u ispitivanje podrijetla njihove imovine. Prema podacima srbijanskog Tužiteljstva za ratne zločine, naime, kod čak 90 posto onih koji su procesuirani, cilj je bio upravo otimačina tuđe imo-

žene za ratni zločin protiv civilnog stanovništva u Lovasu listopada 1991. godine, koje se sumnjiče da su od zarobljenih hrvatskih civila oduzeli novac, zlatni nakit i druge dragocjenosti nakon što su ih ubijali i zlostavljali.

PLJAČKA ŽRTAVA

»Zbog osnovane sumnje da posjeduju znatnu imovinu proisteklu

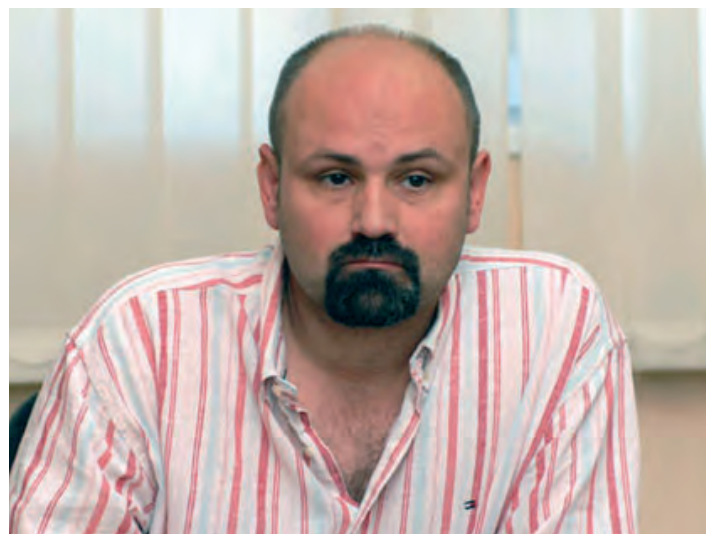
ga će utvrditi je li njihov kapital nastao tako što su oduzimali nakit i novac ljudima koje su potom strijeljali na jami Grabovo, što je dio same optužnice kao i presude za taj ratni zločin«, ističe Vekarić.

Inače, među osuđenima za zločine na Ovčari u tom se kontekstu najviše spominje nekadašnji zapovjednik tzv. Teritorijalne obrane Vukovara *Miroslav Vuković*, za koga se tvrdi kako posjeduje ben-

pokretanje ovakve istrage, koje su obuhvaćale 22 osobe u predmetima »Čuška« (zločini na Kosovu) i »Škorpioni« (zločini na BiH), izdalo je 17. kolovoza. Podaci na osnovi kojih je pokrenuta financijska istraga u predmetu »Čuška« pribavljeni su tijekom svjedočenja u istrazi – jedna od žrtava navela je kako je dala zlato i novac u vrijednosti između četiri i pet tisuća njemačkih maraka, žrtve su bile primorava-

Tužitelj za ratne zločine Vladimir Vukčević

Zamjenik tužitelja za ratne zločine Bruno Vekarić

vine, grabež od nemoćnih žrtava te razvijanje »biznisa« krvavih tragova. U smislu primjene Zakona o oduzimanju imovine stečene ratnim zločinima, to je tužiteljstvo pokrenulo postupke za njeno oduzimanje, tragom »poslova« kojima su se bavili »interesantni pojedinci« tijekom i neposredno nakon rata. Oni se spominju, između ostalog, kao dio lanca krijumčara nafte i građevinskog materijala te stečenih nekretnina u svezi sa zločinima koje su počinili.

Tijekom prošla dva tjedna, srbijansko je Tužiteljstvo za ratne zločine zato naložilo financijske istrage protiv dvadeset dvoje okrivljenih, odnosno osuđenih za zločine na Ovčari u blizini Vukovara (petnaest osoba), kao i u Zvorniku (sedam osoba). Također, srbijanski je tužitelj za ratne zločine *Vladimir Vukčević* izdao nalog za pokretanje istrage po istoj osnovi protiv tri osobe optu-

iz kaznenog djela ratnog zločina, tužiteljstvo je do sada prikupilo saznanja koja ukazuju da je imovina osuđenih u znatnom nerazmjeru s njihovim zakonitim prihodima u vrijeme (iz)vršenja kaznenog djela«, kaže zamjenik tužitelja za ratne zločine *Bruno Vekarić*. Osobe protiv kojih je pokrenuta financijska istraga već su pravomoćno ili prvostupanjski osuđene za deportaciju, zarobljavanje, nečovječno postupanje i ubijanje najmanje 700 muslimanskih civila u Zvorniku 1992. godine, ali i za ratni zločin protiv najmanje 200 hrvatskih zarobljenika na poljoprivrednom dobru Ovčara 20. i 21. studenog 1991. godine.

»Polazimo od sumnje da su osuđeni pripadnici, recimo Teritorijalne obrane i paravojnih postrojbi osuđenih za ratni zločin na Ovčari, pljačkom stekli veliko bogatstvo koje se mjeri desetinama milijuna eura. Financijska istra-

zinsku crpku i kuću u Novom Sadu, a skupa sa suradnicima vlasnik je čak 32 lokala.

»PATRIOTSKA« OTIMAČINA

Isto se događalo i u Zvorniku gde su pojedini »patrioti« i iz srpskih kuća oduzimali imovinu koja se, kako se sumnja, povećavala jer su neki od tih ljudi postajali sudionici u lancu organiziranog kriminala. »Sada će imati priliku dokazati odakle im na desetine kuća, lokala, automobila, bezinskih crpki, kada je svatko od njih bio prijavljen na minimalnu plaću«, kaže Vekarić. On objašnjava kako se samo kazneno djelo ratnog zločina može počinuti na više načina: ubojstvom, proterivanjem, raseljavanjem, silovanjem, pljačkom... Inače, Tužiteljstvo za ratne zločine do sada je iniciralo financijske istrage protiv ukupno 44 osobe (kad se izuzme Lovas). Prve naloge za

ne na prostirku ispred paravojne postrojbe »Šakala« staviti sve što imaju, oduzet im je novac i nakit, a dokumenti su cijepani, oduzeti su automobili marke Mercedes, BMW, traktori, kamioni...

Podatke o imovini, zakonitim prihodima, te troškovima života osuđenog, odnosno osumnjičenog, policija prikuplja iz porezne uprave, mirovinskog fonda i na osnovi katastra nepokretnosti, od javnih poduzeća, Uprave carina itd...

Na žalost, što se tiče haških optuženika i konfiskacije njihove imovine (kao što je recimo vukovarska trojka), Vekarić kaže kako ne vidi način kako bi se išlo na ljude koji su optuženi i osuđeni u Haagu. On se slaže da tu zapravo ima najviše novca, pretpostavljajući kako ljudi koji su bili na vrhu piramide zločina posjeduju i najveću imovinu jer su najviše i profitirali iz ratova 1990-ih.

B. Oprijan Ilić

TAMÁS KORHECZ, PREDSEDNIK MAĐARSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Jasna odgovornost za predloženi program i obećanja

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Pošto nacionalno vijeće živi od sredstava građana, jer dobiva svoja sredstva prije svega iz proračuna, onda se treba i ponašati odgovorno kao i ostala tijela vlasti Odgovornost za opstajanje i kvalitetno funkcioniranje medija trebamo jasno razdvojiti od izravnog miješanja u uređivačku politiku samog medija, od vršenja pritiska, pa do raznih oblika i pokušaja cenzure*

Dolaskom profesora ustavnog prava dr. *Tamása Korhecza* na čelo Mađarskog nacionalnog vijeća nakon desetogodišnje »prakse« u Pokrajinskom tajništvu za upravu, propise i nacionalne zajednice ovo je Vijeće doživjelo značajne promjene. Spojene su funkcije predsjednika i predsjednika izvršnog tijela i pokrenuta je transformacija MNV-a s ciljem njegove potpune profesionalizacije, kvalitetnog

i stručnog pripremanja odluka i njihovog provođenja, kaže dr. Korhecz. U Mađarskom nacionalnom vijeću, koje ima četrnaest stalno zaposlenih službenika i savjetnika, velika se pažnja pridaje strateškom razvoju svih onih oblasti za koje je zaduženo, pa iskustva iz ove nacionalnomanjinske zajednice, koja slovi kao jedna od najbolje organiziranih, svakako mogu biti zanimljiva i za druge manjine.

HR: U novom sazivu MNV-a objedinjene su dvije čelne funkcije. Kako izgleda nova unutarnja organizacija Vijeća?

Izborom novog nacionalnog vijeća mađarske nacionalne manjine promijenjena je i sama unutarnja organizacija u velikoj mjeri. Ove promjene su služile ostvarivanju dva cilja. Prvi cilj je bila profesionalizacija rada MNV-a u smislu da je oformljena uprava kao jedinstveno izvršno tijelo. Ono je sastavljeno

od profesionalnih službenika i savjetnika, koji su odgovorni za stručno pripremanje svih akata Mađarskog nacionalnog vijeća, kao i za cjelovito i efikasno provođenje tih akata, propisa i pojedinačnih akata koje donosi Vijeće. Smatrao sam, i kao čovjek koji je vodio tijelo pokrajinske samouprave deset godina i kao profesor ustavnog prava, da novi zadaci koji su pred MNV-om, ogroman broj ustanova i organizacija kojima ćemo biti osnivači ili kojima jesmo osnivači, zahtjeva umjesto amaterizma koji je na razini izvršnih tijela bio prisutan u prethodnim godinama jer su ljudi honorarno obavljali te funkcije, da je potrebno uvesti jednu potpunu profesionalizaciju, po mogućnosti s najstručnijim ljudima koji su na raspolaganju u zajednici i koji će biti odgovorni za pojedine oblasti rada Vijeća. Drugi princip je bio preuzimanje i ostvarivanje jasne i pune odgovornosti. Smatrao sam kako nije dobro da u Vijeću imamo puno funkcija i funkcionara i da je potrebno odgovornost jasno manifestirati i to je razlog što je, za sada, objedinjena funkcija predsjednika Vijeća i predsjednika izvršnog tijela, to jest uprave nacionalnog vijeća. Ja sam bio nositelj liste koja je dobila blizu 80 posto glasova na izborima, ljudi su glasovali za tu listu i za mene, zbog velikih očekivanja i zbog programa. Smatrao sam da bi bilo licemjerno u takvoj situaciji dijeliti odgovornost između različitih funkcionara i različitih političkih opcija. Postoji jedna jasno izražena izborna volja, za jedan jasan program i obećanja i netko treba preuzeti jasnu odgovornost za ostvarivanje tih obećanja i programa. I to je bio drugi razlog nove organizacije. Osim izvršnog tijela imamo i šest stalnih odbora koji pomažu Vijeću u smislu da prije odlučivanja daju svoja mišljenja, prijedloge, amandmane i u nekim situacijama i samostalno predlažu

donošenje nekih odluka. Sada ovi odbori više liče na odbore skupštine koji imaju za cilj da se prije stavljanja na dnevni red neke točke one detaljno razmotre i rasprave. U odborima imamo i vanjske članove, osim članova koji su i članovi Mađarskog nacionalnog vijeća, imamo i stručnjake iz tih oblasti.

HR: Koliko je ljudi stalno zaposleno u Mađarskom nacionalnom vijeću?

Stalno je zaposleno četrnaest, oni su osim jedne osobe zapravo svi zaposleni u upravi, i jedan predsjednik stalnog odbora je također zaposlen. To je jedna od mogućnosti predsjednika - da može na zahtjev predsjednika nekog odbora, ako to zahtijeva obim poslova i to lice nema drugog zaposlenja, stalno ga zaposliti. Važno je istaći da je naša uprava formirana u skladu s načelima formiranja, da tako kažemo, redovitih tijela uprave na različitim razinama vlasti. Dakle, kada je riječ o sistematizaciji poslova, kada je riječ o zabrani bavljenja drugim djelatnostima, kada je riječ o stručnom ispitu - svi ti zahtjevi su prisutni i kod zaposlenih u našoj upravi. Sve to služi profesionalizaciji, jer ako nacionalno vijeće vrši javna ovlaštenja, ako raspolaže sa značajnim financijskim sredstvima i odgovara za neku oblast i ako se ponaša kao samouprava, onda je veoma značajna ta profesionalizacija.

HR: Jesu li nacionalna vijeća državna tijela ili nisu?

Nacionalna vijeća su samouprave, ali ne teritorijalne, kao što su gradovi i općine ili personalne samouprave, nego su funkcionalne samouprave. Kao svaka samouprava i nacionalna vijeća obavljaju javne poslove i imaju javne ovlasti i u tom pogledu imaju sličnosti s državnim tijelima jer imaju javnu vlast, vrše javnu vlast, i imaju demokratski legitimitet, jer su izabrana kao druge samouprave - kao što su skupštine pokrajine ili države i u tom pogledu su dio državne ili javne vlasti. S druge strane, ona nisu izravno ustrojena u sustav uprave nego imaju određeni stupanj autonomije, zato se kaže da je to oblik kulturne autonomije. Međutim, moje je mišljenje da više moramo približiti nacionalna vijeća položaju lokalne samouprave, dakle i u pogledu nadzora, i u pogledu funkcioniranja na osnovi zakona, i u pogledu javnih nabava, proračunskog financiranja, pravila proračunskog trošenja sredstava.

Mislim da ćemo se u sljedećem razdoblju sve više približavati tome, a bez obzira kakve će biti promjene u zakonodavstvu sa svoje strane ću mnoga od tih pravila koja se odnose na upravu općenito primijeniti i za Mađarsko nacionalno vijeće. Smatram da pošto nacionalno vijeće živi od sredstava građana, jer dobiva svoja sredstva prije svega iz proračuna, onda se treba i ponašati odgovorno, kao i ostala tijela vlasti.

HR: Smatrate li ta sredstva dovoljnim?

Ako promatramo sa stanovišta funkcioniranja samog Mađarskog nacionalnog vijeća, dakle obavljanja tih javnih ovlasti, onda smatram da su to relativno zadovoljavajuća sredstva. Iz tih sredstava se može i profesionalizirati dio naše djelatnosti, mogu se osigurati dovoljna sredstva za uredsko poslovanje, dovoljna sredstva za režijske i putne troškove, za funkcioniranje i sazivanje sjednica. U tom pogledu su ta sredstva dovoljna, ali ako promatramo da su te samouprave zapravo stvorene ne da bi zadovoljavale vlastite potrebe, nego da bi poboljšale život i kulturne sadržaje, obrazovnu razinu same zajednice, onda se iz tih sredstava ne mogu ostvarivati značajni programi. Dakle, tu je potrebno ne da se povećaju sredstva nacionalnim vijećima, nego da se nađe načina kako da nacionalno vijeće bude jedan od kreatora politike kada je riječ o trošenju proračunskih sredstava. Ima nekih primjera koji već sad funkcioniraju, primjerice u AP Vojvodini, kao i Gradu Subotici. Ta sredstva koja idu na informira-

nje određene nacionalne zajednice, kulturne manifestacije i ostalo, raspodjeljuju se uglavnom na osnovi prijedloga i mišljenja nacionalnog vijeća. U tom pogledu nacionalno vijeće postaje i kreator neke politike u toj oblasti i ako će se ta praksa sve više osnažiti, onda smatram da će nacionalno vijeće imati taj prostor djelovanja, a ne samo vlastitog funkcioniranja.

HR: Puno je polemike oko osnivačkih prava nacionalnih vijeća nad medijima i kritika, pogotovu od novinarskih udruga. Kakvo je vaše mišljenje, je li to dobro rješenje?

Smatram da su neke paralele tu umjetne. Svakako da treba osigurati da država ima ograničeni utjecaj na medije. Podsjećam da nema države u svijetu gdje se državna vlast na neki način ne pojavljuje kao osnivač barem elektronskih medija, tako da u tom pogledu nema jasnih standarda. Ali zašto su te paralele još više umjetne kada se odnose na nacionalna vijeća nacionalnih manjina? Prije svega zbog toga što se javno informiranje nacionalnih manjina, izuzev rijetkih primjera, ne može ostvarivati na tržišnom principu. Primjena čistog tržišnog principa bi značila gašenje medija ili gašenje javnih sadržaja, dakle onih vrijednih sadržaja zbog kojih i postoji informiranje na jezicima nacionalnih manjina. Ako bi država u najširem smislu jednostavno izašla iz sektora informiranja nacionalnih manjina, onda bi to značilo osiromašenje ili potpuno gašenje tog informiranja. Dakle, u tom pogledu ta paralela ne samo da je umjetna, nego je

i veoma opasna. Međutim, treba istaći nešto drugo. To što nacionalno vijeće jest osnivač i ima određenu odgovornost za informiranje na materinjem jeziku to nikako ne smije značiti proizvoljno miješanje u uređivačku politiku medija. Tu treba napraviti jednu jasnu razliku. Dakle, odgovornost za opstajanje i kvalitetno funkcioniranje medija trebamo jasno razdvojiti od izravnog miješanja u uređivačku politiku samog medija, od vršenja pritiska, pa do raznih oblika i pokušaja cenzure itd. U tom pogledu je situacija ista kao i u slučaju ostalih medija koji su pod nekim utjecajem države. Svaki takav pokušaj predstavlja nezakonito djelovanje, protivustavno djelovanje, a u nekim elementima može predstavljati i kazneno djelo. U tom pogledu stavovi Mađarskog nacionalnog vijeća su veoma jasni. Mi preuzimamo jednu značajnu odgovornost kada je riječ o ovim medijima, naročito tiskanim medijima, a s druge strane smo čvrsto opredjeljeni da se nećemo miješati u uređivačku politiku medija. To smo dali do znanja i ukidanjem jedne odluke koju je donijelo ranije MNV o formiranju nekog tijela koje će pratiti obavještanje u Magyar Szóu. Smatrali smo da to nije potrebno, izazivalo je i nerazumijevanje i revolt kod novinara i odustali smo od te ideje koju je donio raniji saziv, iako smatram da nikada nije bio cilj da se cenzurira Magyar Szó. Međutim, svakako je to proizvelo jedno nepovjerenje prema Vijeću i smatrali smo potrebnim da povjerenje između MNV-a i medija bude potpuno.

HR: Donijeli ste i jednu odluku da se izdvoje određena sredstva za potporu medijima u cilju povećanja čitanosti.

Da, ima jedan poseban projekt koji smo lansirali rebalansom proračuna. Taj projekt se odnosi na pokušaj da se poveća čitanost Magyar Szóa, naročito omladinskog lista Képes Ifjúság, koji je dodatak Magyar Szóu srijedom, i pokrenuli smo jednu akciju da godinu dana svaki učenik srednje škole prvog razreda dobija besplatno taj list i Magyar Szó zajedno. Preko ovog projekta želimo proširiti čitanost medija, a naročito napraviti jedan interaktivni list, jedan link s đacima u smislu da se oni uključe u rad i pisanje u omladinskom listu. Očekujem ozbiljni pomak - kako u pogledu čitanosti, tako i u pogledu kvalitete lista Képes Ifjúság.

HR: U pripremi je i medijska strategija Srbije. Na koji način Mađarsko nacionalno vijeće sudjeluje u izradi te strategije?

Sudjelujemo na pokrajinskoj razini u izradi pokrajinske strategije. Obaviješteni smo iz medija o nekim problemima naročito vezanim za javno informiranje na razini pokrajine. Mi tu imamo veoma jasne stavove, međutim bitno je da moramo pripremiti jednu medijsku strategiju razvoja javnog informiranja koje će posebno biti zasnovano na općim principima medijske strategije pokrajine i Srbije. Neki poslovi su urađeni u prethodnom sazivu, napravljen je katastar glasila i medija i analiza postojećeg stanja. Međutim, ono što nije urađeno to je prihvatanje vizije u pogledu razvoja. Smatram da su najvažnije najmanje dvije stvari. Prvo, da damo odgovor na svjetske tendencije kada je riječ o javnom informiranju. Tu prije svega mislim na digitalizaciju koja predstoji u elektroničkim medijima, što otvara prostor za neke nove stvari, i na javno informiranje putem interneta. Tu mi ne možemo zaostajati, ne možemo zaspiti i potrebno je prilagoditi se novoj situaciji. Također imamo i jednu svjetsku tendenciju smanjivanja tiraže tiskanih medija i tu moramo biti pripremljeni na određene promjene. Imamo jedan medijski prostor, koji je, kada je riječ o broju medija na mađarskom jeziku, prilično razvijen, međutim, ako analiziramo kvalitetu, financijsko stanje, opremljenost tih medija onda dolazimo do toga da ta brojčana razvijenost nije popraćena i kvalitetnim sadržajima. Zbog toga je potrebno da Vijeće bude pokretač jednog procesa u kojem će se s

jedne strane razvijati naši kapaciteti na ovom planu, a s druge strane će se omogućiti takva razmjena ljudskih resursa, informacija, sredstava - da se ne dupliraju funkcije. Naime, mi sada imamo jednu žalosnu situaciju u kojoj deset različitih medija i redakcija priprema emisije sličnog sadržaja, a nijedna od tih emisija nije na razini koja bi bila potrebna, dok u isto vrijeme niti jedna od tih deset redakcija ne obavlja drugi dio potrebnog javnog informiranja. Deset puta se pokriva na različite načine jedna ista tema, a niti jednom neka druga - zbog nedostatka kapaciteta. Smatram da se boljom orga-

i stručnu raspravu u Subotici gdje ćemo različite sugestije, primjedbe i prijedloge za koje smatramo da su umjesne uvažiti i onda ćemo prihvatiti konačnu strategiju razvoja obrazovanja na mađarskom jeziku do 2016. godine. Ta se strategija sigurno neće mijenjati u nekim svojim bitnim postavkama. Strategija ima osnovne strateške ciljeve definirane u sebi, a to je prije svega povećavanje razine obrazovanosti mađarske zajednice u Srbiji. Mi želimo u znatnoj mjeri povećati broj Mađara u Srbiji koji pohađaju fakultete i koji stječu visokoškolske diplome. Naime, nemoguća je ravnopravnost

HR: Iz kojih izvora se financira Mađarsko nacionalno vijeće i kako vidite ulogu MNV-a u apliciranju na fondove Europske Unije?

Kada govorimo o financiranju najveći dio naših sredstava stiže iz republičkog i pokrajinskog proračuna i nešto malo iz proračuna lokalnih samouprava. Imamo i određena sredstva koja su rezultat javnih natječaja, prije svega iz državnih fondova Mađarske, koji su uglavnom namijenjeni ne za financiranje naše redovite djelatnosti, nego za financiranje projekata. Osim toga, prošle godine je prethodni saziv

nizacijom, povezivanjem medijskog prostora i medijskih kuća može u znatnoj mjeri poboljšati ukupna kvaliteta obavještenosti zajednice.

HR: Na koji način?

Prvi je interes da obavješćavanje na materinjem jeziku bude što kvalitetnije, što pristupačnije, što brže, i da bude neka vrsta poticaja očuvanja i jačanja nacionalnog identiteta, kako u pogledu kvalitete jezika koji se koristi u medijima, tako i u pogledu sadržaja. To je interes Vijeća koji se često podudara s interesom medija, ali se ponekad ne podudara s pojedinačnim interesima, no mi ćemo raditi na tome da napravimo jednu bolju kombinaciju u odnosu na sadašnju situaciju.

HR: Nacionalno vijeće je pripremilo i strategiju obrazovanja mađarske nacionalne manjine.

Radna verzija strategije je sada u javnoj raspravi. Kao kruna te javne rasprave krajem rujna planiramo organizirati jednu veliku znanstvenu

u ovakvoj situaciji kada je obrazovna razina Mađara dva puta niža od Srba u ovoj državi, kada je postotak Mađara s višom i visokom školskom spremom oko 4-5 posto. Bez poboljšavanja stanja u tom pogledu mi nemamo perspektivu u državi i to je naš primarni zadatak. Drugi značajan zadatak je povećati ukupnu kvalitetu obrazovanja u osnovnim i srednjim školama na mađarskom jeziku. Da se profili u srednjim školama prilagode potrebama tržišta, da daju jedno kvalitetno znanje koje je upotrebljivo, naročito imajući u vidu europske integracije. Isto tako smatram strateškim ciljem da se poboljša svladavanje srpskog jezika u mađarskim školama, pošto naše pedesetogodišnje iskustvo pokazuje da je metodika i način učenja srpskog jezika potpuno neefikasno u našim školama, a za afirmaciju pojedinca je potrebno da, naravno uz primat svladavanja materinjeg jezika, svlada i jezik većine u državi.

MNV-a aplicirao i na nekoliko europskih projekata, međutim neuspješno, ali to ne znači da u budućnosti nećemo i dalje aplicirati na ta sredstva. Smatram da Vijeće ne treba svoju energiju i kapacitete usmjeriti na apliciranje na ta sredstva. Nije to glavna uloga Vijeća i smatram da bi to bila pogrešna politika. Međutim, svakako da Vijeće treba odigrati jednu ulogu koordinatora, pružiti stručnu i drugu pomoć svim civilnim organizacijama u okviru zajednice, a kada je riječ o mađarskoj zajednici radi se o tri do četiri stotine takvih organizacija. Nije to mali broj, premda neke od organizacija čine dva-tri čovjeka. To je veliki broj i smatramo da Vijeće mora naći načina ne samo financirati njihovu djelatnost, nego i stručno pomoći. U tom pogledu pripremamo već neke projekte, a оформili smo i radno tijelo za civilno društvo koje treba imati tu ulogu.

PEDAGOŠKI FAKULTET U SOMBORU DOBIO AKREDITACIJU

Neosporan kvalitet i tradicija

Ono čemu treba težiti u budućnosti je podizanje kvalitete, kako bi se išlo prema sljedećem koraku, jer za par godina kreće novi proces akreditacije, novo usuglašavanje, što je dobro, rekao je dr. Zoltan Jeges obraćajući se studentima

»**N**alazimo se u ustanovi koja po nastavnim planovima, po svojoj opremljenosti i svojim nastavnim kadrom zadovoljava nacionalne standarde koji su usuglašeni sa standardima Europe i svijeta«, rekao je u utorak pokrajinski tajnik za obrazovanje dr. *Zoltán Jeges* prigodom uručjenja akreditacije za rad Pedagoškog fakulteta u Somboru dekanu ove ustanove prof. dr. *Aleksandru Petojeviću*.

TEŽITI PODIZANJU KVALITETE

Država, Europska Unija, pa i cijeli svijet postavljaju norme koje mora zadovoljiti svaka visokoškolska

ustanova. Prije svega, nastavni plan i program trebaju odgovarati suvremenim tendencijama koje stvara znanost, a s druge strane nastavnici pri kreiranju nastavnog procesa trebaju zadovoljavati sve zadate standarde. Treći isto tako bitan faktor je i postojanje prostornih uvjeta i opreme. Sve ove elemente je u potpunosti ispunio Pedagoški fakultet u Somboru, te je s punim pravom dobio dozvolu za rad.

»Ono čemu treba težiti u budućnosti je podizanje kvalitete, kako bi se išlo prema sljedećem koraku, jer za par godina kreće novi proces akreditacije, novo usuglašavanje, što je dobro«, rekao je dr. Zoltan Jeges te dodao obraćajući se studentima: »To za vas znači sigurnost. Sigurni ste da svoje školovanje ostvarujete u ustanovi koja je akreditirana i poslije uviđaja vaših diploma nitko ne može postavljati pitanje. Svoju diplomu stječete na fakultetu koji je u sastavu Novosadskog sveučilišta, na što smo mi u Pokrajini posebno ponosni.«

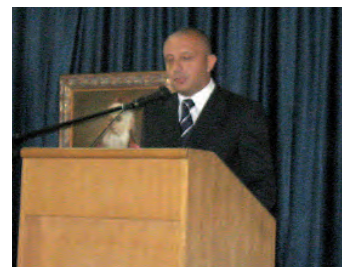
Doktor Jeges je istaknuo kako je iz Sombora na neki način preko obrazovanja stvorena i država, jer sve počinje s obrazovanjem. Studente je ohrabrio da se sa svojim diplomama mogu prijaviti bilo gdje za posao, a Pedagoškom fakultetu u Somboru poželio uspješan rad.

Doktor Jeges je istaknuo kako je iz Sombora na neki način preko obrazovanja stvorena i država, jer sve počinje s obrazovanjem. Studente je ohrabrio da se sa svojim diplomama mogu prijaviti bilo gdje za posao, a Pedagoškom fakultetu u Somboru poželio uspješan rad.

REGIONALNI CENTAR OBRAZOVANJA

Nazočnim studentima, profesori i brojnim gostima okupljenim u amfiteatru fakulteta obratio se i potpredsjednik Skupštine Vojvodine *Siniša Lazić*.

»Smatram da period od 230 godina potvrđuje da je ova visoka škola za obrazovanje učitelja odavno prevazišla sve one države u kojima smo živjeli i sve obrazovne institucije koje u ovoj zemlji postoje. Ne postoji niti jedna značajnija institucija koja je nastala na ovim prostorima, a da netko tko se obrazovao u Somboru nije tome doprinio. Dvjesto i trideset godina povijesti se ne može napraviti preko noći, kao što se preko noći

Siniša Lazić

ne može napraviti jedan Oxford ili Cambridge. Mi moramo baštiniti tradiciju kojom raspolazemo.«

Siniša Lazić smatra kako institucije obrazovanja trebaju ostati u Somboru, te da bi ovaj grad trebao biti centar koji će privući i studente iz susjednih država, pa tako i iz Republike Hrvatske. »Smatram da Sombor ima sve kapacitete kandidirati ideju da institucije obrazovanja imaju središte u našem gradu. Obrazovanje učitelja je nešto što je privilegij ovoga grada, što je toliko puta do sada i potvrđeno. Spremni smo u budućem razdoblju razinu akademskog dijaloga i svega što ovaj grad zaslužuje ponuditi i drugima, kako bi se ovdje otvorile još neke prestižne škole, koje će prije svega tvoriti regionalni centar, koji će eventualno privući i studente iz susjedne Mađarske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i iz svih zemalja s kojima se na neki način graničimo i dijelimo ovaj životni prostor«, ističe Siniša Lazić.

Z.Gorjanac

DRUGI MEĐUNARODNI INTERDISCIPLINARNI ZNANSTVENI SKUP U BEČU

Croatica Austro-Hungarica

Osnovna tema znanstvenog skupa je bila život Hrvata na prostoru nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije - hrvatski tragovi na panonskom prostoru, izvan današnjih hrvatskih državnih granica

Sudionici Drugog međunarodnog interdisciplinarnog znanstvenog skupa u Beču

U Hrvatskom povijesnom institutu u Beču (Institutum historicum Croaticum vindobonense) održan je 9. i 10. rujna drugi po redu Međunarodni interdisciplinarni znanstveni skup »Croatica Austro-Hungarica«. S obzirom na činjenicu da je osnovna tema tih znanstvenih skupova život Hrvata na prostoru nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije i ovogodišnji se dvodnevni interdisciplinarni znanstveni skup bavio hrvatskim tragovima na panonskom prostoru, izvan današnjih hrvatskih državnih granica.

O najnovijim istraživanjima i znanstvenim spoznajama izlagali su eminentni znanstvenici iz Hrvatske, Austrije i Mađarske: prof. dr. sc. Ernest Barić, akademik Nikola Benčić, prof. Tanja Brešan, mr. sc. Sandra Cvikić, dr. sc. Andrea Zorka Kinda – Berlakovich, doc. dr. sc. Katarina Koprek, dr. sc. Ivica Martinović, doc. dr. sc. Davor Piskač, prof. dr. sc. Marijan Steiner S.J., doc. dr. sc. Dinko Šokčević i doc. dr. sc. Sanja Vulić.

RUB I SREDINA

Pozdravnu riječ i uvodno slovo održala je predsjednica Organizacijskog odbora i voditeljica Hrvatskog povijesnog instituta dr. Sanja Vulić, podsjetivši da je prvi takav skup održan početkom

rujna prošle godine na kojem su izlagali znanstvenici iz Hrvatske, Mađarske, Austrije, Poljske i Srbije, te da su u kulturnom dijelu programa predstavljene tri knjige i održan koncert folklorne grupe »Bošnjakuše« iz Pečuha, a na programu su bile pjesme bošnjačkih Hrvata iz okolice Pečuha.

»U ovoj je godini Hrvatski povijesni institut uspostavio intenzivnu suradnju s Hrvatskim centrom u Beču. Organizirana su gostujuća predavanja hrvatskih znanstvenika i kulturnih djelatnika, a većina predavanja također je bila posvećena Hrvatima na prostoru nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije«, rekla je dr. Vulić i dodala da je u srpnju i kolovozu ove godine uspješno organiziran i tečaj njemačkog jezika s popratnim kulturnim programom.

Prvog dana skupa akademik Nikola Benčić, sveučilišni profesor, jezikoslovac, povjesničar, pedagog, književnik, vodeći stručnjak za literaturu i kulturu gradišćansko-hrvatske manjinske zajednice, održao je predavanje »Rub i sredina – uzajamni odnosi gradišćanskih Hrvata i matične zemlje«, u kojem je ustvrdio da su gradišćanski Hrvati specifična manjinska skupina koja je, pod stalnim pritiskom tuđih društvenih utjecaja, stoljećima izložena i tuđem kulturnom utjecaju u svojoj novoj domovini. Uz to su i veze i odnosi te manjinske zajednice prema

matičnom narodu bili nestalni, te su u svojoj biti odražavali složene društvene promjene srednjoeuropskog kulturnog prostora. Istodobno je kulturni i povijesni razvoj matičnog naroda djelotvorno utjecao na svoju narodnu skupinu izvan domovine, što ipak nije moglo znatnije usporiti brojčani gubitak pretežnog dijela hrvatskog naroda, koji se utopio u redovima svojih premoćnih susjeda.

JEZIČNA, GLAZBENA I FILOZOFSKA BAŠTINA

Dr. Andrea Zorka Kinda-Berlakovich s Instituta za slavenske jezike Sveučilišta u Beču održala je predavanje na temu »Od klimpuškog misala do gramatike i pravopisa« u kojem je govorila o razvoju književnog jezika gradišćanskih Hrvata od prvoga zapisa iz 1564. godine do prvog pravopisa gradišćansko-hrvatskoga književnoga jezika 2009. godine, književnoj tradiciji staroj pola tisućljeća.

Doc. dr. sc. Katarina Koprek s Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu obradila je temu »Tragovi hrvatske pučke crkvene popijevke na panonskom prostoru« u kojem je izložila povijesni pregled razvoja gradišćansko-hrvatske crkvene popijevke (jačke) od povijesnoga egzodusa Hrvata tijekom 16. i 17. stoljeća u krajeve zapadne Ugarske, Donje Austrije, Slovačke i južne

Moravske, a u dijelu toga područja oni još i danas obitavaju.

»Mnoge od tih popijevaka bile su donesene iz stare domovine, dok su mnoge crkvene popijevke iz hrvatske dijaspore stoljećima putovale u staru domovinu gdje su se zadržale do danas«, rekla je časna sestra dr. sc. Katarina Koprek i upozorila na autentičnost crkveno-glazbene kulture, na njezin višestoljetni kontinuitet, ali i poveznicu među hrvatskim narodom koji je svoje duhovno, a preko njega i nacionalno zajedništvo, gradio i na crkvenim popijevkama.

Dr. sc. Ivica Martinović sa zagrebačkog Instituta za filozofiju održao je predavanje »Filozofske teme u Filipa Vezdina od djela 'Systema brahmanicum' (1791.) do rječnika 'Amarasinha' (1798.)« u kojem je pokazao kako je opseg filozofskog štiva u proučenim četirima Vezdinovim djelima velik i tako raznovrstan da hrvatsku filozofsku baštinu 18. stoljeća obogaćuje za cijelu jednu dragocjenu, dosad neuočenu dimenziju.

Doc. dr. sc. Davor Piskač s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Odjela za kroatologiju, za svoje predavanje izabrao je temu »Zabranjena zbirka pjesama 'Prestružnjaki' Mate Meršića Miloradića« dok je doc. dr. sc. Dinko Šokčević s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuho obradio temu »Hrvati u mađarskim putopisima na početku 20. stoljeća«.

Znanstveni skup održan je u Hrvatskom povijesnom institutu u Beču

U posjetu dvorcu Eszterhazy u Željeznom, u Gradišću

SRIJEMSKI I BAČKI HRVATI

U večernjem dijelu programa nakladničku djelatnost Hrvata iz istočnog Srijema predstavili su dr. Sanja Vulić i Zlatko Žužić, glavni tajnik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, urednik Biblioteke »Srijemski Hrvat« i glavni urednik časopisa »Zov Srijema«.

U prvom dijelu predstavljanja Zlatko Žužić je govorio općenito o nakladničkoj djelatnosti Hrvata iz istočnog Srijema, a u drugom dijelu je predstavio tri najnovije knjige o Srijemu: »Župe Beška i Maradić« vlač. Antuna Devića, »Uz baku je raslo moje djetinjstvo« Ljubice Kolarić Dumić i »Surčin kroz povijest« vlač. Marka Kljajića. Dr. Vulić je predstavila knjigu Ilije Žarkovića »Govor golubinačkog kraja« i »Svršetak vražjeg stoljeća« Vladimira Bošnjaka.

Drugi dan Drugog međunarodnog interdisciplinarnog znanstvenog skupa započeo je prof. dr. Marijan Steiner S. J. s Filozofskog fakulteta Družbe Isusove (Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu) predavanjem »Vinko Žganec i Albe Vidaković – istraživači hrvatske pučke glazbe u Bačkoj« u kojem je predstavio najznačajnijeg hrvatskog etnomuzikologa i melografa Vinka Žganca (1890.-1976.) koji je skupljao i obrađivao narodno glazbeno blago među Hrvatima u raznim krajevima domovine i u dijaspori.

»Vinko Žganec je zapisao oko 25 tisuća hrvatskih tradicijskih napjeva, melodija, plesova, kola i običaja, a dobar dio objavljen je u opsežnim zbirkama. Zapisivao je i popijevke bačkih Hrvata, sku-

pivši ih u zbirke pod naslovom 'Bunjevačke i šokačke popijevke u Bačkoj' te 'Narodne popijevke iz Sombora i okolice', dok je svećenik Albe Vidaković (1914.-1964.) u djelovanju na glazbenom području postigao najznačajnije uspjehe svojim crkvenim skladbama te izvrsnim muzikološkim knjigama i studijama«, rekao je dr. Steiner ustvrdivši kako se Albe Vidaković samo usput bavio etnomuzikološkim radom, ali je i na tom području ostavio dubok trag, a posebno je zanimljiva njegova rukopisna zbirka pod naslovom »Bunjevačke narodne pjesme iz okolice Subotice«.

HRVATI U SRBIJI DANAS

Mr. Sandra Cvikić iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, Područnog centra Vukovar, predstavila je svoj rad »Položaj i ostvarena prava Hrvata kao nacionalne manjine u Republici Srbiji danas« u kojem je obradila položaj i ostvarena prava Hrvata kao nacionalne manjine u Republici Srbiji, kao specifično ishodište sociološke analize kojom se problematizira zakonodavni okvir u zadnjih 20 godina. Važnost očuvanja nacionalnoga identiteta Hrvata u statusu nacionalne manjine mr. Cvikić promatra kroz kritički protokol uporabne domene zakonodavnoga okvira, ostvarenih prava i razine integriranosti u suvremene društveno-gospodarske strukture Srbije danas.

»Analiza položaja hrvatske zajednice kao nacionalne manjine u Srbiji za period 1991.-2002. godine ukazuje na nekoliko potencijalnih faktora koji u velikoj mjeri utječu na stabilnost višetetničkog društva: (a) vrijeme ratnih sukoba

i dolazak izbjeglica; (b) zakoni i uredbi; (c) specifičnost područja AP Vojvodine; i (d) međunarodna zajednica. Međutim, ono što ostaje upitnim jest činjenica da ostaje nejasnim do koje mjere je srpska manjinska politika u svojoj provedbi od strane relevantnih lokalnih institucija državne uprave bila moguća u zadanim parametrima kada se uzme u obzir veličina i opseg fizičkog i psihičkog zlostavljanja koja su još uvijek bila vrlo prisutna u psihi Hrvata kao 'nove nacionalne manjine' na području Republike Srbije. U tim i takvim uvjetima nemoguće je graditi sustav 'vladavine prava' i 'demokracije' kada on u svojoj osnovi nije 'jednak za sve' građane Republike Srbije. U navedenom kontekstu lokalne specifičnosti teritorijalno disperziranih hrvatskih zajednica na području AP Vojvodine, također ukazuju na probleme koji u kompleksnosti isprepletenih društvenih promjena i primjene zakona i propisa o zaštiti manjinskih prava dodatno kompliciraju integraciju Hrvata kao 'nove nacionalne manjine' u srbijanskom društvu od 2002. godine do danas«, rekla je mr. Cvikić i dodala, da fokusiranjem isključivo na hrvatsko-srpske odnose, a ne i na srpsko-hrvatske, iz prethodno navedenih izvješća međunarodnih i domaćih srpskih institucija, vidljivo je da zbog nedostatne informiranosti i upoznatosti s konkretnom problematikom vezanom uz navedene odnose, Vlada Republike Srbije nije u mogućnosti osigurati odgovarajuću potporu prilagodbi i provedbi mjera manjinske politike za Hrvate. »U mreži uredbi, zakona i propisa kojima se određuju prava i funkcioniranje manjinskih zajednica u Srbiji, država ne provodi politiku jednakosti i dostupnosti prema svim građanima, te u većini slu-

čajeva favoriziraju jedne naspram drugih«, zaključila je Cvikić.

TRAGOVI MIGRACIJA

Doc. dr. sc. Sanja Vulić s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Odjela za kroatologiju, svoje predavanje održala je na temu »Iz današnjeg govora Hrvata u Keči«, mjestu koje se nalazi u istočnom dijelu Banata, u današnjoj Rumunjskoj, u neposrednoj blizini rumunjsko-srpske državne granice.

Prof. dr.sc. Ernest Barić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu održao je predavanje na temu »Tragovi migracije Hrvata u toponimiji i mikrotoponimiji južnog Zadunavlja u Mađarskoj« u kojem je pokazao kako su tijekom 19. i 20. stoljeća, ali i prije toga, potpuno asimilirana brojna mjesta u Mađarskoj u kojima su živjeli Hrvati, a tragove njihovog nekadašnjeg postojanja pokazuju tek onomastička istraživanja. Podrobnija antroponomastička istraživanja znatnim dijelom otkrivaju sustavno pomadarenje hrvatskih imena, ali i prezimena, osobito u pojedinim povijesnim razdobljima, dok u toponomastici još uvijek nalazimo znatne hrvatske tragove.

Zadnji dan skupa zaključila je prof. Tanja Brešan s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Odsjeka za kroatistiku, predstavivši svoj rad »Njemački jezik u Dalmaciji početkom 20. stoljeća – jezični pogledi namjesnika Erazma Handela«.

Drugi međunarodni interdisciplinarni znanstveni skup u Beču završio je zajedničkim posjetom svih sudionika mjestima Željezno i Zagersdorf/Cogrštof u Gradišću.

Zlatko Žužić

U posjetu vinariji gradišćanskog Hrvata Mate Klikovića u Zagersdorfu/Cogrštofu

PROBLEMI ZBOG SVE VEĆEG BROJA VOZILA NA GRADSKIM ULICAMA

Česti zastoji i teškoće s parkiranjem

Gotovo svaki treći stanovnik Subotice posjeduje automobil

Piše: Dražen Prčić

Nekadašnji gradski oci najvećeg grada na sjeveru Bačke nisu mogli niti slutiti kako će jednoga dana ulicama oko Gradske kuće i brojnih palača u stilu secesije vladati na tisuće osobnih automobila namjesto ondašnjih konja i kočija, tada jedinog prometnog sredstva.

Širina ulica postala je preuska za tempo 21. stoljeća i na odgovornim ljudima gradskih urbanističkih institucija je što efikasnije regulirati promet koji se svakodnevno odvija na subotičkim prometnicama koje prolaze kroz grad. Posve normalno, uz problem prometovanja javlja se i prateći problem parkiranja brojnih

kroz središte Subotice i na kojoj se, unatoč proširenjima, često događaju prometni zastoji. Sve je to posljedica stalnog porasta broja osobnih vozila čiji vozači traže svoj prostor za prometovanje. Ovu bismo problematiku mogli podijeliti na dva dijela, pa se tako prvi dio odnosi na stvaranje prometnih površina koje svojim kapacitetima mogu primiti sva ta vozila koja se na njima u određenom trenutku pojave, dok bi se drugi dio odnosio na određene mjere reguliranja prometa u smislu određenih regulacijskih prometnih direktiva (jedan smjer, zabranjeno skretanje i sl.) koje bi trebale doprinijeti bržem, lakšem i sigurnijem odvijanju prometa. Nažalost, u posljednjih desetak godina zbog opće društvene situacije ovaj drugi segment reguliranja prometa poprilično je zapostavljen i zbog toga imamo relativno lošu signalizaciju prometa, čak lošiju od brojnih gradova slične veličine. Na tom planu nas čekaju brojne mjere i akcije kako bismo to uskladili i doveli do smanjenja nastanka prometnih zastoja. Primjerice, nastanak tzv. prometnih špica usko je vezan za istovremeno kretanje velikog broja vozila (dolazak i odlazak s posla u istom vremenskom terminu), a on bi se mogao regulirati i ublažiti fleksibilnijim određivanjem početka radnog vremena u rasponu od dva do tri sata (recimo od 6 do 9 sati), pa bi isti broj vozila prometovao ne u okviru jednog intervala i sve bi to na ulicama izgledalo znatno blaže. S druge strane, do gužvi i zastoja može doći i zbog određenih važnih događaja u gradu kada se zbog specifičnosti situacije pribjegava preusmjeravanju prometa s određenih pravaca i zbog manjih kapaciteta prohodnosti dolazi do ovakvih nepopularnih pojava», pojašnjava Jaramazović.

MOGUĆA RJEŠENJA

»I ovdje postoje dva načina rješavanja problematike prometnih zagušenja«, nastavlja Jaramazović. »Prvi način je proširenje postojećih ulica i kolnika što im tako daje veći kapacitet protočnosti, kao što je to prije tri desetljeća urađeno s cestom E5, kada su se umjesto postojeća

vozila, jer prema najnovijim podacima građani Subotice posjeduju više od 30.000 osobnih vozila. S kakvim se problemima u svezi s ovim pitanjima svakodnevno bave, zapitali smo prometnog inženjera u Javnom poduzeću »Zavod za urbanizam grada Subotice« Stipana Jaramazovića.

LOŠA SIGNALIZACIJA PROMETA

»Povijesni dio grada je, u svakom slučaju, nastao u vrijeme kada putnički osobni automobili još uvijek nisu niti postojali i kao takav kreiran je u tim oblicima i razmjerima tadašnjeg društva, koji nisu mogli računati na mogućnost prometovanja nekim drugim prometnim sredstvima izuzev konja i kočija«, kaže Stipan Jaramazović. »Danas, kada u našem gradu prevladavaju brojni automobili to zna u određenim momentima stvarati prometne gužve i zagušenja na pojedinim gradskim pravcima, a najbolji primjer za to je na dionici E5 puta koja prolazi

dva traka dobila današnja četiri prometna traka. S druge strane, kada već postoji urađeno proširivanje postojećih smjerova, pribjegava se otvaranju novih, alternativnih smjerova i zbog toga je u generalnom planu predviđeno njihovo otvaranje kako bi se omogućilo određenim kategorijama vozila biranje drugih smjerova kretanja. Konkretno, Subotica se nalazi u takvoj situaciji primoranosti otvaranja alternativnih prometnih rješenja, ako želi kontrolirati problem nastajanja prometnih

gužvi. Primjer otvaranja planiranih alternativnih smjerova prometovanja je Ulica braće Majer 'prodorom' sve do Majšanskog mosta preko svih postojećih malih ulica i taj bi smjer omogućio da svi koji iz pravca Makove sedmice žele doći do gradske bolnice ne moraju prolaziti kroz Ulicu Đure Đakovića preko velikog raskrižja kod hotela Patria. Ne mogu reći kada će doći i do realizacije ovog projekta, jer o rokovima ne odlučujemo mi (Zavod za urbanizam op.a.), već o tome odlu-

Potreban trak za lijevo preostrojanje

Investicijom u proširenje ceste E5, dobivanjem traka za lijevo preostrojanje umnogome bi se dobilo na rasterećenju i prohodnosti ovoga značajnog magistralnog pravca.

čaju grad i Direkcija za izgradnju grada Subotice. Ima tu još nekoliko mogućih pravaca, prije svih kružni pravci koji omogućuju izbjegavanje ulaska u središte grada prilikom prebacivanja iz jednog u drugi dio grada. Tako je u prvom planu završavanje postojećeg prstena od Prve kasarne sve do Ulice Jovana Mikića,

sve više, nisu nikakva nova stvar, ali su ovi današnji novi samo po smislu svoje konstrukcije zahvaljujući kojoj oni znatno bolje funkcioniraju. U principu se kružni tokovi postavljaju na mjestima gdje je promet umjerenog intenziteta i dobri su zbog toga što su relativno jeftini po pitanju svoga održava-

koja bi trebala biti rekonstruirana jer bi u budućnosti trebala preuzeti veću propusnost vozila i time raste-retiti Ulicu Đure Đakovića. Neki tzv. drugi red prometnih prstena planiran je primjerice Đevdelijskom ulicom sve do Majšanskog puta i njegov prodor sve do iza Zorke prema Karadordevom putu, a treći prsten bi trebao u budućnosti proći preko velikog nasipa na Paliću i dalje između Radanovca i Subotice stižući do sjevernih dijelova grada», kaže gradski inženjer prometa.

KRUŽNI TOKOVI

»Kružni tokovi, kojih je u posljednje vrijeme na subotičkim ulicama

nja. Svi dosad postavljeni su se pokazali pozitivni u dobroj mjeri i nismo imali nikakvih negativnih utjecaja, dapače, promet se odvija znatno brže i sa smanjenim brojem prometnih nezgoda. Planiramo izgradnju još nekoliko kružnih tokova na određenim značajnijim raskrižjima u gradu, primjerice na potezu ulica Kumičeve i Matije Gupca, potom na zavoju kod Ulice Ivana Antunovića, kod Majšanskog mosta i dr. Ipak, veliku značajku ovakvog načina reguliranja prometa predstavlja i jedinstvena mogućnost rješavanja raskrižja s pet krakova, što je sa semaforima nemoguće (maksimalno četiri)«.

Aleksandar Vitković, PR JKP »Parking«

Podzemna garaža je trajno rješenje

Neizbježan segment prometne problematike jamačno je broj parkirališnih mjesta u gradu, bilo da je riječ o kratkom zadržavanju na sat ili dva (centar), ili pak o dužem zadržavanju, tijekom cijeloga dana ili noći (okolica).

»JKP 'Parking' formiran je 1998. godine i tada je u nadležnost dobio 1800 parkirališnih mjesta«, kaže PR u JKP »Parking« Aleksandar Vitković. »Tijekom proteklih godina, uz redovito održavanje i popravak postojećih mjesta, uspjeli smo izgraditi još 800 novih parkirališnih mjesta, no s obzirom da je u međuvremenu došlo do određenih promjena u pojedinim ulicama (primjer 'Borovo ulice') i kako smo neke površine u međuvremenu izgubili iz svoje nadležnosti, trenu-

tačno pod kontrolom i upravljanjem imamo oko 2300 parkirališnih mjesta. Naravno, ova brojka raspoloživih mjesta za parkiranje osobnih vozila nije dovoljna ukoliko se uzme u obzir podatak kako danas već svaki treći stanovnik ima

osobno vozilo. Svakodnevno smo svjedoci čestih prometnih gužvi i zastoja koji se događaju na našim ulicama i smatram kako je izuzetno važno u budućnosti posvetiti veliku pozornost reguliranju prometne politike na osnovi određene strategije zasnovane ponajprije na okolnosti kako se osobnim vozilom neće moći ući u najužu gradsku jezgru. Konkretno gledano, najveći broj parkirališnih mjesta (oko 2000) se nalazi u užem središtu grada, dok se ostatak parkirališnih mjesta u našoj nadležnosti nalazi kod Buvljaka, i na tim lokacijama se vrši naplata utrošenog vremena za ostavljanje osobnih vozila, no i dalje je prisutna pojava izbjegavanja plaćanja parkiranja, pa mnogi građani pribjegavaju tzv. divljem parkiranju na mjestima gdje se ono ne naplaćuje. Zbog toga često dolazi i do uništavanja brojnih zelenih površina, ali i krajnje nepropisnog ostavljanja vozila, što u konačnici često dovodi i do privremenih zastoja u prometu (vozila koja jednim svojim dijelom prepreče put ili ulicu), a što je slučaj, prije svega, u ulicama koje se graniče s parkirališnim zonama u gradu. To se jednostavno ne može izbjeći zbog 'želje za uštedom'. Primjerice, na velikom parkirališnom prostoru oko Otvorenog sveučilišta stoje prazna brojna mjesta, a u pokrajnim ulicama su gusto parkirana brojna vozila. Mi kao JKP Parking to ne možemo izbjeći, ali je na komunalnim inspektorima i prometnoj policiji rješavanje ovoga problema. Što se naše kuće tiče, mi ćemo i dalje nastojati činiti što više na poboljšanju mogućnosti parkiranja vozila na teritoriju grada, što je prije svega učinjeno omogućavanjem reguliranja pristojbe putem SMS poruka, kao i izgradnjom novih parkirališnih mjesta, prva sljedeća će biti na Paliću, koja nikada neće ići na uštrb zelenih površina u gradu i očuvanja ekoloških vrijednosti na teritoriju Subotice. No, najbolje rješenje za budućnost parkiranja u Subotici predstavlja izgradnja podzemne garaže koja bi u velikoj mjeri doprinijela poboljšanju situacije u najužem centru grada.«

INTERES ZA USLUGE CENTRA ZA SAVJETOVANJE I PODRŠKU OBITELJI PREVAZILAZI OKVIRE SUBOTIČKOG PODRUČJA

Kako bolje razumjeti sebe i druge

*Širok je spektar problema s kojima se klijenti obraćaju Centru za savjetovanje, počev od emotivnih, preko partnerskih, do roditeljskih * Usluge su besplatne, uputnica nije potrebna, ali je dolazak u centar potrebno zakazati*

Prirodnu potrebu čovjeka da povremeno u životu zastane i zapita se nad onim što je postigao ili što još treba učiniti, potrebu čovjeka da bude uspješniji, voljeniji, bolji sebi i drugima, i naučiti kako se to može postići neki nazivaju i »velikim spremanjem života«, kada je pomoć stručnjaka dobrodošla. U Centru za savjetovanje (Šantićeva 27, prvi kat), koji se nalazi u okviru subotičkog Centra za socijalni rad, rade transakcijske analitičarke - savjetnice **Nada Vereš**, **Rada Božić** i **Tatjana Golubović**. Za posjet nekoj od savjetnica uputnica nije potrebna, ali je dolazak potrebno zakazati telefonom na broj 551-619. Usluge su potpuno besplatne. Centru za savjetovanje za pomoć se najčešće obraćaju klijenti starosne dobi od 30 do 50 godina, više žene nego muškarci, uglavnom srednjoškolskog obrazovanja, najviše s područja grada - pokazalo je dugogodišnje iskustvo savjetnika. Najspremniji za dolazak na savje-

todayno-terapijski rad su pojedinci, nešto manje parovi, a najmanje je obiteljskih oblika rada, kada se u seanse uključuju svi članovi obitelji. Od prošle godine zabilježen je porast broja klijenata iz susjednih općina (Bačka Topola, Kanjiža, Ada) u kojima ne postoji ovakva institucija, čime je Centar za savjetovanje i podršku obitelji po značaju usluga koje pruža pre-rastao lokalne okvire.

DOLAZAK NOVIH, POVRA-TAK STARIH KLIJENATA

»Prema podacima za 2009. usluge Centra za savjetovanje tijekom jedne godine koristilo je ukupno 633 klijenta, primjetan je porast njihovog ukupnog broja, kao i povećana frekvencija onih koji su od ranije koristili naše usluge«, kaže Nada Vereš, voditeljica Centra za savjetovanje. »Povećanje broja starih klijenata ukazuje na njihov pozitivan stav prema uspješnosti savjetodavno-terapijskog rada u razrješavanju neke životne krize, i spremnost da u nekoj drugoj problematičnoj situaciji ponovno potraže pomoć.« U flajerima Centra za savjetovanje stručnjaci koji ovdje rade poručuju da im se možete obratiti kada želite: bolje razumjeti sebe i svoje potencijale radi postizanja osobne kreativnosti, poboljšanja kvalitete života, uspješnijeg snalaženja u kriznim razdobljima života; preispitati svoje važne odluke (npr. zasnivanje braka, odluku o roditeljstvu, razvod braka); biti uspješniji u odnosima s drugima (obiteljskim, ljubavnim, seksualnim, profesionalnim); uspješnije rješavati konflikte; unaprijediti kvalitetu roditeljstva. Osnovni terapijski modeli na kojima se temelji savjetodavno-terapijski rad su transakcijska analiza i sustavna obiteljska terapija. Također se primjenjuju i stečena znanja i vještine iz oblasti psihoterapijskog rada sa žrtvama nasilja. »Među najučestalijim problemima zbog kojih se klijenti obraćaju za pomoć su poteškoće u doživljavanju i ispoljavanju emocija, anksiozna i depresivna stanja, napadaji

Rada Božić i Tatjana Golubović

panike, nedostatak samopouzdanja, problemi u komunikaciji, problemi u partnerskoj relaciji, podizanje roditeljske kompetencije, trpljenje nekog od oblika nasilja u obitelji, preispitivanje u procesu donošenja važnih životnih odluka ... Baveći se ovako širokim spektrom problema omogućavamo zainteresiranim klijentima da unaprijede svoje mentalno zdravlje i kapacitete za uspješno snalaženje u životnim krizama«, naglašava Nada Vereš. Stručnjaci iz Centra za savjetovanje i podršku obitelji ističu da su »ventilirajući« razgovori klijenata izuzetno važni za rasterećenje od stresa u teškim životnim situacijama i okolnostima. »Vrlo je važno da čovjek ima zaštićeno mjesto gdje će u potpunoj tajnosti ispričati ono što ga tišti i muči, jer je povjerljivost razgovora ovdje zajamčena. Naime, veliki broj ljudi ne osjeća se sigurno u svojoj okolini, ne znaju do koje granice se mogu povjeriti prijateljima i obitelji. Naš dojam je da je mjesto i vrijeme kada se čovjek može potpuno otvoriti veoma potrebno i da će biti sve potrebnije zbog sve veće užurbanosti i utrke s vremenom i s egzistencijom«, smatra Tatjana Golubović.

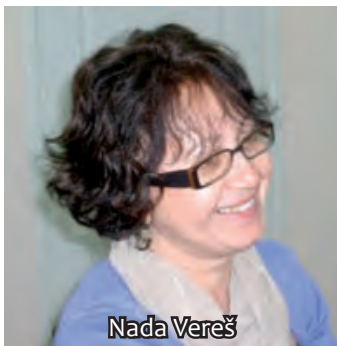
VOLJA ZA PROMJENOM

Ali, kao i u svaki rad i u svaku promjenu, i ovdje je potrebno uložiti vrijeme, volju, spremnost da se dostigne cilj.

»Savjetodavno-terapijski rad je

aktivan proces između klijenta i savjetnika gdje se podrazumijeva da klijent neće dobiti neke gotove informacije, već on mora imati kapacitet i volju za promjenu, i mora biti aktivan u tom procesu da bi uz pomoć savjetnika našao neko rješenje za svoj problem, krizu ili trenutačno stanje«, pojašnjava način rada u Centru Rada Božić. Sugovornica objašnjava da je širok dijapazon problema s kojima se klijenti obraćaju, i uglavnom su izazvani različitim životnim krizama. »Razvojne krize postoje u svakom životnom dobu i ciklusu i mogu biti prilika za rast i razvoj kroz učenje novih životnih vještina, kroz mobilizaciju novih obiteljskih snaga i kroz, najčešće, redefiniranje nekog vrijednosnog sustava osobe. Postoji i druga vrsta kriza, slučajne, koje se zbivaju prilikom iznenadnih i neočekivanih životnih događaja za čije prevladavanje osoba nema uhodane mehanizme prilagodbe. U današnje vrijeme vrlo često je to gubitak posla i manifestira se kroz pojavu napeitosti, straha, depresivnost... Među klijentima koji nam se javljaju ima dosta takvih, a žene se češće odlučuju za ovaj oblik pomoći«. U ukupnom sustavu socijalne zaštite tek se u posljednje vrijeme širi dijapazon terapijskih i savjetodavnih usluga, ali Savjetovalište za obiteljske i bračne odnose, danas Centar za savjetovanje i podršku obitelji, u Subotici je otvoreno još prije 28 godina i prvo je u Srbiji.

Katarina Korponaić

Nada Vereš

Dostupno svima

U Centru za savjetovanje i podršku obitelji savjetodavno-terapijski rad se ne naplaćuje. »Usluge Centra, nekada Savjetovališta, nikada se nisu naplaćivale«, kaže Nada Vereš dodajući da ovaj oblik rada financira Grad, i da su usluge time što su besplatne dostupne svakom građaninu, bez obzira na ekonomski i socijalni status.

POTPISAN UGOVOR O SUBVENCIONIRANJU NOVIH RADNIH MJESTA

Broj nezaposlenih se smanjuje

Predsjednik Vlade AP Vojvodine dr. *Bojan Pajtić* i član Upravnog odbora poduzeća »Metro Cash&Carry«, koji je ujedno i direktor te kompanije za razvoj i kooperativu, *Ferenc Sič*, 10. rujna u Subotici potpisali su ugovor o dobivanju subvencija za otvorenje 40 novih radnih mjesta. Svečanom potpisivanju prisustvovali su pokrajinski tajnik za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin*, gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* i direktor subotičke filijale Nacionalne službe za zapošljavanje *Zlatko Panić*.

Predsjednik Vlade Pajtić je o potpisivanju ovog ugovora rekao: »Zaokružili smo i drugu fazu natječaja, čiji je prvi dio realiziran proteklog mjeseca, kada je potpisan ugovor o otvorenju 80 novih radnih mjesta, da bi danas zaposlili još 40 osoba, čime smo pomogli da 120 ljudi dobije posao kod jednog poslodavca. Meni osobno i pokrajinskoj Vladi je ovo najveći zadatak, jer smo preko programa za zapošljavanje Pokrajinskog tajništva za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova uspjeli za samo godinu dana u Subotici zaposliti 1200 ljudi, a 17.500 osoba u cijeloj Vojvodini«.

»U vrijeme svjetske ekonomske krize postigli smo zavidan uspjeh, jer smo održali i sačuvali broj uposlenih ljudi, čemu u prilog ide i podatak da je od kolovoza prošle godine do kolovoza ove godine 6500 ljudi manje nezaposleno. Sve ove brojke su samo dokaz da kada postoji partnerski odnos između Vlade, lokalne samouprave i investitora, odnosno poslodavaca, onda su rezultati pozitivni«, rekao je na kraju predsjednik Vlade Vojvodine dr. Bojan Pajtić.

Gradonačelnik Subotice Saša Vučinić se zahvalio na podršci i razumijevanju Vladi AP Vojvodine, naglasivši da se u ovaj projekt subvencioniranja radnih mjesta u Metrou moralo krenuti odmah, jer jedna trgovina mora odmah krenuti s radom i to punim kapacitetom.

Ferenc Sič je objasnio da je u pet Metro prodavaonica u Srbiji ukupno zaposleno 1500 ljudi, od čega je u Subotici 200, a u okviru ovog broja nalazi se 120 subvencioniranih radnih mjesta.

»Zahvaljujući suradnji s predsjednikom Pajtićem ovaj objekt u Subotici počeli smo graditi 2008. godine, kako bi ga svečano otvorili 21. listopada ove godine. Standardi, koji u cijelom svetu važe za naše prodavaonice, važe i u Srbiji, tako da će uskoro i Subotičani imati europske standarde usluga u našoj radnji«, istaknuo je na kraju direktor Sič.

BAJMIK KONCEM MJESECA S NOVIM POGONOM ZA PROIZVODNJU

Posao za pedesetak radnika

Koncem mjeseca, točnije 29. rujna, u Bajmoku bi s radom trebao započeti novi pogon za proizvodnju niti u industriji ženskih čarapa, priopćio je na konferenciji za novinare vlasnik tvrtke »Finat« iz Padove Bruno Casini. Tim je povodom s gradonačelnikom Subotice Sašom Vučinićem potpisao sporazum o namjerama planiranja investicije za otvorenje ovog pogona koji će zapošljavati pedesetak radnika. »Ono što ovu investiciju izdvaja nije njezin obujam, a u pitanju je pola milijuna eura u strojevima i opremi, nego što je riječ o prvoj investiciji koja se događa u prigradskom naselju i koja će uposliti do 50 radnika, uglavnom žena. Također, ovu investiciju posebnom čini i to što se odvija uz aktivnu potporu Grada, iako nije na gradskom građevinskom zemljištu, kao što je to slučaj s prethodnim dvjema«, rekao je Saša Vučinić, posebno zahvaljujući Fondu za potporu investicija u Vojvodini na preporukama Subotice, kao grada pogodnog za ulaganje. Govoreći o planovima vezanim za budući pogon u Bajmoku Bruno Casini je rekao: »Nadam se da ću uspjeti u ovoj avanturi o kojoj ne želim govoriti unaprijed, ali sam o vašoj pažnji već govorio u Italiji ljudima koji sada procjenjuju hoće li doći i investirati u ove krajeve.« Jedan od onih koji je, uz Fond za potporu investicija, pridonio širenju talijanske poslovne kolonije u našem gradu je i direktor »Elektroremonta« *Carmine Tarallo* koji je istaknuo kako je Subotica grad vrijednih, odgovornih i srdačnih ljudi. On je, nakon pet godina provedenih na čelu »Elektroremonta«, najavio i promjene unutar ovog poduzeća u kojemu danas radi oko 150 radnika: »Spremni smo krenuti u investiciju koja će podrazumijevati izgradnju nove hale od oko tisuću četvornih metara, vrijednosti od oko dva milijuna eura i koja će zaposliti novih 20-30 radnika.« Što se pogona u Bajmoku tiče, kako smo uspjeli saznati, riječ je o 4.620 četvornih metara bivšeg »Severovog« pogona crpki koji je Bruno Casini uzeo u najam i koji planira otkupiti, s obzirom da proizvodnju niti za industriju ženskih čarapa, zbog njemu povoljnijih uvjeta poslovanja, seli iz Mađarske kod nas.

Zlatko Romić

NA PALIČU OVOGA VIKENDA

Berbanski dani 2010

PROGRAM MANIFESTACIJE

Subota: 18. rujna

11h - 20h Izložba voća, povrća i meda na Velikoj terasi
Izložba ručnih radova, ispred Velike terase

Vinska ulica, Obala Lajoša Vermeša

Izložba slika subotičkih stvaralaca na temu vinograda, grožđa i vina na Muzičkom paviljonu

Zelena tržnica kod Barometra

12h Ceremonijal vitezova vinskog reda »Arena Zabatkensis«

15-18h Nastup tamburaških orkestara - bina na poluostrvu

- 15h Tamburaški orkestar Nesanica
- 16h Tamburaški orkestar Neven
- 17h Tamburaški orkestar Dukati

18 - 20h Koncert grupe Dolly Bell - bina na poluotoku

Subota (cijeli dan) Humanitarna akcija Rotary kluba Subotica
Jedričarski klub »Palić«, Regata Berbanski dani 18 i 19 rujna

Nedjelja: 19. rujna

10h - 20h Izložba voća, povrća i meda na Velikoj terasi

Izložba ručnih radova, ispred Velike terase

Vinska ulica, Obala Lajoša Vermeša

Izložba slika subotičkih stvaralaca na temu vinograda, grožđa i vina na Muzičkom paviljonu

Zelena tržnica kod Barometra

12h Porodični ručak u stilu berbanske tradicije - restoran »Mala Gostiona« kuhanje na parking (pljeskavice, ovčji paprikaš, riblja čorba, grah, paprikaš od pijetla, palicka mučkalica)

13h Klezmer koncert - »Shabat Song« iz Budimpešte, Ljetna pozornica, ulaz besplatan

14:30 Nastup mažoretkinja OŠ »Sonja Marinković«

15h - 18h Nastup kulturno-umjetničkih društava - bina na poluostrvu

SUDIONICI:

1. OKUD Mladost Subotica
2. HKC Bunjevačko kolo Subotica
3. HKC Bunjevačko kolo Subotica - ogranak Stari Žednik
4. KUD Aleksandrovo Subotica
5. KUD Ivo Lola Ribar Krčedin
6. HKPD Matija Gubec Donji Tavankut
7. AKUD Ivo Lola Ribar Subotica
8. HUK Lajčo Budanović Mala Bosna
9. Muskátli Hagymányörzö Egyesület Varsány - Magyarorszá (Mađarska)
10. Kiskunhalasi Népdalkör Egyesület Kiskunhalas - Magyarorszá (Mađarska)
11. Népkör MMK Szabadka (Subotica)
12. Tisza Néptáncgyesület Magyaránizsa (Kanjiza)
13. Ludas Matyi ME Ludas (Šupljak)
14. Petőfi Sándor ME Királyhalma (Bački vinogradi)
15. Lifka Sándor ME Hajdújárás (Hajdukovo)
16. Palics MME Palics (Palić)
- 18h Nastup tamburaškog orkestra Hajo - bina na poluotoku
- 19h Nastup tamburaškog orkestra Biseri - bina na poluotoku

Natječaj Fondacije »Mjesečina«

Fondacija »Mjesečina« Subotica raspisala je natječaj u jesenjem roku 2010. godine za dodjelu nepovratnih sredstava u maksimalnom iznosu do 300.000 dinara. Cilj natječaja je da podstakne lokalne, nevladine, neprofitne organizacije u Srbiji da razviju u lokalnoj zajednici djelotvoran preventivno-razvojni model program organiziranja slobodnog vremena za ranjivu djecu osnovnoškolskog uzrasta u kasno doba dana krajem tjedna. Uz finansijsku donaciju natječaja subotička kompanija »Forneti« osigurat će donaciju u vidu materijalnog davanja, što obuhvata jedan profesionalni uređaj za pikado, jedan stol za stoni fudbal i »Forneti« mini peciva za djecu tijekom perioda realiziranja projekta. Rok za podnošenje prijave za projekte je 20. listopada 2010. Više informacija o natječaju i potrebnim dokumentima za prijavljivanje možete naći na internet prezentaciji Fondacije »Mjesečina« (www.foundmo-on.erdsoft.eu).

POVIJESNE HRVATSKE GRAĐEVINE (IV. DIO)

Tvrđave u Slavonskom Brodu i Osijeku

Vojna uloga tvrđava sve se više smanjivala, posebice nakon carske odluke da se vrhovno zapovjedništvo vojske za Srijem i Slavoniju izmjesti iz Osječke tvrđave i preseli u Petrovaradinsku

Piše: Dario Španović

Nakon oslobađanja Slavonije od Turaka krajem 17. stoljeća, na području Slavonije počinju se graditi velike tvrđave koje su bile osnova obrambenog pojasa prema Turskom Carstvu, zbog mogućnosti ponovnih napada.

Najvažnija tvrđava na rijeci Savi, koja je štitila od turskih napada iz Bosne, izgrađena je u Slavonskom Brodu.

Godine 1715. po nalogu princa *Eugena Savojskog* više od 650 radnika svakodnevno radi na gradnji tvrđave koja zauzima površinu veću od 33 hektara te može primiti više od 4000 vojnika i 150 topova. Sama je tvrđava imala pravilan četverokutni oblik, no zaštitni jarkovi i okopi davali su joj zvjezdast oblik. Predviđeno je da tvrđava može odoljeti dulje od 45 dana potpune opsade, što je davalo dovoljno vremena za pristizanje pomoći. U svrhu bolje obrane od mogućeg turskog napada vojne vlasti nisu dopuštale da kuće oko tvrđave budu građene od čvrstog materijala, već samo od drveta i čerpića. Ova je odluka donesena zato da bi, u slučaju prelaska Turaka preko Save, kuće mogle lako biti porušene topovima te da ne bi mogle služiti kao zaklon neprijatelju.

TRI OBRAMBENA POJASA

Tvrđava je imala tri obrambena pojasa: vanjski, unutarnji i južni koji je bio osobito ojačan. Unutarnja zaštita, koja je štitila osnovu tvrđave, sastojala se od peterokutnih bastiona s topovima i puškarnicama zidanim od cigle. Bastioni ispred kojih su se nalazili okopi s vodom predstavljali su zadnju liniju obrane od ulaska u tvrđavu u

slučaju neprijateljskog svladavanja vanjskog pojasa zaštite. Vanjsku obranu tvrđave su činili »revelini«, trokutaste utvrde zidane od naboja i cigle koje su štitila od neprijateljskog prilaska okopima, bastionima i zidovima tvrđave. Tvrđava je imala tri »revelina« na sjevernoj, istočnoj i zapadnoj strani, a unutar »revelina« na istočnoj i zapadnoj strani nalazili su se »reduiti«, posebno ojačane male utvrde koje su služile za skladištenje baruta i municije. Južni zaštitni dio tvrđave, koji je gledao prema rijeci Savi, bio je ojačan utvrdama u obliku rogova »hornwerk« čija je zadaća bila uz pomoć topova spriječiti prelazak neprijateljske vojske prijeko rijeke. Zadnja obrana tvrđave, odnosno prva prepreka na koju neprijatelj nailazi, bila je »glasija«, namjenski napravljena zemljana padina koja

Tvrđava u Slavonskom Brodu

je bila u dometu topova, a čija struktura usporava prilaz neprijatelja »revelinima« i tvrđavi.

Osječka tvrđava

SEDM BASTIONA

Nakon oslobađanja Osijeka od Turaka 1687. godine, po nalogu *Eugena Savojskog* gradi se Osječka

a postojalo je troje izlaznih vrata: Porta Aquatica prema rijeci Dravi, Porta Nova i Porta Valpoviensis, koja su vodila prema mjestu Valpovu.

Godine 1783. po naredbi cara *Josipa II.* probijena su četvrta vrata – Porta Imperatoris – preko kojih se prilazilo mostu na rijeci Dravi koji je povezivao Slavoniju s Baranom. U sustavu tvrđave nalazile su se mnogobrojne građevine u baroknom stilu, zgrade koje su služile za potrebe vojske, građanske kuće, crkve i samostani, a postojali su i tiskara, kazalište i gimnazija. U Osječkoj tvrđavi živjelo je mnogobrojno stanovništvo, osim Hrvata naseljavani su iz raznih krajeva Nijemci, Mađari, Česi, Slovaci, Austrijanci, koji su postupno prihvaćali hrvatski jezik i kulturu.

Vojna uloga tvrđave se sve više smanjivala, posebice nakon carske odluke da se vrhovno zapovjedništvo vojske za Srijem i Slavoniju izmjesti iz Osječke tvrđave i preseli u Petrovaradinsku. Zidine uskoro počinju kočiti razvoj unutarnjeg grada i njegovog povezivanja s ostalim djelovima Osijeka, stoga je stanovništvo zatražilo dozvolu za uklanjanje bedema tvrđave. Dozvolu za rušenje zaštitnih zidina traženu od Hrvatskog sabora 1868. godine austrougarski car *Franjo Josip I.* nije odobrio. Nakon pada Austro-Ugarske Monarhije stanovništvo je odlukom Gradskog poglavarstva 1923. godine započelo uklanjanje »glasija«, vanjskih bedema i »revelina«, a do 1926. godine u potpunosti su uklonjeni vanjski zaštitni bedemi tvrđave.

tvrđava u čijem se sustavu nalazila cjelokupna gradska jezgra. Projekti gradnje povjereni su *Maksimilijanu Eugenu*, vojnom inženjeru koji se odlučio za izgradnju po uzoru na nizozemske tvrđave zbog sličnosti terena. Izgradnja tvrđave započinje 1. kolovoza 1712. godine, a završena je 1722. godine, dok su pojedini detalji i manje dogradnje nastavljene do 60-ih godina 18. stoljeća. Zaštitu tvrđavi pružalo je sedam bastiona koji su se pružali u pravcu istok-zapad oko gradske jezgre. Osim bastiona sigurnost tvrđavi su pružali zaštitni zidovi, okopi s vodom, te zaštitne utvrde s »glasijama« ispred tvrđave. Glavne prometnice unutarnjosti tvrđave činile su ulice Cardo i Decumanus,

Porta Aquatica

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Nándora Ladányija – Kumičićeva 3

S obzirom da čuvanje vrijednih građevina i tradicija kod nas najčešće biva izloženo sveopćem podsmijehu, ne možemo ne diviti se nekim drugim gradovima i sredinama u kojima su i te kako ustrajni u očuvanju ovakvih vrijednosti

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Prema posljednjem popisu iz 2008. godine u Subotici je bilo 98 građevina izgrađenih na prekretnici XIX. i XX. stoljeća u stilu secesije. U međuvremenu su porušene dvije Reichlove kuće u Ulici Vase Stajića 11 i 13, koje su bile izuzetni primjeri subotičke građanske arhitekture. Na taj način smanjio se broj kuća koje karakteriziraju specifični identitet Subotice izgrađene u vrijeme *Belle Époque*.

Zahvaljujući svom arhitektonskom blagu Subotica se može nazvati gradom secesije ako, i samo ako budemo u stanju to arhitektonsko blago i očuvati. S obzirom da čuvanje vrijednih građevina

dio prostora oivičenog ulicama: Maksim Gorki, Beogradski put, Blaška Rajića i Senčanski put u Subotici iz 2007. godine, predviđene su za rušenje. Ovo ne znači da će se rušenje obvezno i dogoditi, ali postoji kao mogućnost. Jednom riječju, spomenute kuće nisu ocijenjene kao vrijedne i značajne, te kao takve nisu stavljene pod zaštitu zakona. Za razliku od nas koji planiramo za rušenje sve ono što nije zaštićeno zakonom – a ponekada i ono što jest! – u gradovima Europe, posljednjih desetljeća, sve se više pristupa tzv. urbanoj obnovi. Ona podrazumijeva očuvanje povijesnog urbanog tkiva i njegovu obnovu i rehabilitaciju,

već ranije bila proširivana, kada je njena osnova dobila još jedan trakt i pretvorila se od seoske kuće u građansku.

Sándor Molcer je planirao uraditi nove temelje ispod kuće, obnoviti kapiju, nove pregradne zidove i fasadu koja je bila projektirana u stilu secesije. Projekt je uradio sam,² ali ove adaptacije nisu nikada bile izvedene. Nakon dvije godine *Nándor Ladányi* predao je molbu za izgradnju nove kuće na istoj parceli. S obzirom na intervencije koje je Sándor Molcer kanio podu-

imala zaseban ulaz iz hodnika, što vrlo često nije bio slučaj u najamnim kućama tog vremena, već su sve sobe bile prolazne. Ostala dva stana, orijentirana prema ulici, bila su trosobna, dok je dvorišni stan imao samo dvije sobe i bio bez kupaoznice, za razliku od ostalih. Glavni ulaz u kuću bio je smješten na glavnoj fasadi kuće, okrenut prema Kumičićevoj ulici, i bio naročito dekoriran.

Fasada izgrađene kuće donekle se razlikuje od fasade u projektu, u kojem su bili primijenjeni elementi

na i tradicija kod nas najčešće biva izloženo sveopćem podsmijehu, ne možemo ne diviti se nekim drugim gradovima i sredinama u kojima su i te kako ustrajni u očuvanju ovakvih vrijednosti. U Segedinu se ovih dana može vidjeti restaurirani tramvaj kako prolazi ulicama oko središta grada, isti onakav kakvog smo mi ukinuli 1974. godine, kao navodno zastarjelo prometalo, a čiji preostali primjerak još uvijek stoji u Ulici Matka Vukovića. Sada smo u opasnosti da ukinemo i neke druge stvari, zato što ovog trenutka nisu u modi, a da bismo kroz stanovito vrijeme ponovno otkrili koliko su takvi potezi bili nepromišljeni.

NOVA KUĆA NAMJESTO STARE

Nekoliko kuća izgrađenih početkom XX. stoljeća u stilu secesije Planom detaljne regulacije za

neovisno radi li se o spomenicima kulture, ili pak o povijesnim četvrtima, koje imaju specifičan, navlastiti identitet i u kojima nisu nužno svi objekti zaštićeni spomenici kulture.

Jedna od kuća, spomenutim planom predviđena za rušenje, jest kuća koju je 1911. godine gradio *Nándor Ladányi* prema projektu inženjera *Lipóta Baloga* u današnjoj Kumičićevoj ulici br. 3.¹ Na ovoj parceli, prema katastarskom premjeru grada iz 1838. godine, nalazila se trodijelna seoska kuća zabatom okrenuta prema današnjoj Masarykovoj ulici, a vlasnik joj je bio plemićkog podrijetla, *Rasko Vojnić Hajdu*. O parceli nemamo drugih podataka sve do 1909. godine, kada joj je vlasnik bio *Sándor Molcer*, koji je te godine predao molbu za adaptaciju postojeće kuće, na kojoj se vidi kako je

¹ Signatura projekta sačuvanog u Historijskom arhivu Subotice poznata autoru.

zeti na kući, ona je jamačno bila u veoma lošem stanju, čak se, moguće je i to, u međuvremenu urušila, te je njezina bivšeg vlasnika odvratila od trošenja novca na obnovu.

FASADA SLIČNIJA BEČKOJ NEGO MAĐARSKOJ SECESIJI

Kuća Nándora Ladányija bila je najamna i imala je četiri stana. Izgrađena je s osnovom u obliku slova U. Tri su stana u njoj imala sobe okrenute prema ulici, a jedan je stan bio dvorišni. Dvorište ima skromne dimenzije budući da je sama parcela relativno mala, ali je širokom kapijom izravno povezano s ulicom. Budući da se kuća nalazi na uglu dviju ulica (Kumičićeve i Masarykove) najrepresntativniji stan bio je smješten na uglu i imao je četiri sobe, od kojih je svaka

mađarske secesije, ali se izgleda ovaj stil nije dopao vlasniku, pa je sama kuća dobila fasadu koja više asocira na bečku secesiju, a sa svojim trokutastim timpanonima zabata, čak na secesiju Darmštata. U svakom slučaju ova je kuća jedna od lijepih primjera secesijske i najamne kuće s početka XX. stoljeća. Ima zanimljivu organizaciju unutarnjeg prostora, koja svjedoči o traganju za novim mogućnostima organiziranja prostorija, na način da svaka soba ima zasebni ulaz, a da one ipak ostanu u nizu i poređane duž fasade zgrade. Ovakva organizacija stanova prisutna je u Subotici tek posljednjih godina uoči Prvog svjetskog rata.

Budući da kuća danas ima više vlasnika, te da svaki adaptira fasadu za sebe, nestručnim je intervencijama već počela gubiti svoje dekorativne elemente i izvornu stilsku karakteristiku.

² Signatura projekta sačuvanog u Historijskom arhivu Subotice poznata autoru.

32. FESTIVAL FOLKLORNIH TRADICIJA VOJVODINE U VRBASU

Čuvajmo svoje običaje

*Na pokrajinskoj smotri folklornih tradicija Vojvodine sudjelovale su dvije skupine folklorne sekcije KPZH »Šokadija« iz Sonte * Etno-zaostavštinu predaka moramo proslijediti potomcima*

Piše: Ivan Andrašić

Festival folklornih tradicija Vojvodine, 32. zaredom, održan je u velikoj dvorani Centra za fizičku kulturu »Drago Jovović« u Vrbasu, u organizaciji Zavoda za kulturu Vojvodine, Saveza amatera Vojvodine i Kulturnog centra Vrbas, uz pokroviteljstvo Tajništva za kulturu Vojvodine i Općine Vrbas. U tri festivalska dana, 10, 11 i 12. rujna, nastupilo je 16 dječjih i više od 70 odraslih skupina institucija kulture s prostora Vojvodine, a održane su i dvije popratne manifestacije, 3. sajam starih zanata i kućne radinosti i 3. izložba s degustacijom starinskih pučkih jela.

PREDSTAVLJENE ŠOKAČKE PJESME I PLESIVI

U prvom festivalskom danu nastupilo je 16 dječjih izvornih skupina, predstavnika isto toliko etničkih zajednica s prostora Vojvodine, a među njima je bila i dječja skupina folklorne sekcije Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte. Mali Sončani nastupili su osmi po redu, sa splotom šokačkih pjesama i ple-

sova u koreografiji *Ljiljane Šokac* i uz pratnju tamburaškog sastava »Šokadije«. Ozbiljnost u pristupu i razdraganost u izvedbi plijenili su pozornost gledatelja i izazivali spontani pljesak za vrijeme cijeloga nastupa malih Šokaca. Cjelokupnom dojmu doprinijelo je i znalačko držanje ove djece, odjevene u starinske narodne nošnje svojih predaka. Drugog festivalskog dana, među 39 izvornih ansambala odraslih, nastupila je i folklorna sekcija »Šokadije«. Njihov »Splet šokačkih pjesama i plesova« osmislila je voditeljica folklorne sekcije *Eva Lukić*, uz glazbenu pratnju tamburaškog sastava zajednice. Siguran, a bilo je očito dobro izbalansiran i uvježban nastup »Šokadijinog« folklornog ansambla bio je najljepša manifestacija vrlo uspješnog spoja mladosti i iskustva, pravi udar na emocije nazočnih gledatelja, koji su pljeskali u ritmu precizne glazbe tamburaša. U ritmu glazbe i plesa blještalo je i šarenilo prastarih sončanskih narodnih nošnji, a Šokadijini folklorci i tamburaši pokazali su kako i današnji Šokci znaju dostojanstveno nositi nošnje svojih predaka.

ETNO ZAOSTAVŠTINA PREDAKA

Istoga dana trebali su nastupiti i članovi folklorne sekcije HKUPD-a »Matoš« iz Plavne sa splotom »Pjesme i plesovi Šokaca iz Bačke«, međutim, zbog odsutva i bolesti većega broja plesača čelništvo ove institucija bilo je prinuđeno otkazati sudjelova-

nje. Posljednjeg festivalskog dana među 33 udruge koje su nastupile bile su i tri institucije vojvođanskih Hrvata. Članovi HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega prikazali su običaj »Šokački svatovi« u koreografiji *Željka Kolara*, a običaj »Bunjevačko Beretić«, kojega je osmislio *Šima Beretić*, interpretirali su članovi HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora. Izvornim pučkim pjevanjem predstavili su se članovi pjevačke skupine KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora. I ova smotra na pokrajinskoj razini pokazala je kako je budućnost amaterskih institucija, ne samo naše nacionalne zajednice, isključivo u pojačanju rada na očuvanju bogate kulturološke zaostavštine predaka. »Drugom godinu zaredom i djeca i odrasli folklorne sekcije »Šokadije« nastupima na općinskoj i zonskoj smotri plasirali su se na pokrajinski Festival folklornih tradicija. To samo govori o ispravnosti našeg čvrstog opredjeljenja za rad na očuvanju izvornosti ne samo običaja, nego i načina života naših predaka. Prošla su vremena svaštarenja, raznovrsnost plesova drugih naroda i podneblja danas mogu njegovati samo profesionalne i poluprofesionalne institucije. Udruge poput »Šokadije«, s vrlo ograničenim financijskim sredstvima, moraju raditi u što više segmenata, kako bi bogatu etno zaostavštinu svojih predaka kroz govorne, pjevačke, plesne, literarne i likovne aktivnosti sačuvali i vjerno prenijeli našim potomcima«, kaže voditeljica folklorne sekcije »Šokadije« *Eva Lukić*.

Sklad različitosti

»Danas sam jako ponosan što je Vrbas, grad mladosti, zajedništva i međusobnog poštovanja, domaćin jedne ovako vrijedne manifestacije«, kaže predsjednik Općine Vrbas dr. *Željko Vidović*. »Upravo ovaj sklad različitosti tradicija etničkih zajednica, koji smo u ova tri dana vidjeli, pokazao je svima koliko možemo oplemeniti i učiniti ugodnijim naš suživot. Svi smo mi otkud došli u Vojvodinu, netko prije 800, neko prije 100, a netko i prije 10 godina. Najbitnija u cijeloj toj priči je potreba da naučenom od svojih roditelja mi naučimo svoju djecu i tako iz generacije u generaciju. Samo uz uzajamno poštovanje Vojvodina i Vojvođani mogu opstati i upravo tu je snaga naše pokrajine«.

NASTAVAK SURADNJE MLADEŽI DSHV-A I HDZ-A

Mladi iz Srijema na proslavi u Zagrebu

Predsjednica Vlade Republike Hrvatske i HDZ-a Jadranka Kosor u svom obraćanju mladima je poručila da se nikada ne srame domoljublja

Proslavi 20. obljetnice Mladeži Hrvatske demokratske zajednice, kojoj je prisustvovalo više od šest tisuća ljudi u Ciboninom tornju u Zagrebu 11. rujna, nazočili su ove godine i predstavnici Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini »Srijem«.

Početak prekogranične suradnje Mladeži DSHV-a, podružnice »Srijem«, s Mladeži HDZ-a započeo je u kolovozu ove godine u Gospiću, kada je na poziv gradskih čelnika HDZ-a predsjednik mladeži Srijema *Mario Vrselja* prisustvovao velikoj proslavi Dana grada Gospića. Tada je s gradskim čelnicima HDZ-a razmijenio iskustva u svezi s političkom situacijom i položaju hrvatske manjine u Srijemu te su uspoređena prava srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj s pravima Hrvata u Srijemu. Tada je i dogovorena suradnja i međusobna pomoć između Mladeži HDZ-a Ličko-senjske županije i Mladeži DSHV-a, podružnice

»Srijem«. Nakon ovog sastanka ubrzo je uslijedio poziv za prisustvovanje na konstituirajućoj sjednici županijskog odbora Mladeži HDZ-a Ličko-senjske županije, gdje je Mario Vrselja nazočnim predstavljeno kao predstavnik hrvatske mladeži Srijema i osoba koja će i dalje raditi na povezivanju Hrvata Srijema s HDZ-ovom mladeži ne samo Ličko-senjske županije već i cijele Hrvatske. Tom prigodom su uspostavljeni kontakti i razmijenjena iskustva s predsjednicima mladeži mjesnih organizacija HDZ-a: iz Perušića, Novalje i Karlobaga. Ovu prigodu Vrselja je iskoristio i da svima nazočnim uputi poziv za manifestaciju »Dan bana Josipa Jelačića«, koja će se održati na dan rođenja bana Josipa Jelačića 16. listopada u Srijemskoj Mitrovici.

PROSLAVA OBLJETNICE

U cilju daljnje suradnje i povezivanja mladeži dviju stranaka predsjednica Mladeži HDZ-a za

Hrvatsku *Martina Banić* pozvala je na proslavu dvadesete obljetnice i predstavnike Mladeži DSHV-a, podružnice »Srijem«.

Program je započeo prikazom kratkog filma o nastanku i radu Mladeži HDZ-a, kojoj je samo u zadnja dva mjeseca pristupilo više od 2000 članova te trenutno ima više od 67.000 članova, što je čini najjačom stranačkom mladeži u Hrvatskoj. Tijekom programa govor su održali pojedini članovi koji imaju istaknute rezultate u poljima svojeg djelovanja od medicine, odvjetništva do poljoprivrede. Predsjednica Mladeži HDZ-a *Martina Banić* je u svojem govoru istaknula da svi mladi moraju uložiti maksimalan trud u ono čime se bave, težiti da budu što bolji na području svojega rada te da se stalno moraju unapređivati.

Predsjednica Vlade Republike Hrvatske i HDZ-a *Jadranka Kosor* u svom obraćanju mladima je poručila da se nikada ne srame domoljublja i da u svakoj prilici budu pono-

sni na to što su članovi HDZ-a te ih je pohvalila što čuvaju uspomenu na prvog predsjednika Hrvatske *Franju Tuđmana*. Proslavi su prisustvovali članovi Predsjedništva HDZ-a, saborski zastupnici, ministri, predstavnici Mladeži HDZ-a Bosne i Hercegovine i predsjednici mladeži drugih stranaka. Predstavnici Srijema su nakon završetka programa upoznali nazočne HDZ-ove dužnosnike u Vladi Hrvatske s radom DSHV-a u Srijemu, s položajem i pravima Hrvata, a posebice hrvatske omladine u Srijemu. Nakon povratka u Ilok predstavnici Mladeži DSHV-a iz Srijema bili su ugošćeni od strane predsjednika Mladeži HDZ-a Iloka *Hervoja Čobankovića*. Na neformalnom sastanku razgovaralo se o položaju hrvatske omladine u Srijemu, o ostvarivanju prava Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji te o budućoj političkoj, a posebice kulturnoj suradnji.

D. Španović

Glazbeni spektakl na novosadskim ulicama

Novi Sad je i ove godine, deseti put po redu, bio domaćin Festivala uličnih svirača. Tijekom tri festivalska dana, od 9. do 11. rujna, na više lokacija u gradu nastupilo je preko dvjesto izvođača iz - Srbije, Španjolske, Hrvatske, Brazila, Slovenije, Italije i drugih zemalja. Bogat i raznovrstan program festivala, glazbenici, pjevači, klaunovi, žongleri, akrobati... uspjeli su unatoč lošem vremenu izmamiti veliki broj ljudi na ulice.

Ovogodišnji festival otvorio je novosadski sastav Tripecycle u suradnji s Cirkusferom iz Beograda predstavom specijalno pripremljenom za ovu prigodu.

Još jedna predstava je specijalno napravljena za ovogodišnji festival, a izvela ju je talijanska glumica i pripovjedačica Giovanna Conforto, koja je pričala priču o Pinokiju na »nijednom« jeziku, koristeći izraze i geste posuđene iz svih svjetskih jezika.

Grupa »Vuge« iz Hrvatske izvela je veoma interesantan program temeljen na narodnoj glazbi interpretiranoj uz elemente swing i blues ritmova. Pokraj ovih nastupili su i mnogi drugi zanimljivi izvođači.

Najveći koncert, a ujedno i zatvaranje festivala bio je vokalni spektakl jedne od najpoznatijih pop i jazz grupa na svijetu – Perpetuum Jazzile iz Slovenije.

I ovogodišnji Festival uličnih svirača organizirao je Centar za kulturnu animaciju Novi Sad, uz pomoć Grada, a manifestaciju je pomogla Autonomna Pokrajina Vojvodina i Turistička organizacija Novog Sada.

Ankica Jukić-Mandić

OSJEČKA GRADSKA ČETVRT OBILJEŽILA SVOJ CRKVENI GOD

Četverodnevno slavlje u Retfali

Na koncertu nastupile i folklorne skupine »Šokačke grane« te Zavičajne udruge Gibarčana

Gradska četvrt Retfala u Osijeku svečano je obilježila svoj crkveni god, blagdan Uzvišenja Svetog Križa, a u četverodnevnom slavlju bilo je doista za svakoga po nešto. Počelo je u subotu, 11. rujna, malonogometnim turnirom veterana i branitelja, izložbom tikvica učenika i boćarskim turnirom, a završeno je u utorak, 14. rujna, pučkom proslavom crkvenoga goda i svečanom euharistijom u župnoj crkvi Uzvišenja Svetog Križa, koju je prikazao domaći župnik vlč. Pavao Vukovac.

Ništa manje svečano nije bilo niti u nedjelju, 12. rujna, kada je organizirana Mala škola veslanja u organizaciji Moto-nautičkog kluba, te Zabava umirovljenika ove četvrti i Glazbeni festival mladih u dvorani O.Š. Retfala, pa i u ponedjeljak, 13. rujna, kada su položeni vijenci i zapaljene svijeće za poginule u Domovinske ratu i održana svečana sjednica Vijeća gradske četvrti Retfala, nakon koje su svi sudionici otišli na fiš-paprikaš pripremljen za sve nazočne Retfalčane, a ljepoti trenutka pridonio je Puhački orkestar DVD Retfala.

GLAZBENI FESTIVAL MLADIH

Glazbeni festival mladih okupio je tridesetak ekipa iz dvije retfalačke škole, Retfala i Ivana Filipovića, a dvorana je bila mala da primi sve znatiželjnike, goste, roditelje

i rodake. Manifestaciju je otvorila folklorna skupina »Šokačke grane« lijepim spletom šokačkih igara i pjesama, a potom su učiteljice i otac i sin Lažeta uobličili festivalski blok u kojemu su mladi pokazali što znaju i umiju. Baš je lijepo bilo vidjeti svu tu djecu, odvažnu i punu radosti u trenutku scenskoga nastupa, ali i posjetitelje koji nisu štedjeli na pljesku. U revijalnome dijelu, dok je zasjedao žiri, nastupila je folklorna skupina Zavičajne udruge Gibarčana i opet podignula raspoloženje u dvorani.

Vera Erl, predsjednica Šokačke grane, ne slaže se da su Šokci ponovno u Retfali, jer, kako kaže, »možemo otići iz Retfale, ali Retfalu iz nas istjerati ne možete«. Istina, Šokačka je grana promijenila mjesto boravka i preselila se u Gradsku četvrt »Novi grad«, ali srcem i dušom još uvijek su u Retfali koja im je bila dom proteklih pet godina.

I tajnik Jozo Bertanjoli hvali Šokačku granu i Zavičajnu udruhu Gibarac, ali i sve ostale udruge, od kojih se čak njih 18 odazvalo i uključilo u proslavu crkvenoga goda, mada ni ostalih četiri-pet nisu imali ništa protiv, ali zbog prirode svojega posla nisu sudjelovale.

Slavko Žebić

STARO NASELJE

»Ta ja sam vam Retfalčanka, kuća mi je tu stotinjak metara dalje i moja djeca pohađaju ovu školu, pa mi je osobita čast da danas ovdje mogu predstavljati Grad Osijek i bodriti ovu raspjevanu mladost«, rekla nam je dogradonačelnica Danijela Lovoković.

Adrijan Farkaš, predsjednik Vijeća Retfale rekao nam je da je ovo staro naselje, dugo bilo kao prigradsko, no danas ima između 18 i 20 tisuća žitelja i jedna je od urednijih gradskih četvrti. Vijeće uvijek nastoji biti na usluzi svim građanima Retfale, no sredstva su skromna i nedostatna, pa se većinom potroše na tekuće održavanje i popravak kolnika i nogostupa. Od većih investicija izdvojio je izgradnju nove škole na mjestu stare Vladimira Nazora, te Doma kulture, najvjerojatnije na Pampasu.

Retfala kao utočište prognanih Gibarčana

Dopredsjednik Zavičajne udruge Gibarčana Mata Barišić kaže kako Gibarčani uvijek rado nastupaju u Retfali, a prošle su godine imali jednoipolsatni koncert na Trgu branitelja, jer Retfala je Gibarčanima pružila utočište kada im je bilo najpotrebnije, nakon progonstva iz Srijema. Od tada, pa sve do dana današnjega, Gibarčani koriste prostore u Retfali za svoje aktivnosti i na tome su iznimno zahvalni.

SMOTRA HRVATSKIH TAMBURAŠKIH SASTAVA U LJUTOVU

Susret zaljubljenika u tamburu

Publici su se predstavili tamburaši četiriju hrvatskih udruga s područja Vojvodine (iz Petrovaradina, Tavankuta, Subotice i Ljutova) te gosti iz Gare u Mađarskoj

Ljutovo pokraj Subotice u nedjelju, 12. rujna, po drugi je puta ugostilo glazbenu manifestaciju pokrajinske razine - Smotru hrvatskih tamburaških sastava, koju organizira tamošnje Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Ljutovo«. Smotra je revijalnog karaktera, a želja organizatora je pružiti priliku za promociju i predstavljanje manjih, još uvijek neafirmiranih tamburaških sastava.

U mjesnom Domu kulture ovoga su puta tako nastupili tamburaši četiriju hrvatskih udruga s područja Vojvodine: HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta, HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina, TS »Klasovi« (članovi HGU »Festival bunjevački pisama« iz Subotice) i HKUD-a »Ljutovo« iz Ljutova, a kao specijalni gosti i Tamburaški sastav »Bačka« iz Gare (Republika Mađarska).

Svaki tamburaški sastav izveo je

20-minutni repertoar po vlastitom odabiru, miksanog karaktera. Svi su donijeli repertoar iz svojih krajeva, a mogle su se čuti melodije kako »ozbiljnije« instrumentalne, tako i popularne narodne i zabavne tamburaške glazbe.

Voditelj tamburaške sekcije HKUD-a »Ljutovo« Marinko Šimić kaže za HR kako je zadovoljan posjećenošću ovogodišnje smotre. »Drago mi je da je bilo duplo više ljudi nego prošle godine, a osim iz Ljutova, posjetitelji su došli i iz okolnih mjesta. Nadam se da smo smotru u organizacijskom smislu podigli na višu razinu u odnosu na prvo izdanje. Nastupiti su bila pozvana i društva iz Hrvatske, ali upravo iz razloga što se u ovo vrijeme održava više festivala ovakvog tipa, već su imali ugovorene aranžmane, te nisu mogli doći«, kaže Marinko Šimić.

Šimić objašnjava i kako su razmišljali o tome da smotru ove godine prirede na otvorenom prostoru, ali im vremenske prilike to nisu dozvolile. Također dodaje i kako još uvijek tragaju za boljim terminom manifestacije, kako bi osigurali da nastupe svi sastavi koje pozivaju.

Voditelj tamburaške sekcije HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina Steva Mošo kaže kako se nije nadao tako toplom prijemu brojne publike. »Što se tambure tiče, mi smo počeli svirati prije tri godine i to bez ikakvih iskustava o tome što je tambura i tamburaška glazba. Imali smo samo veliku želju i dobrog motiva za rad. Vrlo smo brzo stekli odgovarajuće znanje i osvojili tehniku sviranja, te možemo nastupati na manifestacijama. Ranije smo imali više glazbenika u sastavu, ali slično je i u ostalim društvima. No, uskoro ćemo

organizirati audiciju i primati nove članove«, pojašnjava Steva Mošo. Profesor tambure u subotičkoj Muzičkoj školi Vojislav Temunović podsjeća kako je bit ove manifestacije ponajprije susret, kao i razmjena iskustava i literature među tamburašima. Smotri hrvatskih tamburaških sastava u Ljutovu, između ostalih, nazočili su i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. Slaven Bačić, dogradonačelnik Subotice Pero Horvacki, konzulica savjetnica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Vesna Njikoš Pečkaj, te predstavnici nekoliko hrvatskih udruga kulture iz okolice. Smotru su financijski poduprli Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne zajednice, te Pokrajinsko tajništvo za kulturu.

D. B. P.

Najava jeseni

SONTA – Tradicionalna manifestacija posvećena dolasku jeseni, berbi grožđa, novom vinu i veselju - »Groždebal 2010.«, 79. po redu, u organizaciji OKUD-a »Ivo Lola Ribar« održat će se u Sonti od 23. do 26. rujna. Središnji događaj ove manifestacije, mimohod svečano urešenih zaprega ulicama sela, proglašenje kneza i kneginje »Groždebala« te završna večernja priredba, predviđeni su za nedjelju, 26. rujna. Kneginja će biti članica OKUD-a »Ivo Lola Ribar« Silvija Fabijanov, a knez član KPZH »Šokadija« Slobodan Zlatar.

I. A.

Kolonija u listopadu

SONTA – Likovna kolonija »Sonta 2010.«, zakazana za 10. i 11. rujna, nije održana. Iako su organizatori, članovi KPZH »Šokadija«, u organizaciju kolonije, pete po redu a prvi puta dvodnevne, uložili puno truda, priroda je bila jača od njih. Prvo je nepredviđeni porast razine Dunava doveo do potapanja terena na kojima se manifestacija trebala održati, pa kako je na lokaciji Staklare predviđeno i spavanje sudionika, alternativno rješenje bilo je određivanje nove lokacije, uz preinačiva-

nje dvodnevne kolonije na jednodnevnu. No, po nepisanom pravilu, nedaće su nastavljene, sada u obliku obilatih oborina i uz neočekivano niske temperature. »Našli smo se pred velikim problemom i izlaz smo potražili u konzultaciji sa slikarima – sudionicima naše kolonije. Svi su bili svjesni hidrometeorološke situacije, pa ni sami nisu bili oduševljeni mogućnošću slikanja u takvim vremenskim uvjetima. Zajednička konstatacija bila nam je kako je, zbog jedinstvenog ambijenta u kojemu je kolonija predviđena, poželjnije manifestaciju odgoditi, nego je održati u zatvorenom prostoru. Po dogovoru, kolonija će biti organizirana u subotu, 16. listopada, na lokaciji Staklara, na samoj obali Dunava. Ovoga puta osigurali smo i čamac, kojim ćemo slikarima koji pokažu takvu želju omogućiti prijevoz u oazu netaknute prirode, obližnju Aglu«, kaže Ivan Andrašić.

K.P.

CRKVA U MOROVIĆU POSTAJE SVETIŠTE MARIJE POMOĆNICE KRŠĆANA I DUŠA U ČISTILIŠTU

Hodočašće za oprost grijeha

Poticaj za okupljanje kršćana i molitvu za pokojne u ovom srijemskom mjestu, tamošnji je župnik vlč. Nikica Bošnjaković dobio promatrajući oltarnu sliku – duborez u srijemskom hrastu, rad nepoznatog tirolskog majstora na kojemu se duše u čistilištu hvataju za skute Marijine i mole zagovor

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Moroviću, iako u procesu obnove, a značajna kao spomenik kulture iz XII. stoljeća, uskoro bi trebala postati svetištem Marije Pomoćnice kršćana i duša u čistilištu. Inicijativa je to župnika u Šidu i upravitelja ove crkve vlč. *Nikice Bošnjakovića*, te je 2. rujna održano prvo misno slavlje i molitva na nakanu pokojnih. Vlč. Bošnjaković je poticaj za okupljanje kršćana i molitvu za pokojne dobio promatrajući oltarnu sliku – duborez u srijemskom hrastu, rad nepoznatog tirolskog majstora na kojemu se duše u čistilištu hvataju za skute Marijine i mole zagovor.

Znajući kako većina marijanskih svetišta ima svoju namjenu, poput nacionalnog svetišta u Mariji Bistrici posvećenoga Mariji od Zdravlja, aljmaškog svetišta Gospi od Utočišta, Gospi Brze Pomoći u

Slavonskom Brodu, Gospi od Vodiце u Ilači, vlč. Bošnjaković ističe

kako je morovička marijanska crkva jedina sagrađena na groblju, te

je i u samoj crkvi nekoliko grobova crkvenih velikodostojnika, pa je stoga logično da ovo bude svetište Marije Pomoćnice kršćana i duša u čistilištu, koji se Gospi utječu radi zagovora za oprost grijeha i život vječni.

SVATKO ŠTUJE SVOJE

Morović je u srednjem vijeku bio veliko marijansko svetište i arhidiakoniat za 43 srijemske župe u kojega su hodočastili vjernici iz čitavoga Srijema, Bačke i Bosne. Trenutačno u mjestu Hrvati katolici čine 15 posto stanovništva, pa će se kroz novonastalo svetište nastojati uči u ekumensko-molitveni dijalog s braćom i sestrama pravoslavne vjeroispovijesti, koji ovu crkvu posebno cijene i poštuju te gaje veliko poštovanje prema svojim pokojnima.

»Tko od naše braće kršćana nema svoje pokojnike, tko ne gaji pijetet prema umrlima i tko ne štuje svoje mrtve pretke? Zato je ovo prigoda da morovičkom svetištu vratimo nekadašnji sjaj, da tu hodočastimo Mariji Pomoćnici kršćana i duša u čistilištu, baš kao i naši preci u srednjem vijeku. U ovoj lijepoj staroj crkvi okupljat će se svakoga 2. u mjesecu, te za svetkovine i blagdane Velike i Male Gospe, sve do Dušnog dana, 2. studenoga, kada će biti velika procesija i misa za sve naše pokojnike«, istaknuo je upravitelj Bošnjaković na misi i pozvao sve vjernike da dođu u Morović i mole za pokojne po Marijinu zagovor.

No, okupljanja vjernika u srednjovjekovnoj morovičkoj crkvi ne bi bila moguća da nakon 40 godina nije započela obnova u suradnji s Mjesnom zajednicom Morović i Zavodom za zaštitu spomenika kulture u Srijemskoj Mitrovici, koji je odobrio i preuzeo izradu glavnog projekta sanacije uz suglasnost Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Beogradu. Po završetku projekta župnik je po preporuci srijemskog biskupa, mons. dr. *Đure Gašparovića*, tražio novčanu potporu Ministarstva vjera Republike Srbije u Beogradu, koja mu je odobrena od ministra vjera dr. *Bogoljuba Šijačkovića* te voditelja grupe za odnose s crkvama i vjerskim zajednicama pri Ministarstvu vjera dr. *Tomislava Brankovića*.

POTPORA S RAZLIČITIH STRANA

Uslijedila je nabava materijala potrebnog za obnovu, a kao najozbiljniji izvođač radove je preuzela limarska tvrtka »Novotni« iz Srijemske Mitrovice. Bakrenim limom saniran je cjelokupni krov i toranj crkve, a radovi su iznosili 40.000 eura. Uz sredstva Ministarstva vjera Republike Srbije, novac je prikupljen i od Morovičana koji žive na teritoriju Republike Hrvatske, kao i od 51 obitelji koja živi u Moroviću, a preostala sredstva podmirena su donacijom župe sv. Jakova u Međugorju te župa Đakovačko-osječke nadbiskupije: Đakovački Selci,

Višnjevac, Viljevo, Donji Miholjac, Podravski Podgajci, Šljivoševci te vukovarskih župa Blažene Djevice Marije kraljice mučenika, čepinskih župa Presvetog Trojstva i Duha Svetoga i osječkih župa sv. Leopolda Mandića i Uzvišenja sv. Križa. U svim ovim župama vlč. Bošnjaković predvodio je tijekom pastoralne godine nedjeljnu euharistiju te je kroz darove vjernika u milostinji prikupljao sredstva za obnovu crkava u Moroviću, Gibarcu, Šidu i Kukujevcima, a svi donatori pozvani su hodočastiti Mariji Pomoćnici kršćana i duša u čistištu te moliti za svoje žive i mrtve.

S. Žebić
N. Bošnjaković

BLAGOSLOVLJENA NOVOSAGRAĐENA CRKVA HRVATSKIH MUČENIKA NA UDBINI

Pamćenje uklesano u kamen

Ovo zdanje treba sačuvati sjećanje na čijoj baštini danas živimo, jer Crkva želi biti čuvarica pamćenja, rekao je kardinal Vinko Puljić

Na Udbini je 11. rujna pred oko 12 tisuća okupljenih vjernika i hodočasnika, na Dan hrvatskih mučenika blagoslovljena novosagrađena Crkva hrvatskih mučenika, koja će, kako je istaknuto na svečanosti, biti nacionalno svetište svim žrtvama za katoličku vjeru te domovinu Hrvatsku.

Crkvu hrvatskih mučenika blagoslovio je nadbiskup vrhbosanski kardinal *Vinko Puljić* u konceleciji hrvatskih biskupa, a u ime Hrvatskog sabora nazočan je bio predsjednik Sabora *Luka Bebić*.

U svojoj propovijedi kardinal Puljić je istaknuo kako »ovo zdanje treba sačuvati sjećanje na čijoj baštini danas živimo, jer Crkva želi biti čuvarica pamćenja, i to ne samo pisanih dokumenata već da to pamćenje bude uklesano i u kamen«.

Uz mučenike i svece *Nikolu Tavelića*, *Marka Križevčanina*, *Alojzija Stepinca* i druge Puljić je podsjetio na mnogobrojne bezimene hrvatske mučenike, među kojima je izdvojio one izginule u bitci s osmanlijskim osvajačima na Krbavskom polju, 9. rujna 1493. godine, uz koje je i sagrađena Crkva hrvatskih mučenika.

Podsjetio je i na sudionike svih hrvatskih ratova protiv različitih osvajača koji su uslijedili, pa i posljednjeg Domovinskog rata,

kojima je sloboda i obrana doma i domovine bila svetija i od njihova vlastitog života.

Biskup ličko-senjski mons. Mile Bogović, nakon blagoslova Crkve hrvatskih mučenika, istaknuo je kako je crkva sagrađena da bi se »vratilo dostojanstvo svim onim žrtvama kojima je bilo pogaženo svako ljudsko dostojanstvo, pa čak i pravo na grob«.

Ova je crkva u prvom redu memorijalno zdanje, i to u znatno većoj mjeri nego druge crkve u Hrvatskoj, te će imati i prostor za Muzej i za Knjižnicu hrvatskih mučenika, kazao je biskup Bogović.

»Crkva hrvatskih mučenika na Udbini sagrađena je po nadahnuću

crkve Svetog Križa u Ninu, iz 11. stoljeća, kao prve hrvatske katedrale«, dodao je biskup Bogović. Izrazio je i nadu da će pridonijeti zbližavanju kršćana te kršćanskih i narodnih tradicija.

Blagoslovu Crkve hrvatskih mučenika i svetoj misi, uz 12-tak tisuća hodočasnika i vjernika, nazočni su bili i predsjednik Hrvatskog sabora *Luka Bebić*,

dugu hrvatsku povijest.

Pozvao je i sve obitelji koje ne znaju gdje su kosti njihovih bližnjih, da se ovamo dođu pomoliti i odati im počast.

Naglasivši kako je zločin uvijek zločin, a žrtva uvijek žrtva - bez obzira na ideologiju, vjersku, rasnu ili nacionalnu pripadnost - predsjednik Hrvatskog sabora *Bebić* pozvao je sve na suživot i toleranciju te poštovanje ljudskih prava, na što nas ne obvezuju samo kršćanske vrijednosti već i Deklaracija o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda ili dokumenti Europske Unije.

Gradnja Crkve hrvatskih mučenika na Udbini počela je 9. rujna 2005. godine. Udbinska Crkva hrvatskih mučenika građena je po uzoru na prvu hrvatsku katedralu - crkvu Sv. Križa u Ninu, iz 11. stoljeća, te je obogaćena tradicionalnim oblicima hrvatskoga graditeljstva. Crkva iskazuje ideju mučeništva, braniteljsku sudbinu hrvatskog naroda i vjernost krsnim obećanjima, a na pročelju prema Krbavskome polju istaknut je križ krbavskih biskupa, podsjetio je biskup Bogović.

mnohi hrvatski dužnosnici te predstavnici hrvatskoga političkoga, kulturnoga i javnog života.

Predsjednik Sabora *Bebić* je na svečanosti u ime Hrvatskog sabora uputio poruku mira i poželio da Crkva hrvatskih mučenika na Udbini bude simbol žrtava svih totalitarnih režima kroz 13 stoljeća

I ove godine članovi nekoliko moto klubova, hrvatski branitelji, donijeli su na Udbinu kamenje sa 143 hrvatska stratišta, što simbolizira zajedništvo s hrvatskim mučenicima. (Hina)

KRONOLOGIJA od 16. do 23. rujna 2010.

16. RUJNA 1876.

U Đurđinu je rođen *Tomo Gerard Stantić*, svećenik, prvi hrvatski karmelićanin iz ovih krajeva, du-

godišnji poglavar samostana u Somboru, zaslužan za razvitak ovoga reda u Hrvatskoj – nadaleko poznat ispovjednik među bačkim žiteljima. Umro je 24. lipnja 1956. godine, na glasu svetosti, te je pokrenuto njegovo proglašenje blaženim.

16. RUJNA 1948.

Rođen je *Vladimir Bačlija*, umjetnički fotograf, autor brojnih novinskih fotografija, pet fotoreportaža i oko 400 kataloga, 78 naslovnica i niza drugih umjetničkih ostvarenja iz područja fotografije i dizajna.

17. RUJNA 1743.

U Baču je obnarodovano kako je u redove plemića Bačke županije uvršten *Stipan Vojnić* sa suprugom *Angelikom* i ostalim članovima obitelji. Armalijske, tj. povelje s grobovnicom stekli su ranije, 28. listopada 1741. u Požunu.

17. RUJNA 1919.

U 69. godini preminuo je glasoviti arhitekt *Titus Mačković*. Studirao je u Beču, Aachenu i Zürichu. Uz njegovo, i ime gradonačelnika *Lazara Mamužića*, vezuje se današnji izgled Subotice, kao srednjoeuropskog grada. Izradio je oko 400 projekata, od kojih je većina ostvarena. Bio je i vlasnik prve ciglane velikog kapaciteta. Rođen je 15. ožujka 1851.

18. RUJNA 1840.

Mladi subotički intelektualci, pisci, novinari i ljubitelji knjige osnovali su prvo književno društvo u Subotici. Utemeljitelji su bili: *Josip Antunović*, *Ferenc Hoffmann*, *Zsigmond Kárvázy*, *Josip Meznerić*, *Božidar Prokopčanj*, *Đeno Sarić*, *Ambrozije Šarčević*, *Mihály Simonyi*, *János Varga*, *Mátyas Vinkler* i *Đorđe Zarić*.

18. RUJNA 1993.

Premинуo je *Nesto Orčić*, kipar, restaurator i sveučilišni pedagog. Poslije završenih studija suradnik je Majstorske radionice *Antuna Augustinčića*. Autor je zapaženih portreta i skulptura, od kojih su mnogi inspirirane biblijskom tematikom. Restauratorskim radom bavi se od 1968. godine. Rođen je u Subotici 28. veljače 1929. godine.

19. RUJNA 1861.

Rođen je *Franjo Sudarević*, liječnik, javni djelatnik, nacionalni borac. Utemeljio je Zemljodilsku štedionicu 1904. a dvije godine kasnije Bunjevačku stranku. Tijekom 1920. obnaša dužnost velikog župana i gradonačelnika Subotice, a sve do smrti je narodni zastupnik u Skupštini Kraljevine SHS. Umro je 14. svibnja 1924.

19. RUJNA 1971.

U Tavankutu je otkriven spomenik palim borcima »Nemirna ravnica«, kojim se simbolizira otpor naroda ovog kraja okupatoru za trajanja Drugog svjetskog rata. Spomenik je djelo trojice stvaralaca: *Ferenca Kálmára*, *Bele Durancija* i *Lazara Merkovića*.

20. RUJNA 1852.

Predstavnici gradskih vlasti i privatnih poduzetnika potpisali su ugovor o gradnji toplog kupatila i gostinskih soba na Paliću. Radovi su okončani svibnja 1854. Novopodignuti objekt imao je 23 gostinske sobe, salon, restoran i toplu kupku s 18 kada.

20. RUJNA 1988.

U 77. godini preminuo je *Tibor Székely*, pisac i prevoditelj, istraživač i svjetski putnik, direktor subotičkog Gradskog muzeja i dugogodišnji predsjednik Svjetskog esperanto saveza pisaca. Objavio je više desetina književnih i drugih radova. Preveden je na mnoge europske, kao i jezike Azije i Afrike, a sam je prevodio s preko deset jezika kojima se služio.

20. RUJNA 2004.

Poznata subotička stilistica *Marija Šabić* svojom revijom »Vjetrovi

Vojvodine» zaključila je »Tjedan mode« u Solunu (Grčka).

21. RUJNA 1779.

Izabran je prvi Magistrat (Gradsko vijeće) slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis (Subotica, Szabadka...). Prvi čovjek grada – po ondašnjem sudac – postaje *Luka Vojnić*, a *Antun Parčetić* potvrđen je u nadbilježničkoj dužnosti.

21. RUJNA 1984.

Tiskarsko-izdavačko poduzeće »Minerva« objelodanilo je šestu knjigu stihova subotičkog pjesnika i prevoditelja *Ivana Pančića* »Ogovaranje života«.

22. RUJNA 1730.

Subotički duhovnik, otac *Lovro Janković*, položio je temeljni kamen buduće franjevačke crkve.

Tim činom zapravo započinje preuređenje subotičke utvrde u crkvu. Ovom činu bio je nazočan i glasoviti otac *Jerko Ludaši*.

22. RUJNA 1945.

István Braun Quasimodo izabran je za predsjednika novoosnovanog Kulturno-umjetničkog društva Židova u Subotici. Istoga dana svečano je otvoren Mađarski kulturni dom »Népkör«.

22. RUJNA 1980.

U nazočnosti preko pet tisuća zaposlenika, te brojnih uzvanika iz zemlje i inozemstva, u krugu tvornice »Sever« pušten je u rad veći broj novoizgrađenih pogona i postrojenja, nadalje oprema za uskladištenje, ambulanta i tvornički restoran kapaciteta 6000 obroka.

23. RUJNA 1743.

Presudom Magistrata Svete Marije (Subotice) *Petar Cvijin* osuđen je da se, skupa sa svojom obitelji, javno ispriča *Mariji Malečković* koju je oklevetao kao vješticu i vračaru. Ukoliko ju i dalje bude klevetao bit će novčano kažnjen s 50 forinata. U slučaju da ne plati ovu globu ima odsjediti tri tjedna u zatvoru i otprijeti kaznu šibanjem, u tri rate, s ukupno 25 udaraca.

23. RUJNA 1982.

Umro je glasoviti arhitekt *Baltazar Bolto Dulić*, projektant, profesor na Građevinskoj i Višoj građevinskoj školi i predsjednik Društva inženjera i tehničara (1945.–1950.). Autor je većeg broja značajnih privatnih, javnih i crkvenih zdanja, a također se bavio i restauratorskim zahvatima u Subotici, Vojvodini, Makedoniji i Crnoj Gori.

Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara

GOLUBINCI – Manifestacija »Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara« bit će održana za vikend u Golubincima, u organizaciji mjesnog Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Tomislav«, čiji je Žarković bio osnivač i dugogodišnji član.

Manifestacija počinje u petak, 17. rujna, u 20 sati, književnom večeri pod nazivom »U jeseni sjetne«, na kojoj će sudjelovati glumica *Boba Latinović*, književnici *Rale Damjanović*, *Radovan Drljača* i *Radivoje Prokopijević - Proka*, te *Mato Groznica*, *Miša Valok*, *Veljko Grujić*, *Mića Dudić* i *Milica Dudić*. Večer će se održati u predvorju Osnovne škole »23. oktobar« u Golubincima.

Sljedećeg dana, u subotu, 18. rujna, u parku ispred Stare škole u Golubincima bit će održan »Asteroide Rock Fest«, gdje će nastupiti skupine Old Hooks, Jamakani i Yu grupa. Početak je u 20 sati.

Završne večeri, u nedjelju, 19. rujna, u Kazališnoj dvorani u Staroj Pazovi bit će priređen tamburaški koncert »Hej, primaši«. Nastupit će Subotički tamburaški orkestar, Tamburaški orkestar HKPD »Matija Gubec« iz Rume, Gradski tamburaški orkestar Stara Pazova i Tamburaški orkestar HKPD »Tomislav« iz Golubinaca. Početak je u 20 sati.

Dani europske baštine u Baču

BAČ - Danas (petak, 17. lipnja) u Baču počinje trodnevna manifestacija »Dani europske baštine« u okviru koje će biti organizirani Etno sabor, folklorna i likovna te radionica izvornog narodnog pjevanja, prva likovna kolonija »Izraz«, te prezentacija projekta »Stoljeća Bača« i Ljetne škole arhitekture. U okviru manifestacije nastupit će i hrvatske udruge kulture - HKUPD »Matoš« iz Plavne, HKUPD »Dukat« iz Vajske, HKUPD »Mostonga« iz Bača i HKUU »Zora« iz Vajske.

U subotu navečer koncert će održati rock skupina Van Gogh. Istoga dana će se održati i sportske priredbe – odbojkaški i nogometni turnir.

Posljednjeg dana manifestacije, u nedjelju 19. rujna, u crkvi Svetog Pavla s početkom u 20 sati, bit će održan koncert duhovne glazbe.

Predstavljanje knjige »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«

SUBOTICA – Predstavljanje knjige »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« dr. *Matije Evetovića* bit će održano sutra (u subotu, 18. rujna) u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. O Evetoviću će djelu u ime nakladnika knjige NIU »Hrvatska riječ« govoriti ravnatelj ustanove *Ivan Karan* i voditelj nakladničke djelatnosti *Milovan Miković*. Uz njih, o knjizi će govoriti i prof. *Stevan Mačković*, doc. dr. sc. *Sanja Vulić*, mr. sc. mons. *Andrija Anišić*, prim. dr. *Lajčo Kovač* i prim. dr. *Marko Sente*. Ovom će se prigodom spomenuta knjiga prodavati s posebnim popustom, po cijeni od 1000 dinara.

U programu će sudjelovati zbor Collegium musicum chatolicum pod ravnanjem *Miroslava Stantića* i Festivalski tamburaški orkestar pod ravnanjem prof. *Mire Temunović*, uz koji će nastupiti i solistice *Dubravka Vukoja*, *Marija Sekereš* i *Snežana Orčić*. Stihove i tekstove dr. Matije Evetovića govorit će *Ivana Rudić* i *Ivan Kovač*. Početak je u 20 sati. Prije predstavljanja, u 18 sati, u franjevačkoj crkvi u Subotici bit će održana sveta misa zahvalnica za pokojnog dr. Matiju Evetovića.

Subotički arhivski dan

SUBOTICA – Međunarodni arhivistički skup »III. subotički arhivski dan« bit će održan u četvrtak, 23. rujna, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Na skupu će sudjelovati stručnjaci iz zemlje, Mađarske, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Radni dio skupa održava se od 11 do 14 sati.

Festival bunjevački pisama

SUBOTICA – Festival bunjevački pisama, deseti po redu, bit će održan u iduću petak, 24. rujna, u Dvorani sportova. Na ovogodišnjem festivalu bit će izvedeno 18 pjesama napisanih u duhu glazbene tradicije bunjevačkih Hrvata ovog područja. Ulaznice po cijeni od 250 dinara mogu se kupiti u knjižari »Plato« i u Galeriji »Pod tornjem« ili putem telefona 060/016-1167, kao i na dan festivala, na ulazu u Dvoranu sportova. Početak je u 20 sati.

Dani Balinta Vukova krajem listopada u Subotici

SUBOTICA – Narodna književnost Hrvata u Podunavlju glavna je tema IX. dana Balinta Vukova, koji će se održati od 27. do 29. listopada u Subotici u organizaciji Hrvatske čitaonice, priopćili su organizatori.

Organizacijski odbor je donio plan manifestacije koji sadrži nekoliko većih programa. Program »Narodna književnost u školi« okupit će djecu u Velikoj vijećnici Gradske kuće u srijedu, 27. listopada. Za ovu prigodu organizator raspisuje likovni natječaj za školsku djecu »Zmaj iz pripovijetke dide mog«, a najbolji radovi bit će izloženi i nagrađeni u okviru programa za djecu. I ove se godine, iako uz značajno umanjena sredstva, priprema i tiskanje knjige iz opusa Balinta Vukova koja će biti predstavljena djeci.

Stručno-znanstveni skup okupit će i ove godine eminentne stručnjake iz književno-jezičnog područja iz nekoliko država koji će rasvijetliti narodnu književnost Hrvata u Podunavlju.

Nagrada »Balint Vukov Dida« za životno djelo na području književnosti ove će godine biti dodijeljena izuzetnoj znanstvenici i književnici dr. sc. *Jasni Melvinger* iz Petrovaradina, a bit će joj uručena u programu multimedijalne večeri u petak, 29. listopada.

D. B. P.

Izložba »Šokci i baština 2010.« u Somboru

SOMBOR – U organizaciji Udruge građana »Urbani Šokci« i Gradskog muzeja Sombor u tom će gradu biti održana međunarodna izložba predmeta koji predstavljaju dio kulturne baštine podunavskih Hrvata - Šokaca, pod nazivom »Šokci i baština 2010.« Bit će izložena tradicionalna ruha, sakrali, knjige, fotografije, instrumenti, upotrebnih predmeta te drugi eksponati.

Izložba će biti otvorena u četvrtak, 30. rujna, s početkom u 19 sati u prostorijama Gradskog muzeja, a moći će se pogledati do 10. listopada. Na izložbi će svoje eksponate izložiti suradnici u projektu - HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, KPZH »Šokadija« iz Sente, HKUPD »Mostonga« iz Bača, HKUPD »Dukat« iz Vajske i HKUPD »Matoš« iz Plavne, kao o gosti izlagači - Hrvatska manjinska samouprava iz Santova u Mađarskoj, »Vinkovački šokački rodovi« iz Vinkovaca u Hrvatskoj, KUD »Seljačka sloga« iz Gajića, također iz Hrvatske, te *Duškanka Dubajić* iz Apatina.

ODRŽANA LIKOVNA KOLONIJA »BAČVANKA 2010.«

Likovne kolonije – dobar pronalazak

U veliku mrežu likovnih kolonija svrstala se i kolonija »Bačvanka«, koja je po prvi put održana prošlog tjedna u Subotici

Poseban oblik likovnog stvaralaštva, koji je dosta zastupljen u Vojvodini, su umjetničke kolonije. Prve likovne kolonije u Vojvodini nastaju ranih 50-tih godina prošloga stoljeća, kada se i u manjim sredinama javljaju novi likovni centri, koji postaju mesto okupljanja likovnih stvaralaca u ljetnim i zimskim mjesecima. Organiziranje kolonija u to vrijeme označavalo je usvajanje novih, slobodnijih shvaćanja likovnog stvaralaštva i napuštanje tada preovlađujućeg tzv. socijalističkog realizma. Prva likovna kolonija u Vojvodini osnovana je 1952. godine u Senti, a zatim počinju raditi kolonije u Bačkoj Topoli, Bečeju, Ečki kod Zrenjanina, Malom Idošu i drugim mjestima.

U veliku mrežu likovnih kolonija svrstala se i kolonija »Bačvanka«, koja je po prvi put održana prošloga tjedna, od 10. do 12. rujna, u subotičkom restoranu Bačvanka. Tijekom tri dana na ovoj koloniji su stvarali slikari iz Zagreba, Velike Gorice, Đakova, Osijeka, Zrenjanina, Vrbasa i Subotice.

IDEJA ROĐENA U KISELJAKU

Snežana Kiš, koja vodi restoran Bačvanka zajedno s *Marijom Bakom*, i sama se bavi slikarstvom. Kaže da su njeni prijatelji s likovne kolonije u Kiseljaku, na koju ove godine nije mogla otići zbog posla,

došli na ideju da se organizira susret u Subotici.

»Išla sam dvije godine na tu koloniju pokraj Sarajeva. Moji prijatelji su poželjeli da se sretnemo ovdje u Subotici i tako se rodila ideja o održavanju ove kolonije. Na kolonijama se ljudi upoznaju i stiču se prijateljstva, a komunikacija se i kasnije nastavlja. Sada nisam slikala, bila sam u ulozi domaćice. Momentalno za intenzivnije slikanje nemam vremena, posao me preokupira cijeli dan, ali je kolonija bila pravo osvježanje za mene, jer sam ponovno bila s mojim prijateljima«.

Marija Baka naglašava kako postoji želja da ova kolonija preraste u tradicionalnu, a nastali radovi s ovogodišnje kolonije ukrasit će prostorije restorana, dok će neki radovi biti poklonjeni prijateljima koji su pomogli organiziranje kolonije.

»Ugostiteljski objekti trebaju pružati u dijelu ponude i nove stvari, dešavanja, ugostiteljstvo treba pratiti trendove, kulturu, turizam. Sada smo se uvjerili da možemo organizirati i likovnu koloniju«.

Organizaciji kolonije doprinijeo je i *Josip Horvat*, koji je više puta bio na likovnoj koloniji u Kiseljaku, kao voditelj likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«.

»Gosti su bili smješteni kod obitelji koje su htjele pomoći realizaciji ove kolonije.

Aleksandar Petrov

Došli su dobri slikari, kolonija je imala uspješan rad, nastala su brojna djela. Slikari su posjetili aktualne izložbe koje su organizirane u povodu dana grada. Ponijeli su puno impresija o našem gradu, a prilikom obilaska grada, u ulozi vodiča, uz mene je bio i *Mile Tasić*, subotički slikar i likovni kritičar.

Darko Starešina, predsjednik likovne udruge »Fortuna-art« iz Zagreba, ističe da je ideja koja je rođena prije dva mjeseca u Kiseljaku brzo realizirana.

»Inicijativa da se ponovno nađemo i skupimo za dva mjeseca u Subotici potekla je od slikara, a Josip Horvat je predložio da to bude u ovom restoranu. Slikari su to obzračke prihvatili i ja sam, evo, došao s nekoliko slikara iz Hrvatske koji su izuzetno zadovoljni i smještajem i atmosferom, pa ćemo se svi zajedno pokušati radovima odužiti za ovo gostoprinstvo. 'Fortuna-art' je republička likovna udruga iz Zagreba. Imamo 160 članova, od amatera i slikara naivaca, pa do akademskih slikara. Naši članovi su i poznati slikari, primjerice - *Dimitrije Popović*, *Vasilije Jordan*, *Mersad Berber*. Udruga je osnovana početkom devedesetih godina. Postojale su posebne udruge akademskih slikara, te naivaca i amatera, a nije postojala niti jedna udruga koja bi ih povezivala. Mi smo krenuli s tim ciljem.

Ja sam po struci pravnik, a kada sam krenuo u 'ovaj likovni svijet'

osobno nisam znao slikati. Sada napravim godišnje nekoliko slika, ali moj posao se prije svega odnosi na organiziranje raznih likovnih manifestacija. Moje kolege su ovdje prvi puta i Subotica je na njih ostavila izuzetno pozitivan utisak, jer su imali prilike razgledati sam grad, kao i nekoliko izuzetno zanimljivih izložbi, a tu su naravno i susreti sa Subotičanima na ovoj koloniji«.

UMJETNOST I KOMERCIJALA

Slikar Juraj Odrčić iz Velike Gorice, mjesta pokraj Zagreba, kaže da je prvi puta u Srbiji.

»Nisam imao prilike ranije dolaziti, rođen sam 1979. godine. Drago mi je da sam sada tu, da se družimo, atmosfera je jako dobra. Obišli smo i Sombor, koji je prekrasan. Završio sam srednju školu primijenjene umjetnosti, dakle nisam akademski slikar. Radim u tehnici ulja na platnu, a moram raditi i takozvane komercijalne slike s obzirom da živim od toga, iako su mi interesi puno širi, ali kad čovjek radi samo 'svoje', onda ne može od toga živjeti. Ono što me stvarno interesira je prenošenje osjećaja, znači putem vizualne umjetnosti klasičnog slikarstva, jer nisam zagovornik izraza putem instalacija ili performansa. Klasično slikarstvo ponovno zauzima sve više mjesto koje mu i pripada, a komercijalno slikarstvo

Juraj Odrčić

u mom životu znači raditi za galeriste koji to prodaju, pa se onda može živjeti od toga«, kaže Juraj Odrčić, ali i napominje da novac ipak nikada neće 'pojesti' umjetnost.

»Umjetnost se i dalje stvara, a činjenica je da se pojedini ljudi dokazuju preko toga koliko su spremni odvojiti od svojeg novca kojeg su stekli na tko zna koje načine, da bi dokazali da oni 'kao' podržavaju umjetnost, a da pri tom ne gledaju stvarno na umjetnost. Mrtav umjetnik je i danas najbolji umjetnik, a to će i biti tako, sjetimo se primjera *Van Gogha*. Novac u ovom današnjem svijetu nastoji 'pojesti' više od umjetnosti, 'pojisti' ljude. Mislim da je u ovdašnjim prilikama slikarstvo previše na margini, slikarski materijal košta, mada pravi majstor može i kredom crtati na tabli, olovkom na papiru može napraviti velike stvari, no, je li sad fraza reći da država ne ulaže u mlade umjetnike? Što se tiče kolonija, one su uvijek smislene, jer se ljudi susreću, druže i razmjenjuju iskustva«.

ZNAČAJAN SVAKI ODLAZAK NA KOLONIJU

Na koloniji »Bačvanka« sudjelovao je i *Aleksandar Petrov* iz Subotice, koji ističe važnost likovnih kolonija.

»Likovne kolonije su dobar pronalazak, još iz starih vremena,

a sjetimo se ovdašnje senčanske, pa bačkotopolske kolonije, bili su to početci, sve se više kolonija razvijalo kasnije. Mnogo znači to druženje, upoznavanje s ljudima, upoznavanje s njihovim stilovima, načinom rada, ostavlja to traga, mislim da je značajan svaki odlazak na koloniju, za svakog slikara, ta razmjena iskustva, nešto se

'ukrade', nešto 'ukradu' od vas, ali je sve to jako dobro.

Arhitekt sam po obrazovanju, slikam otkad znam za sebe. Kad sam bio dijete i kad me mater htjela smiriti, onda mi je davala vodene bojice, pa sam čak i noću ostajao dugo budan i slikao. Sada se, kako u zadnje vrijeme imam više slobodnog vremena, intenzivnije bavim slikarstvom, sudjelujem na kolonijama, bio sam na koloniji 'Bunarić', a sad su me pozvali na ovu koloniju. Nalazim ovdje svoje zadovoljstvo. Radim akrilom i uljem, a ranije sam radio i temperama i pastelom. Motivi koje slikam su uglavnom apstraktne figure, nastojim da slika ima više dimenzija, u figurama na mojim slikama se nalaze brojne asocijacije. Prvi put kad sam ušao na arhitektonski fakultet, profesor je na prvom predavanju rekao da je arhitektura poezija prostora, a slikarstvo također ima i jednu dimenziju poetskog izražavanja«.

Zvonko Sarić

Marija Baka i Dubravka Nedović

Slikar i jedan od organizatora: Dražen Seleš i Josip Horvat

»REŠETARAČKI SUSRET PJESNIKA« Rešetari objavljuje Natječaj za III. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika koji žive u iseljenuštvu i mladih članova Književne sekcije »2 9 2« KLD »Rešetari« iz Rešetara. Autori trebaju biti mladi od 18 godina.

Svaki pjesnik može sudjelovati s tri pjesme. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskog jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na kompjutoru i dostaviti na e-mail adresu ili pisaćim strojem na papiru A4 formata.

Broj objavljenih pjesama u zbirci je 50, a isključivo ovisi o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljene kriterije neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoje podatke (godinu rođenja, školu koju pohađa, adresu stanovanja).

Svoje radove slati na adresu: **KLD »REŠETARI«**

Vladimira Nazora 30
35 403 REŠETARI
HRVATSKA

Najkasnije do: 15. veljače 2011.

»REŠETARAČKI SUSRET PJESNIKA« Rešetari objavljuje Natječaj za XIV. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u dijaspori i članova Književne sekcije »2 9 2« KLD »Rešetari« iz Rešetara.

Svaki pjesnik može sudjelovati s tri pjesme. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskog jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na kompjutoru i dostaviti na e-mail adresu ili poslati CD, ili pisaćim strojem na papiru A4 formata (jedna pjesma jedna stranica).

Broj objavljenih pjesama u zbirci isključivo ovisi o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljene kriterije neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis – do šest rečenica (datum rođenja, adresa stanovanja, stručna sprema i posao koji sada radi, gdje i kada su do sada objavljeni radovi).

Svoje radove slati na adresu: **KLD »REŠETARI«**

Vladimira Nazora 30
35 403 REŠETARI
HRVATSKA

Najkasnije do: 1. siječnja 2011.

HRVATSKA GLAZBENA UDRUGA

X. FESTIVAL

**BUNJEVAČKI
PISAMA**

Subotica

24. 09. 2010. u 20 sati

Dvorana sportova

Karte u pretprodaji:

Knjižara Plato i

Galerija pod tornjem

ili na mobitel: 060 016 1167

Karte na dan Festivala

na ulazu u Dvoranu sportova

cijena: 250 dinara

JEZIČNI SAVJETNIK

NIJE/JEST

Piše: Miranda Glavaš-Kul

K

Cijeli sam dan kući.

Cijeli sam dan **kod kuće**.**L**

Sve ćemo činjenice provjeriti na licu mjesta.

Sve ćemo činjenice provjeriti na **mjestu događaja**.**M**

Pročitala sam tvoj maturski rad.

Pročitala sam tvoj **maturalni rad**.**N**

Naredne sedmice pišemo test iz hrvatskoga jezika.

Sljedećega tjedna pišemo test iz hrvatskoga jezika.**O**

Znam sve o toj oblasti.

Znam sve o tom **području**.**P**

Marko je otišao u prijevremenu penziju.

Marko je otišao u prijevremenu **mirovinu**.**R**

Zemljovid je napravljen u razmjeru 1:20 000 000.

Zemljovid je napravljen u **omjeru (mjerilu)** 1:20 000 000.**S**

Na stolu je spisak učenika.

Na stolu je **popis** učenika.**Š**

Ljetovala sam u Španiji.

Ljetovala sam u **Španjolskoj**.**T**

Ana je bila prva na takmičenju iz hemije.

Ana je bila prva na **natjecanju iz kemije**.**U**

Ugljen-dioksid, ugljeni hidrati, ugljenovodik, ugljenik...

Ugljični dioksid, ugljikohidrati, ugljikovodik, ugljik...**V**

Bio sam na vanrednoj sjednici.

Bio sam na **izvanrednoj** sjednici.**Z**

Na ručku je bilo 200 zvanica.

Na ručku je bilo 200 **uzvanika**.**Ž**

Nalazim se u žiži događaja.

Nalazim se u **središtu (žarištu)** događaja.

MIHAELA GAŠPAR, »BEZ IZNENADNIH RADOSTI MOLIM«, AORA NAKLADA, ZAGREB, 2010., 143 STR.

Višeslojna proza o bremenu našeg doba

Glavni lik romana – pisanog u Ich-formi – junak sa svojstvima antijunaka napušta posao, rasterećuje se dnevnih obveza da bi se domogao vremena za život koji živi u sebi. Isključuje se do trenutka kad mu se, poslije smrti stanara kat iznad, pruža prilika da se »isključi« i iz svog života kojeg prezire i »useljava« u život preminulog. Isprva tajno posjećuje njegov prazan stan, njegove ga stvari potiču na dodatno razmaštavanje života o kojem zapravo ne zna ništa što je idealna prilika da stvori identitet sebi po mjeri. Ništa ne želi prepustiti slučaju, radi bilješke svakodnevnice s namjerom da taj drugi, dograbljeni tuđi život uspješno ostvaruje ukoliko bude dovoljno oprezan. U istrazi tuđih predmeta i stvari nailazi na fotografije žene, odnosno, kronološkog zapisa njezina odrastanja. Potpuno obuzet svojim novim životom glavni junak – sa savršenim strojem za izmaštavanje – i ženu s fotografija uključuje u svoj novi život. Na adresu stana dolazi pismo i nova fotografija žene. S novoiskrojenim životom odlučuje krenuti u potragu i pronaći je. Pronalazi je u izoliranoj od svijeta duševnoj bolnici. Autistična žena dar je s neba za čovjeka koji je otuđen od svijeta, nova i idealna prilika da pronade u svom klupku mašte i biv-

šeg neproaktivnog života pravi početak. Dovodi je u svoj stan. Zatvoreni i u izolaciji razvijaju poseban odnos. Donosi odluku i zanimaji spram čitavog svijeta uvjeren kako će ih ta odluka još više ujediniti... Moćima vrsne književnosti autorica nas s nekoliko rečenica začas dovede usred naših psihičkih ponora. Gotovo da nema pitanja na koje nećemo moći tražiti odgovor pomoću ove višeslojne proze. Od majke do domovine – suočit ćemo se sa svime onim od čega jesmo. Nisu li naše sudbine dobile pečat vremena u kojem živimo? Malo tko može reći da je izmigoljio bremenu našeg doba. Osnovno osjećanje što ga Gašparica podastire od beznada do samostalnosti, od očaja do duboke rezignacije, od depresije do spasonosne svesebice nije li to ono što obilježava recimo patetično prvo desetljeće novog stoljeća (pa i tisućljeća). Tko od nas nije često, i prečesto!, taj Gašparičin glavni junak koji tako strpljivo traži ono što u svijetu koji nas okružuje neće naći? (iz recenzije Alojza Majetića)

Mihaela Gašpar rođena je 1973. u Zagrebu. Roman »Bez iznenadnih radosti molim« je njezina prva knjiga.

(Moderna vremena Info)

SVEĆENICI POŽEŠKE BISKUPIJE HODOČASTILI U SUBOTICU

Susret svećenika dviju biskupija

Pod vodstvom biskupa *Antuna Škvorčevića*, a u organizaciji pleterničkog svetišta Gospe od Suza, svećenici Požeške biskupije do deset godina svećeništva u sklopu svoga mjesečnog programa permanentnog obrazovanja hodočastili su u ponedjeljak, 13. rujna, u Suboticu. Njima su se pridružili i drugi svećenici, ponajprije ispovjednici u voćinskom i pleterničkom svetištu za vrijeme minulih ljetnih hodočašća. Na putu do Subotice posjetili su Sombor i prvi karmelićanski samostan na našim prostorima. U samostanskoj crkvi dočekali su ih o. *Zlatko Žuvela* i o. *Vjenceslav Mihetec*. Nakon susreta s karmelićanima svećenici su krenuli dalje na put prema Subotici, gdje ih je primio subotički biskup *Ivan Penzeš*, tajnik *Mirko Štefković* i katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić*, koji im je protumačio povijest grada, župe i katedrale. U katedrali je zatim biskup Penzeš zajedno s biskupom Škvorčevićem i svim

svećenicima predvodio svetu misu. Na početku je biskup Škvorčević zahvalio biskupu Penzešu za gostoprimitstvo i izrazio radost što se dvije mjesne Crkve, čije katedrale imaju sv. Tereziju Avilsku za svoju nebesku zaštitnicu, povezuju i na ovaj način te ga pozvao da

iduću godinu za blagdan bl. Alojzija Stepinca, drugog zaštitnika Požeške biskupije, pohodi Požegu i predvodi euharistijsko slavlje u crkvi sv. Lovre. U homiliji biskup Penzeš je protumačio stanje i okolnosti u kojima živi subotička mjesna Crkva, Hrvati u Subotici i šire u

Bačkoj, istaknuo povezanosti koje njeguje s Hrvatskom od svojih studentskih dana u zagrebačkoj bogosloviji, a sada posebno s Hrvatskom biskupskom konferencijom. Nakon euharistijskog slavlja svećenici su zajedno sa svojim domaćinima krenuli na domjenak na jednom subotičkom salašu. Potom su pod vodstvom vlč. *Ivice Ivankovića-Radaka* pošli u razgledanje Subotice i njezinih znamenitosti. Posjetili su Gradsku kuću, najljepši primjer secesije u Subotici, gdje ih je dočekao dogradonačelnik *Pero Horvatski*, koji je pozdravio biskupa i svećenike i predstavio im političko i nacionalno stanje Subotice. Svećenici su se zatim uputili u franjevačku crkvu, gdje ih je primio i pozdravio fra *Marijan Kovač*, te ih upoznao s franjevačkom prisutnošću i djelovanjem u gradu. Posjetili su izletišta Palić te su nakon kratkog predaha krenuli natrag u Požegu.

IKA

Novi saziv Organizacijskog odbora HosanaFesta

Prema Pravilniku HosanaFesta (čl. 10) mandat Organizacijskog odbora traje 5 godina. Budući da je ovogodišnjim festivalom istekao mandat starom sazivu Odbora, imenovan je novi. Na redovitoj sjednici HosanaFesta, koja je bila održana u ponedjeljak, 13. rujna 2010. godine, izglasan je novi saziv Organizacijskog odbora u trajanju od 5 godina (2010-2015). Za predsjednika OO HosanaFesta je ponovno izabran vlč. dr. *Marinko Stantić*.

Snimku ovogodišnjeg, 5. po redu HosanaFesta možete pogledati u nedjelju, 26. rujna, s početkom u 21,35 na programu RTV 2.

Ž. V.

MALA GOSPA U LEMEŠU

Zaštitnica sela i vjernika

Usrijedu, 8. rujna, na dan rođenja Blažene Djevice Marije u Lemešu je proslavljeno proštenje. Naši pretci su se na teritorij Lemeša doselili 1748. godine, već 1752. godine položili su kamen temeljac za crkvu, a 8. prosinca 1752. godine je bilo prvo krštenje. Crkva kao građevina je od tada do danas više puta mijenjala svoj izgled. Prije dva i pol stoljeća Lemešani su doneli odluku da će sve svoje molitve upućivati tek rođenoj Majci Isusa Krista - Maloj Gospi. Za ovaj dan Lemešani su se pripremili sakramentom svete ispovjedi, a u selu na taj dan nema nikakvih drugih kulturnih zbivanja. Središnji događaj je svečana sveta misa koju su ovom prigodom služili župnik iz Bačkog Brega vlč. *Davor Kovačević* i mjesni župnik vlč. *Anton Egedi*. Crkva je bila puna vjernika, ne samo Lemešana nego i gostiju. Unatoč tome što je bio radni dan svi su svoje obveze tako organizirali da budu i na svetoj misi, da se zahvale Maloj Gospi na svim njenim dobročinstvima i uslišanim molitvama.

Lucija Tošaki

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOŽITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

TKO VJERUJE, PRIMA. TKO NE VJERUJE, GUBI

Vjera života – život po vjeri

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Započeo je školski vjeronauk i započela je župska kateheza. Mnogi se pitaju čemu »učiti« vjeru u »nauku« i čemu na župskoj katehezi učiti vjeru u životu? Jasno da jedno bez drugog ne ide, jer vjera nije teorija ali se treba sustavno obrađivati, ne doduše kao predmet, nego kao formacija, ali se u školi ne može moliti, slaviti liturgiju. U školi se formira i informira, a u zajednici vjernika se slavi i svjedoči.

Vjera se, dakle, ne uči ni na jedan ni drugi način, nego se uči živjeti. Škola života je život po vjeri u obitelji, u zajednici i u školi. Nije ni sada sporedno ponoviti nekoliko bitnih teza o značenju vjere u našem životu.

VJERA – NEVJERA

Bez vjere čovjek ne može živjeti, a niti preživjeti. Bez vjere čovjek ne može ustati sa svog stolca na kojem sjedi. Ništavna je objektivna mogućnost, ako u nju čovjek ne vjeruje. Ako ne vjeruje da može ustati, nikad neće ustati; ili će možda zvati pomoć da ga podigne. Zaista, bez vjere ne možemo ništa učiniti, ni najmanje ni najpotrebnije stvari u životu. Ako čovjek ne vjeruje da može otići na posao, nikad na njega neće otići. Ako ne vjeruje da može učiniti neko djelo, nikad ga neće učiniti. Može u sebi imati bezbroj mogućnosti, ali bez vjere ni jednu ne može ostvariti. Tek po vjeri ljudske se vrijednosti aktiviraju. Nevjera pasivizira, paralizira, umrtvljuje, a vjera aktivira, ostvaruje i oživotvoruje. Nevjera oduzima život, sve mogućnosti, a vjera daje život i ostvaruje sve mogućnosti. Zaista, vjera je život, a nevjera smrt. Vjera umnaža vjeru i na svom vrhuncu vjeruje u svemogućnost. U Boga Oca svemogućega.

Tko vjeruje, prima. Tko ne vjeruje, gubi. U vjeri se sve dobiva, u nevjeri sve gubi. »Doista, onomu tko ima dat će se i obilovat će, a onomu tko nema oduzet će se i ono što ima« (Mt 13, 12). Tko vjeruje, već je primio, a tko ne vjeruje, već je izgubio. Tko vjeruje, pun je duha, snage, raduje se životu i stvara. Inventivan je, originalan i kreativan. Čini velika djela, a veliko djelo je često jedna malena iskrica koja upali veliku vatru – bez koje ne bi plamtjela.

Ako čovjek ne vjeruje u sigurnost stropa nad svojom glavom, neće ostati ni sekunde za pisa-

ćim stolom. Ako vjeruje da će se urušiti, odmah će istrčati iz sobe, iz zgrade. Ako vjeruje da je siguran, onda i dalje za stolom mirno piše. Vjera je čovjekov duh koji ljudskim životom upravlja. Kakva vjera, takav život. Kakav život, takva vjera.

NEKA TI BUDE PO TVOJOJ VJERI

Isus stalno ponavlja: Neka ti bude po tvojoj vjeri. Ali često radije primamo po svojoj nevjeri. I onda tražimo opravdanja i argumente za nevjeru – umjesto za vjeru. Kako to, možemo vjerovati u vječni život, a ne možemo vjerovati u najmanje stvari u našem životu? Teorijski čvrsto vjerujemo u savršenu Božju ljubav i njenu svemogućnost, ali u osobnom konkretnom životu ne vjerujemo – sumnjamo – da Bog može i želi bilo što za nas učiniti. U našoj teoriji Bog nam je vrlo konkretan: svemoguć Otac, Brat spasitelj, savršen prijatelj, a u konkretnom životu apstraktan, dalek, nemoćan, hladan. U teoriji imamo jednog Boga, a u životu drugog. Kažemo »Bog je ljubav«, a i dalje ostaje-mo santa leda.

Vjera je potpuna sloboda koju Bogu darujemo u svom životu, širom otvoreno srce za Njegovo djelovanje, ona je uzvraćena ljubav Bogu koji nas ljubi. Što vjerujemo, to imamo. Živoga Boga u životu. Nevjera su jedina zatvorena vrata kroz koja Bog neće – ne želi – proći, jer darovana nam sloboda najveći je izraz Njegove ljubavi, našu slobodu iznad svega ljubi, jer bez nje nema ljubavi i čovjeka. Vjera je sva naša ljubav i sav naš život. Ona je sjedinjenje čovjekove i Božje ljubavi.

Vjeronauk u školi već traje deset godina. Mnogi se pitaju koji su rezultati. Ovih dana mi je jedan kateheta iz srednje škole sav radostan govorio kako se većina đaka u srednjoj školi upisala na vjeronauk i kako se kvalitetno ponašaju drugačije. On je to pripisao dobrom radu kateheta u osnovnoj školi. Jasno, u srednju školu su došli većinom sa sela. Vrlo je važno uvidjeti spregu dvaju kolo-sijeka formiranja u vjeri da ne bi u gradu vjernici postali manje vjernici, a bilo bi poželjno da grad-ska djeca postaju bolji vjernici učeći od onih koji su na »obje tračnice« počeli živjeti vjeru.

Vjera je potpuna slo-

boda koju Bogu daru-

jemo u svom životu,

širom otvoreno srce

za Njegovo djelova-

nje, ona je uzvraćena

ljubav Bogu koji nas

ljubi. Što vjerujemo,

to imamo. Živoga

Boga u životu.

TOPLO PREDJELO - LAZANJE S TUNJEVINOM

Potrebno za 4 osobe: 200 g tjestenine za lasanje, 2 konzerve tunjevine u maslinovu ulju, 160 g - 4 male tikvice, 4 zrele rajčice, 1/2 glavice luka, 300 g mladog sira, 50 g ribanog parmezana, 1/2 litre tekućeg bešamela, listići bosiljka, 30 g maslinova ulja i sol.

Priprema: Narežite tikvice na tanke ploške i luk na kolutiće. Posolite i kratko popržite na ulju, a zatim kuhajte dok ne omekšaju. Rajčice također narežite na ploške. Izmiješajte mladi sir i tikvice, te dodajte parmezan bešamelu. U vatrostalnu posudu za pečenje stavite sloj tjestenine, prelijte tjesteninu bešamelom, dodajte nekoliko žlica mješavine tikvica i sira nekoliko ploški rajčice te malo ocijeđene tunjevine. Začinite listićima bosiljka i stavite novi sloj tjestenine. Nastavite slagati slojeve na opisani način dok ne potrošite sve sastojke. Lasanje pecite oko 30 minuta u pećnici ugrijanoj na 180 stupnjeva. Služite toplo!

Ovo jelo uz salatu možete poslužiti i kao glavno jelo.

GLAVNO JELO - ODREZAK S TIKVICAMA I ŠAMPINJONIMA

Potrebno: 700 g svinjskih odrezaka, 300 g tikvica, 150 g šampinjona, 80 g slanine, 100 ml bijelog vina, 300 ml povrtna juha, 20 g glatkog brašna, 50 g milerama, 25 g senfa, 2 češnja češnjaka, 3 lovorova lista, 200 ml mineralne vode, maslinovo ulje, sol i bijeli papar.

Priprema: U prikladnu posudu za marinadu položimo odreske, začinito ih solju i paprom, premažemo senfom, dodamo lovorov list, sve zajedno prelijemo mineralnom vodom, malo izmiješamo, prekrijemo prozirnom kuhinjskom folijom i stavimo u hladnjak da odstoji nekoliko sati. Meso potom izvadimo iz marinade i ocijedimo ga. U tavi ugrijemo žlicu maslinovog ulja, te na njemu pržimo odreske sa svake strane po 2-3 minute. Zatim dodamo lovorov list iz marinade, slaninu narezanu na trakice, očišćene tikvice narezane na kockice, šampinjone narezane na četvrtine i češnjak narezan na listiće. Sve zajedno začinito solju i paprom, prelijemo s još malo ulja, poklopimo, i kada povrće pusti vodu pirjamo na laganoj vatri oko 2-3 minute. Zatim ulijemo bijelo vino, te pirjamo dalje da alkohol ispari. U zdjelu ulijemo povrtnu juhu, dodamo mileram i brašno, te sve zajedno izmiješamo. Dobivenu smjesu ulijemo u tavu s mesom i dalje kuhamo dok se umag malo ne zgusne. Nakon 5 minuta kuhanja jelo možemo poslužiti.

DESERT - PARFE STRACIATELLA KOCKE

Potrebno za biskvit: 9 bjelanjaka, 9 žlica brašna, 9 žlica šećera, 6 žlica ulja, 1 žličica praška za pecivo, 1 žličica vanilin šećera, 250 ml prokuhanog mlijeka za prelijevanje.

Potrebno za kremu: 800 ml mlijeka, 9 žumanjaka, 150 g šećera, 20 g mljevene želatine, 500 ml vrhnja za šlag, 1 ampulica arome vanilije, 1 žlica ruma (ili amaretta), 120 g naribane tamne čokolade.

Priprema: Bjeljanke čvrsto umutiti uz prstohvat soli, umiješati šećer i ulje, zatim prosijano brašno, te prašak i vaniliju. Smjesu rasporediti u veći i dublji pleh za pečenje i staviti peći na 150 stupnjeva. Pečen biskvit preliti s vrućim mlijekom i ostaviti da se ohladi.

Za to vrijeme pjenasto umutiti žumanjke s šećerom, ugrijati mlijeko i umiješati zaslađene žumanjke te želatinu. Lagano miješati dok se ne ugrije (ne smije provriti!). Vrhnje staviti u zamrzivač na 10 minuta, potom ga čvrsto istući, umiješati aromu i rum, te postepeno dodavati prohladenu kremu od žumanjaka (miješati ručno), te dodati naribanu čokoladu. Kremu izliti na biskvit i ostaviti preko noći u hladnjaku da se stegne. Rezati na kocke i služiti rashlađeno.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Slatka zimnica

Pripremanje zimnice je u punom jeku. Bilo da pripremate kiselu zimnicu ili slatku, u svakom slučaju vam je potrebno vrijeme i poneki savjet. U današnjem brzom svijetu rijetko čujemo da se kuha ovaj pravi domaći pekmez. To uglavnom znaju samo naše mame i bake, koje su to radile cijelog života. Nešto mlađe generacije vole nešto što je brzo gotovo, bez previše prskanja i prljanja kuhinje (jer drugi prostor za pripremanje zimnice, osobito u stanovima, nemaju), a da je krajnji proizvod recimo isti. Svi

ujedno izuzeno ukusnih.

Za brzu slatku zimnicu predlažemo Podravkin Želin ili Dr.Oetkerov Džemfix 3:1 ili 2:1. Koji god da izaberete - nećete pogriješiti.

DŽEM OD CRVENOG RIBIZA I MALINA

Potrebno: 700 g crvenog ribiza, 300 g malina, 1 Želin Dolcela i 500 g šećera.

Priprema: Bobice ribiza (bez peteljke) i maline dobro operite u cjedilu pod mlazom vode i stavite u posudu za kuhanje. Sadržaj vrećice Želina izmiješajte s 2 žlice šećera, pa sve dodajte voću. Sve zajedno miješajući zagrijavajte do vrenja. Uz stalno miješanje, postepeno dodajte preostali šećer i pustite da provri. Nastavite kuhati još oko 3 minute. Vrućim džemom puniti ugrijane

znamo da konzervirano voće ima veoma veliku primjenu u kulinarstvu. Omiljen pekmez namazan na kruh ili toplo pecivo može biti idealan doručak. Za one koji bi voljeli sami pripremiti ili obraditi omiljeno voće donosimo nekoliko laganih, brzih i jednostavnih receptata, a

staklenke, koje odmah zatvorite celofanom namočenim u rakiju ili jednostavno poklopcem.

DŽEM OD DUNJA

Potrebno: 600 g očišćenih dunja, 400 ml vode, 2 žlice limunova soka,

1 žličica naribane limunove korice, 400 g šećera, 1 vrećica Želina, 2 žlice rakije vinjamovke.

Priprema: Dunje operite, ogulite, prerežite na pola, očistite od sjemenki i narežite na kockice. Dodajte im limunov sok, limunovu koru i vodu te kuhajte 10 minuta. Želin pomiješajte s 2 žlice šećera, umiješajte u narezane dunje i miješajući kuhajte na laganoj vatri dok ne zakipi. Dodajte potom rakiju i ostatak šećera, uz stalno miješanje. Pustite neka masa zakipi, kuhajte još tri minute i pritom uklanjajte pjenu. Vrući džem izlijte u čiste i ugrijane staklenke i odmah zatvorite.

Dunje obavezno izmjerite nakon što ih operete, ogulite i narežete na kockice.

DŽEM OD JABUKA

Potrebno: 1 kg jabuka, 1 limun, 500 g šećera, 1 vrećica Želina, 2 štapića cimeta, 2 žlice bijelog ruma, 200 g badema

Priprema: Jabuke operite, ogulite, razrežite na osmine, izvadite sjemenke, narežite na listiće i naka-pajte limunovim sokom. Bademe prelijte kipućom vodom, poklopite i ostavite neka stoje nekoliko minuta. Ogulite ih, popecite u tavi bez masnoće i grubo narežite.

Pripremljenim jabukama dodajte rum, bademe, cimet i stavite u posudu za kuhanje. Želin pomiješajte s dvije žlice šećera, umiješajte u narezane jabuke i kuhajte na laganoj vatri uz miješanje dok ne zakipi. Nakon toga dodajte ostatak šećera, uz stalno miješanje. Pustite neka masa zakipi, kuhajte još oko tri minute i pritom uklanjajte pjenu. Vrući džem izlijte u čiste i ugrijane staklenke te odmah zatvorite.

Ukoliko džem pripremate od slatkih jabuka, smanjite količinu šećera.

Džem na ovakav način možete napraviti od raznog voća, a priprema Želina ili Džemfiksa piše na vrećici. Izuzetan je džem od šljiva, koje su sada aktualne, a njemu možete dodati i krupno rezane orahe. Šljive prije upotrebe sameljete ili jednostavno isjeckate u blenderu.

Savjeti: Izuzetno je važno da su vam staklenke apsolutno čiste i da ih zatvarate poklopcima koji ne propuštaju zrak. Prije nego li u sta-

klenke stavljate toplu smjesu, dobro ugrijete staklenke, ako ne drugačije onda u toploj vodi. Ocijedite ih i sipajte smjesu, odmah poklopite i okrenite naopačke i tako neka odstoji oko 5 minuta, te vam se džem neće kvariti, bit će kao vakumski zatvoren.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 064/222-14-20, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućne posete, prevoz pacijenata

Badawi

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopiya, Laboratorija, Alergotest

Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Eilman-Radiotalasna hirurgija

Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bloptron, Magneti i ostalo...

Poliklinika za vašu porodicu

Čuvari tr

Trud koji se isplatio

Na smotri su sudjelovala djeca u dobi od 6 do 15 godina, uz glazbenu pratnju dječjeg i omladinskog festivalskog orkestra. Pokraj subotičkih škola »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković«, »Ivan Goran Kovačić« i »Sveti Sava«, na smotri su sudjelovala i djeca iz osnovnih škola u prigradskim naseljima – Tavankuta, Đurđina, Starog Žednika, Male Bosne i Svetožara Miletića.

Tamburaški festivalski orkestar po riječima prof. Mire Temunović činili su učenici niže i srednje Muzičke škole u Subotici, kao i polaznici škole tambure pri HGU »Festival bunjevački pisama«. »Škola tambure pri našoj udruzi je nedavno započela s radom i ovim pute pozivamo i svu zainteresiranu djecu da nam se jave. Večeras je samo u okrestru nastupilo 40 tamburaša i mogu reći, kako za tamburaše tako i za vokalne soliste, da su to sada već djeca koja su sazrijela za ovaj nastup. Djeca i dalje imaju tremu

U prepunoj vijećnici Gradske kuće u prošli petak, 10. rujna, održana je VI. po redu Smotra dječjih pjevača i zborova. Smotra je okupila 16. izvođača i 40 tamburaša koji su se predstavili starim bunjevačkim pjesmama, kao i pjesmama s proteklih festivala bunjevački pisama. Također su po prvi puta izvedene i pjesme pisane namjenski za ovu smotru. Tri nove pjesme koje nose naziv »Spremaj štafir nane moja«, »Školski bečarac« i »Lešina banda« djelo su **Marijana Kiša**, koji je napisao test i glazbu, dok je aranžman uradio **Vojislav Temunović**. Još jedna nova pjesma »Unuk i dida« djelo je **Stipana Bašića Škarabe**, koji je napisao tekst, dok je glazbu napisao **Predrag Vujković Lamić**, a aranžman Vojislav Temunović.

Kako to obično biva smotru su otvorile kraljice, ovoga puta iz župe Marija Majka

Smotru je otvorio dogradonačelnik Subotice Pero Horvacki ističući pri tom da je ova manifestacija najbolji primjer provedbe očuvanja stečenih prava i nacionalnog identiteta i kulture, koje nam je država omogućila, a mi ih i na ovaj način ostvarujemo.

VI. godina – 100 izvođača

Za šest godina, koliko postoji ova smotra, sudjelovalo je oko stotinu izvođača, rekao je predsjednik Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« prim dr. Marko Sente. »Ostvarili smo cilj i smotra je postala pravi rasadnik ne samo solista, tj. pjevača, nego i tamburaša. Svjedoci smo toga svih ovih šest godina, oformili smo orkestar i imamo puno ljubitelja tambure. Oni su čuli za profesore Miru i Voju Temunovića i vidjeli su kako to lijepo zvuči u realizaciji. Do sada je desetak mladih izvođača pokazalo izniman talent kojim će se najvjerojatnije moći dičiti za života, a na naše veliko zadovoljstvo moći će se i profesionalno baviti glazbom«. HGU »Festival bunjevački pisama« od prošle godine djeluje samostalno i po riječima dr. Sentea jedino što fali uvoj udruzi jest vlastiti prostor. »Imamo čvrsto obećanje od lokalne samouprave da ćemo taj prostor i dobiti, samo kad se ukaže prilika za ono što je nama potrebno. Mislim da sav ovaj naš trud i rad, kako sam Festival bunjevački pisama, tako i ova smotra, trebaju biti na ponos našem gradu, jer imamo jednu instituciju koja se bavi pedagoškim radom, koja okuplja djecu i motivira ih. Kada gledamo na sve to onda možemo reći kako je problem nedostatka prostorija tehničke prirode i kako se on da riješiti«, kazao je prim dr. Marko Sente.

Kristina Kremenj-Svetožar Miletić

Crkve iz Aleksandrova, koje su uvijek bale s. **Eleonora Merković** i prof. **Nataša Kostadinović**.

Svih 16 izvođača pratio je dječji i omladinski tamburaški orkestar Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama«, koji je pripremila i njime ravnala prof. **Mira Temunović**.

Prim. dr. Marko Sente i prof. Mira Temunović

- što je normalno, ali nisu pod stresom i s njima se može lijepo raditi. Sve ovo što ste vidjeli na ovogodišnjoj smotri mi smo vježbali i pripremali puna dva mjeseca, tako da smo i tijekom ljetnog odmora imali probe. Veliku većinu orkestra čine djeca koju roditelji dovode na probe, tako da su, osim djece, svoj trud uložili i roditelji«, kaže Mira Temunović i nastavlja: »Kao što svi već znaju, nemamo vlastite prostorije te smo i ove godine probe imali u Muzičkoj školi u Subotici, a ovim bih se putem zahvalila i ravnateljku Muzičke škole **Ištvanu Antalu**, koji nam je maksimalno izašao u susret i razumio naše potrebe«.

Ljubav prema svom podrijetlu

Na smotri je bila nazočna i konzulica Generalnog konzulata Republike

radicije

Hrvatske u Subotici **Ljerka Alajbeg**, koja je rekla kako nije prvi puta na ovoj smotri, i kako joj ona postaje sve draža. »Slobodno mogu reći kako ova smotra doživljava svoj uspjeh. Ovo je skup djece bez obzira idu li ona u hrvatske odjele ili ne. Nažalost mnoga ne idu, no i na ovaj način, kroz njegovanje kulturnog izričaja njeguje se i samobitnost identiteta. Mislim da je svatko tko je prošao ili sudjelovao na ovoj smotri mogao vidjeti s koliko srca i duše se ovdje radi. Svatko će od njih sasvim sigurno u životu prenositi tu ljubav prema svom podrijetlu i

prema pjesmi, i to onoj koja je pjesma njihovih pradjedova. To je nešto predivno. Treba zahvaliti tim entuzijastima - dr. Senteu, prof. Miri Temunović i svim ljudima koje znamo i ne znamo, a koji su iza ovog festivala«, rekla je Ljerka Alajbeg.

Kroz program VI. smotre dječjih pjevača i zborova, koja je i ove godine imala moto »Tuđe poštivaj, svojim se diči« na zanimljiv način nazočne su vodili **Karolina Stantić** i **Marko i Andrija Sente**.

Luka i Katarina Skenderović-Subotica

Nakon VI. smotre, već sutra 18. rujna, također u organizaciji HGU »Festival bunjevački pisama« u subotičkoj katedrali-bazilici služit će se sveta misa - Zaziv Duha Svetoga, na kojoj će djeca moliti za sretan početak školske godine. Euharistijsko slavlje počinje u 10 sati.

Sljedeći događaj u organizaciji ove udruge je Festival bunjevački pisama koji će biti održan u petak, 24. rujna, u Dvorani sportova. Ulaznice po cijeni od 250 dinara mogu se kupiti u knjižari »Plato« i u Galeriji »Pod tornjem«, ili putem telefona 060/016-1167, kao i na dan festivala na ulazu u Dvoranu sportova.

Ž. Vukov

Zaziv Duha svetoga

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevačkih pisama« i ove godine organizira Zaziv Duha svetoga - svetu misu na kojoj će djeca moliti za sretan početak školske godine. Ovaj susret djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske bit će održan sutra, 18. rujna, s početkom u 10 sati.

DJEČJE VINKOVAČKE JESENI

Mali predstavnici bačkih Hrvata

Dobro poznate Vinkovačke jeseni, 45. po redu, započele su 10. rujna, a završavaju se u nedjelju, 19. rujna. Kako to obično biva, tjedan dana prije samog mimohoda kroz Vinkovce i završetka jeseni, održavaju se i Dječje vinkovačke jeseni. Ove godine one su održane 11. i 12. rujna. Drugog dana Dječjih vinkovačkih jeseni održan je bogati program koji je započeo mimohodom 57 dječjih folklornih skupina, među kojima su sudjelovali i mališani HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice i to najmlađa folklorna skupina djece od 6 do 9 godina. Uz folklorne skupine sudionici mimohoda su svakako bili i brojni konjanici i zaprege, među kojima je sudjelovao i predstavnik iz Vojvodine, točnije Subotice. Na svom konju Čili, u bunjevačkoj narodnoj nošnji s ponosom je jahao i **Marko Vojnić Purčar**. Marko, iako ima tek 10 godina, već je član KK »Satir« iz Vinkovaca, te je pozivnicu za sudjelovanje dobio na kućnu adresu. Zanimljivo je da su svi ostali konjanici bili u slavonskim nošnjama, osim našeg Marka koji je predstavljao Hrvate iz Bačke.

Ž. Vukov

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Vrijedna šokica Ana iz Vajske

Pred nama je fotografija jedne šokačke obitelji iz Vajske, koju nam je ustupio *Momčilo Zorić*, prema čijem smo zapisu i napisali ovu priču. Fotografija je nastala uoči Drugog svjetskog rata, a na njoj je djevojčica Ana sa svojim – mamom, tatom i starijom sestrom. Danas je ova djevojčica već starija žena, slabijeg zdravlja, ali još uvijek marljivo izrađuje narodnu nošnju, prije svega šokačku, bunjevačku i mađarsku. Za sebe kaže: »Kad radim, zaboravim na bolest, a kad dobro završim neki posao, čini mi se kako sam se pomladila.«

Ana Pejčić je rođena u obitelji *Antuna i Marije Petrov* 1937. godine u Vajskoj. Ovo je bila obitelj s četvero djece, dvije djevojčice i dva dječaka. Roditelji ih nisu mogli školovati, ali su ih zato naučili raditi mnoge korisne poslove. Anina je majka bila vrijedna kućanica, učila je svoju djecu raznim ručnim radovima, za što je mala Ana pokazivala veliko zanimanje. Otac joj je više godina bio općinski poslužitelj i dobošar, a radio je i kao čuvar u Vodnoj zajednici kod Bačkog Novog Sela, gdje su neko vrijeme i živjeli.

Ana je već u ranoj mladosti postala aktivna u raznim manifestacijama i društvenom životu sela, a neka je svoja znanja u ručnim radovima počela prenositi i na mlađe od sebe. Udala se u 23. godini za *Vinka Pejčića* i s njim

rodila dvije kćeri. Rano je postala udovicom, te je morala puno raditi i skrbiti o kćerima i kući.

Kad se govori o Ani kao vrijednoj ženi podrazumijevaju se broj-

ni poslovi, koje ona još i danas radi: štrikanje, vez, tkanje, izrada predmeta za kućanstvo od kudelje i ukrasa od slame. Od majke je naslijedila šivaći stroj – malu

singericu, na kojoj i danas izrađuje šokačku narodnu nošnju. U mladim je godinama radila čak i građevinske poslove – zidanje, prekrivanje krovova, ličenje i soboslikanje po mnogim seoskim kućanstvima.

I pokraj svih ovih poslova nije propuštala kulturno-zabavne događaje, u kojima je često bila aktivna sudionica. Polovicom prošloga stoljeća organizirala je seoska prela u dugim zimskim večerima. U njezinoj se skromnoj kućici, u trima prostorijama, navečer okupljala mladež, gdje se vezlo, plelo, a bilo je vremena i za zabavu. Za posluživanje pripremane su kokice, kuhani kukuruz, krafne, palačinke.

Ana Pejčić je odmalena bila vjernica, što je ostala i do danas. Već u četvrtoj godini majka je vodi u crkvu i odgaja u vjerskom duhu. Vjera joj daje smisao života, te je ona još uvijek jedna od najaktivnijih župljanki u župi sv. Jurja u Vajskoj.

Ana je sinonim za vrijednu osobu u ovome mjestu, a za mlađu ženu ili djevojku, koja pokazuje ovu vrlinu, mještani Vajske kažu: Bit će vrijedna kućanica kao Ana Pejčićeva! Neka ova vrijedna šokica bude uzorom mladima, a našim hrvatskim kulturnim udrugama - »Dukatu«, »Matošu« i »Mostongi« – primjerom kako se čuvaju tradicija i kulturna baština Hrvata u ovome kraju.

Zvonimir Pelajić

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP СубОТИЧКЕ ПИЈАЦЕ
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Split

17. rujna 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Škola

Školarci se već uveliko zahuktavaju u novo gradivo i učenje. Ali ne samo oni, već i mnoštvo njihovih roditelja koji s njima svakodnevno uče. Postavlja se pitanje: Tko s kim uči? Jer ovo današnje gradivo preteško je većini nekadašnjih đaka.

FOTO KUTAK

Opac!

KVIZ

Ivo Pogorelić

Koje godine i gdje se rodio Ivo Pogorelić?
 Gdje je svoju glazbenu naobrazbu stekao glasoviti hrvatski pijanist?
 Kako se zove gruzijska pijanistica s kojom jer bio u braku do njezine smrti?
 Na kojem je glazbenom natjecanju u Italiji osvojio prvu inozemnu nagradu?
 Kada je izbio u žižu svjetske glazbene javnosti?
 Kojim je hrvatskim državnim ordenom nagrađen?

Rodio se 1958. godine u Beogradu
 U Moskvi (Središnja glazbena škola i konzervatorij Čajkovski)
 Allica Kezeradze
 Alessandro Casagrande (Tema, 1978.)
 1980. godine na prestižnom natjecanju Frederic Chopin u Warszavi
 Red Danilce Hrvatske s likom Marka Marulića 1999. godine

AFORIZMI

Žene se dijele na udovice i na one koje rade na tome.
 Za dobro uho i komarac je glazba.
 Nije sramota doći doma pijan, sramota je kada shvatiš da to nije tvoj dom.
 Ako želiš upjeti u životu prvo trebaš ubiti svoju savjest.
 Snaga klade valja, um nikada.
 Ne obećavam ništa, ali se držim toga.
 Imam rješenje, ali nemam odgovarajući problem.
 Praznu glavu je lakše nositi.
 Složna braća kuću grade, nesložna dvije.
 Da bi ostvario svoje snove trebaš se prvo probuditi.

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Ima li kraja rezultatskoj krizi?

U 4. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula pomladena ekipa NK Dinama iz Sonte gostovala je kod FK Alekse Šantića iz istoimenog mjesta. Dodatno oslabljeni odsustvom trojice standardnih prvotimaca sončanski plavi su pružili nešto slabiju igru nego u prethodnim kolima, no, ne toliko slabu koliko bi se sudilo po visokom porazu od 0:4. Po običaju, kao plod neiskustva, koje je prouzročilo grube pogreške u obrani, naivno su primljena prva dva zgoditka. Na drugoj strani, nisu realizirane prigode stvorene pred vratima domaćina, pa je uslijedila kazna od još dva zgoditka u mreži mladog vratara Klecina. Svakako bi se trebalo osvrnuti i na arbitražu, koja se nikako ne bi mogla kvalificirati navijačkom, ali je izravno doprinijela ovako visokom porazu Dinama. Naime, u utakmicama ove lige mahači su početnici. Tako je glavni arbitar Vračar iz Sombora utakmicu odsudio bez pogreške, ali su zato pomoćnici Mijatović iz Sombora i Mišćević iz Apatina pokazali elementarno nepoznavanje pravila pri signaliziranju aut-lopti, a osobito zaleđa, što je izazivalo smijeh u gledalištu, pa i na klupama obadjeve ekipe. Predstavnici klubova konstantno upozoravaju službene osobe na ovu pojavu, međutim, reakcije od strane natjecateljskih tijela uredno izostaju.

Dinamo: Klecin, Iles, Rakin, Barunov, Smiljanić, Šarac, Andrašić (Duraković), Dekan (Tetkov), Karajkov, Mihaljev V., Vidaković
Ostali rezultati: Lipar – Jedinstvo 0 - 2, Rusin – OFK Šikara 6 - 0, Sloga – OFK Metalac 3 - 2, Graničar – Terekveš 4 - 1, Panonija – Dinamo (Bački Breg) 5 - 1 i Omladinac – Dunav (Bački Monoštor) 2 - 0

1. Rusin	4	4 0 0	18:7	12
2. Panonija	4	3 1 0	14:8	10
3. Jedinstvo	4	3 1 0	6:2	10
4. Graničar	4	3 0 1	11:4	9
5. Omladinac	4	3 0 1	9:2	9
6. Terekveš	4	2 0 2	9:7	6
7. Sloga	4	2 0 2	6:9	6
8. Dunav	4	1 1 2	8:10	4
9. Lipar	4	1 1 2	7:9	4
10. Aleksa Šantić	4	1 1 2	7:9	4
11. OFK Metalac	4	1 0 3	10:18	3
12. OFK Šikara	4	0 2 2	4:11	2
13. Dinamo (S)	4	0 1 3	7:13	1
14. Dinamo (BB)	4	0 0 3	5:12	0

I. A.

Prva pobjeda Bačke

SUBOTICA – Predvođeni novim trenerom Predragom Pejovićem, nogometaši Bačke svladali su Radnički iz Zrenjanina (1-0) i zabilježili prvu pobjedu u novoj sezoni Vojvodanske lige skupina Istok. Jedini pogodak

vrijedan tri boda postigao je Jovetić u 58. minuti susreta. Sljedeću prvenstvenu utakmicu Bačka igra u subotu, 18. rujna, u Srpskoj Crnji protiv ekipe Budućnosti.

Bačka 1901: Tumbas, Lukač, Guberinić, Vojvodić, Babić, Jovetić, Vojnić-Zelić, Marković, Perović, Trešnjić i Antonić.

Novi uspjeh Spartaka ZV

GORNJI MILANOVAC – Golom Mirića ekipa Spartaka Zlatibor vode je pobijedila na gostovanju kod momčadi Metalca (1-0) i sada s 8 osvojenih bodova zauzima četvrtu poziciju na tablici Super lige. U subotu, 18. rujna, s početkom od 16 sati na Gradskom stadionu u Subotici »golubovi« dočekuju momčad Slobode iz Užica.

RUKOMET

Poraz na domaćem terenu

STANIŠIĆ – U nedjelju, 12. rujna, u Stanišiću je odigrana prvenstvena utakmica između RK Stanišića i RK Crvenka II. Utakmica je okončana pobjedom gostiju rezultatom 22:21. Utakmica je trebala biti odigrana dan ranije u subotu, ali je bila odgođena zbog lošeg vremena. RK Stanišić je prošlu sezonu završio prvi na tablici.

S. T.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Drugi poraz Sloge

PLAVNA – Nakon katastrofalnog poraza u 1. kolu prvenstva u kome je Sloga izgubila od Kulpina rezultatom 10-1, očekivalo se da će u drugom kolu ova ekipa bolje proći. Ali, Sloga je i u drugoj utakmici, ovog puta na domaćem terenu, pretrpjela još jedan težak poraz od 4-1 od Naše zvezde

Vikai Optika

PRECIZNO-BRZO-LAKO

Panasonic

120/80mmHg!
DA LI ZNATE VAŠ
KRVNI PRITISAK?

Redovno merite krvni pritisak
originalnim Panasonic aparatima

- odloženo plaćanje
- garancija 3 godine

2400 Subotica, Vladimira Nazora 8

Tel.: 024/521 100, 064 00 777 40

www.vikai-optika.com

EW3006

EW3106

EW3109

BU-30

Pre upotrebu detaljno pročitajte uputstvo! O indikacijama i načinu upotrebe posavjetujte se sa lekarom.

iz Silbaša. Prvi zgoditak za goste postignut je u 34. minuti, čini se, iz zaleđa, što je izazvalo burne prosvjede domaćih igrača i navijača. Odmah potom sudac je dosudio sumnjivi jedanaesterac za Slogu, kojega Gajić nije realizirao. Gosti su zatim u 57. minuti povišili rezultat na 2-0, a potom je T. Nikolić pogotkom iz jedanaesterca smanjio vodstvo gostiju na 2-1. U teškoj i borbenoj utakmici nogometaši Naše zvezde su postigli još dva zgoditka u 82. i 84. minuti i tako svladali Slogu visokim rezultatom od 4-1. U sljedećem kolu Sloga igra u Bačkom Novom Selu protiv Bačkog hajduka i upitno je hoće li se uspjati konsolidirati nakon dva teška poraza. Sloga: Probojčević, Rakas, Elesin, Stojanović, Nonković, Adamović (Oto), Pupovac, Gajić, B. Nikolić, V. Nikolić, T. Nikolić. Ostali rezultati: Neštin – Borac 2:0; Labudnjača – Mladost MB 1:1; Kulpin – Bački hajduk 2:2.

Z.P.

TENIS

Daniel Turu pobjednik turnira

NOVI SAD – Na teniskom turniru u Novom Sadu tenisač Spartaka Daniel Turu uspio je osvojiti naslov pobjednika u konkurenciji dječaka do 12 godina. U finalnom susretu Turu je igrao s prvim nositeljem Bogdanom Bajićem iz Novog Sada i pobijedio s 2:0 (7-6, 7-5).

DIZANJE UTEGA

Pojedinačno prvenstvo Vojvodine

BAČ – Proteklog vikenda u Baču održano je pojedinačno prvenstvo Vojvodine za mlade seniore i seniorke u dizanju utega za natjecatelje do 23 godine. U pojedinačnoj konkurenciji titulu prvaka Vojvodine osvojili su dizači Spartaka Mario Polaćek, Jožef Lukač, Miloš Knežević, a u konkurenciji žena Brigita Lukač. Natjecatelji Spartaka na ovom prvenstvu su osvojili četiri prva, dva druga, jedno treće i jedno peto mjesto. Sljedeće natjecanje za dizače utega Spartaka je prvenstvo Srbije za mlade seniore i seniorke koje će se održati 2. listopada u Novom Bečeju.

PIKADO

Prvenstvo Europe

SUBOTICA – U organizaciji Srpske pikado unije i Pikado saveza Vojvodine u Subotici je od 10.-11. rujna održano pojedinačno Prvenstvo Europe u elektronskom pikadu. U impresivnom ambijentu hotela »Galleria« natjecalo se preko 200 igrača iz 20 europskih zemalja. Ovoj najvećoj manifestaciji pikado sporta ikada održanoj u Srbiji nazočio je i predsjednik Europske pikado federacije Karl Plank, kao i predsjednici ostalih saveza zemalja

članica. Predsjednik Plank je u svom obraćanju prilikom manifestacije svečane dodjele pobjedničkih pokala najboljima uputio pohvale na račun organizacije ovog turnira i obećao punu podršku Srpskoj pikado uniji od strane Europske pikado federacije, a sve u cilju promoviranja pikado sporta u Srbiji. U najvažnijoj natjecateljskoj disciplini 501 DO u muškoj konkurenciji pobjednik prvenstva je Sebastijan Pečjak iz Slovenije ispred Joževa Vautera (Slovenija) i Petera Martina (Slovačka). U ženskoj konkurenciji najbolja je bila Ihasz Veronika (Mađarska) ispred Ursule Pfister (Švajcarska) i Nataše Katalinić (Slovenija). Pokraj ove dvije discipline odigrani su i turniri u Open doppel 301 MO, Warm up EDU man 301 MO, Warm up EDU woman 301 MO, EDU DYP 501 MO, Triple mixed 701 MO i Lucky looser 301 MO.

STOLNI TENIS

Turnir u stolnom tenisu Subotica open 2010 za mjesec rujna za rekreativce

SUBOTICA – U sportskom rekreacionom centru JKP Stadion na malom klizalištu u subotu, 11. rujna, održan je redoviti mjesečni turnir za rekreativce. Sudjelovalo je 14 igrača koji su bili podijeljeni u dvije skupine s po 7 natjecatelja. Prolaz u četvrtfinale izborilo je prvih četvero iz obje skupine. Rezultati: Četvrtfinale: Klem Istvan (STK JKP Stadion) - Bunford Bela (STK Bolnica) 3-0 Lener Čaba (STK Stiga) - Sinanović Denis (STK Spartak) 3-0 Todorović Dragan (STK JKP Stadion) - Radosavljević Aleksandar (STK Spartak) 1-3 Breščanski Franjo (STK JKP Stadion) - Galfi Robert (STK Žednik) 0-3 Polufinale: Klem Istvan (STK JKP Stadion) - Lener Čaba (STK Stiga) 3-0 Radosavljević Aleksandar (STK Spartak) - Galfi Robert (STK Žednik) 1-3 Za treće mjesto: Lener Čaba (STK Stiga) - Radosavljević Aleksandar (STK Spartak) 3-1 Finale: Galfi Robert (STK Žednik) - Klem Istvan (STK JKP Stadion) 3-1

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vreme: od 8 do 16 časova

POGLED S TRIBINA

Zlatne »Barakude«

Vječni je mit o ljudskoj želji hvatanja zlatne ribice koja za svoje spasenje i povratak u život zauzvrat nudi ispunjenje jedne ili više želja. Domaćin Europskog vaterpolskog prvenstva u Zagrebu imao je samo jednu želju, i to davanju, i pred prepunim gledalištem bazena Mladosti na Savi uspio ju je ispuniti zahvaljujući zlatnim »Barakudama«. Sretni i spretni ribič bio je Ratko Rudić, izbornik vaterpolske reprezentacije, koji je svojim iskustvom, znanjem i vještinom osvajača 30 medalja na velikim natjecanjima, uspio u svoju »mrežu« uhvatiti najbolje igrače s hrvatskih

prostora. Nošene na krilima izuzetnih navijača koji su tijekom svakog susreta punili tribine, popularne »Barakude« su zabijale golove i neumorno plivale od gola do gola. Velika polufinalna pobjeda u posljednjim sekundama protiv Srbije okrunjena je zlatnom krunom u finalnom duelu protiv Italije, u susretu koji bi mogao ući u teoriju vaterpola zbog gotovo 20 minuta, koliko je hrvatska obrana odolijevala napadima srebrnih Talijana. Na koncu, uspjeh ovih zlatnih momaka je još veći zbog činjenice kako je ovo prvi trijumf Hrvatske kao domaćina na nekom velikom natjecanju održanom na njezinom teritoriju. Lijep primjer. Bravo »Barakude«. Bravo Ratko Rudić.

D. P.

KOŠARKA

SAD prva, Srbija četvrta

Reprezentacija SAD-a osvojila je naslov svjetskih prvaka na SP u Turskoj finalnom pobjedom protiv domaćina (81-64). Nesretni poraz u polufinalnom duelu protiv Turske (83-82) koštao je reprezentaciju Srbije i gubitka brončane medalje u malom finalu protiv Litve (99-88). Reprezentacija Hrvatske poražena je u osmini finala od Srbije u triler završnici (72-73).

HOKEJ

Pobjeda i poraz »Medvjeda«

Novu sezonu regionalne EBEL lige hokejaši Medveščaka, jedinog hrvatskog predstavnika, započeli su polovičnim uspjehom. Nakon pobjede na gostovanju u Grazu (0-1) protiv Graz 99ersa, uslijedio je hladan tuš i uvjerljiv poraz od Red Bull Salzburga (0-5) u prvom susretu pred domaćom publikom u Zagrebu. U 3. kolu 17. rujna »Medvjedi« gostuju kod Tila Olimpije u Ljubljani.

NOGOMET

Hajduk – Dinamo 1:1

Prvi ovosezonski veliki derbi hrvatskog nogometa između Hajduka i Dinama završen je bez pobjednika (1-1), ali je prepuni Poljud (35.000 gledatelja) vidio dobru utakmicu, osobito u drugom poluvremenu. Sammir je pred kraj prvoga dijela donio prednost »modrima«, a konačan rezultat susreta i poravnanje rezultata početkom nastavka postavio je Sharbini.

Ostali rezultati 7. kola: Cibalia – Rijeka 4:1, Slaven – Varaždin 1:0, Istra – Inter 0:1, Osijek – Šibenik 3:1, Karlovac – Hrv. dragovoljac 2:0, Zagreb – Split 0:2, Lokomotiva – Zadar 3:2

Tablica: Rijeka 16, Hajduk 15, Dinamo 14, Split, Zagreb 13, Slaven 12, Cibalia, Varaždin, Lokomotiva 11, Osijek 10, Karlovac 9, Zadar 7, Inter 6, Šibenik 3, Istra 2, Hrv. dragovoljac 2

Hrvatski duet u Europi

Susretima prvog kola nadmetanja po skupinama startalo je natjecanje Euro lige u nogometu. Hrvatski predstavnici Hajduk i Dinamo jučer su odigrali uvodne susrete protiv AEK-a u Atheni, odnosno Villarrealu u Zagrebu.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Mogućnost odloženog plaćanja.

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtnne pomoći koju daje PIO.

IVAN ŠOŠTAREC, TRENER PLIVANJA U PLIVAČKOM KLUBU »SPARTAK«

Kvalitetan rad s mladima

Trener prednatjecatelja ima zadaću pripremiti ih za priključivanje prvom timu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Potvrdu svoje sportske svestranosti Ivan Šoštarec, nekadašnji košarkaš zagrebačke Cibone, pokazuje kvalitetnim radom s mladim i talentiranim plivačima Spartaka koje kao trener priprema za početak njihove aktivne natjecateljske karijere. Kako se odvija rad u ovom prijelaznom razdoblju, kada je stanka zbog postavljanja satora nad Gradskim bazenom, i kakvi su planovi rada u novoj plivačkoj sezoni, popričali smo u kraćem razgovoru za naš tjednik.

»U plivačkom sportu nova sezona uvijek počinje tzv. zimskim dijelom, kada se ulazi u zatvoreni prostor bazena i nastavlja se drugim dijelom, negdje u travnju, kada nastupa rad na otvorenom. Sada se još uvijek nalazimo na prinudnoj stanci sve dok traju radovi na postavljanju balona nad našim bazenom u Subotici, ali očekujem kako bi nastavak plivačkih treninga trebao započeti već od ponedjeljka, 20. rujna«, pojasnio je Ivan Šoštarec.

ODLIČNI REZULTATI

»Tijekom drugog dijela prošlogodišnje sezone, u tzv. ljetnom natjecateljskom razdoblju, PK Spartak je zabilježio zbilja vrijedne rezultate, osvojivši preko 300 medalja na raznim domaćim i inozemnim natjecanjima. Imamo 8 osvajača odličja na državnim prvenstvima, a nekoliko naših plivača i plivačica je selektirano na popis reprezentativaca, te će sudjelovati u radu kampova koji okupljaju najtalentiranije i najbolje u Srbiji. Također bih istaknuo činjenicu da

od 30 reprezentativaca u pionirskom uzrastu naš klub ima čak njih 7-8, a sve to potvrđuje kako smo zbilja dobro radili s našim natjecateljima.

TRENERSKI RAD

Ivan Šoštarec je zadužen za rad s mladim, talentiranim plivačima i plivačicama koji bivaju selektirani nakon završetka plivačke škole.

»Moj djelokrug trenerskog rada zahvata dužnosti treniranja tzv. prednatjecatelja, najtalentiranijih dječaka i djevojčica izabranih od svih polaznika škole plivanja, i na treninzima ih nastojim naučiti sve najnovije tehnike plivanja i što bolje ih pripremiti za njihov daljnji plivački razvoj. U prosjeku polaznici mojih treninga kod mene se zadržavaju oko godinu i pol dana, kada se priključuju sastavu prvoga tima. Djeca s kojima redovito radim tijekom

ljetnog razdoblja treniraju dva puta dnevno, a kada počne školska godina onda nastojimo održati minimum četiri treninga tjedno. Trenutačno radim s približno 50-tak prednatjecatelja u dobnom uzrastu od 8-13 godina.

USPOREDBA KOŠARKE I PLIVANJA

Bolji poznavatelji košarke sjećaju se Šoštarecova nastupa za momčad KK Cibone iz Zagreba i njegovog sudjelovanja u osvajanju naslova europskog prvaka u klupskoj košarci. Ali, uz košarku Ivan se u mladosti aktivno bavio i plivanjem.

»Nisam imao nikakvih problema kada sam se odlučio baviti trenerskim angažmanom u plivačkom sportu, ali sam zato odlučio uložiti mnogo truda u svladavanju i usvajanju najnovijih dostignuća u suvreme-

nom plivanju. Najviše i danas učim s brojnih stručnih CD-a, ali redovito sudjelujem i na stručnim seminarima na kojima se prezentiraju brojni noviteti bez kojih se ne može kvalitetno raditi. Dobar trener se mora konstantno usavršavati i razmišljati kako može unaprijediti svoj stručni rad, a vrhunski plivački sport se konstantno unapređuje i za uspjeh su potrebni jako dobri rezultati«.

UVJETI ZA RAD

Nažalost, Subotica je jedan od rijetkih gradova koji ima plivačku kvalitetu, a nema zatvoreni bazen.

A na tu temu Šoštarec kaže:

»Najveći problem u kontinuitetu kvalitetnog rada nam predstavlja upravo ovo prijelazno razdoblje kada smo onemogućeni trenirati u vodi, pa smo primorani održavati isključivo »suhe treninge«, na kojima radimo na unapređenju tjelesne snage i kondicije. Uzmemo li u obzir val hladnijeg vremena tijekom druge polovice kolovoza, te vrijeme potrebno za postavljanje balona na bazenu, izvan plivačkog rada smo već nekoliko tjedana. Ipak, pokraj svih nedaća, dobrim i kvalitetnim radom pod vodstvom glavnog trenera Bojana Racea i nas ostalih trenera u klubu, uspijevamo održati korak u aktualnoj kvaliteti plivačkog sporta u Srbiji.

Otac – trener

Ivan Šoštarec je ponosni otac Milice i Marka, talentiranih plivača koji su već u reprezentativnoj evidenciji svojih starosnih uzrasta, ali, kako sam kaže, s njima ne može ustanoviti ozbiljniji trenerski odnos. »Moje sugestije ne shvaćaju ozbiljno i uvijek tvrde da znaju bolje od mene«.

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

**POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA
U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.**

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

PETAK
17.9.2010.
HRT 1

05.40 - Najava programa
 05.45 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Fotografija u Hrvatskoj
 10.25 - Odjevna odiseja: Rusija, serija
 10.50 - Odjevna odiseja: Tajland, serija
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi, telenovela
 13.15 - Ljetna slagalica
 14.10 - Vijesti
 14.20 - Sutra je novi dan 2, serija
 15.05 - Iza ekrana
 15.35 - Škrinja
 16.20 - Luda kuća 2, humoristična serija
 17.00 - Vijesti
 17.10 - Hrvatska uživo
 18.30 - Čarolija 10, serija (R)
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Vinkovačke jeseni 2010, prijenos otvorenja
 22.00 - Dnevnik 3
 22.30 - Vijesti iz kulture
 22.40 - Dr. House 3, serija
 23.30 - Edmond, američki film
 00.50 - 28 dana poslije, britanski film
 02.45 - Zvezdane staze: Enterprise 4, serija
 03.30 - Studio 60 na Sunset Stripu, serija
 04.15 - Ljetna slagalica
 05.05 - More ljubavi, telenovela

HRT 2

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.40 - Najava programa
 07.45 - TV vrtić: Higijena
 07.55 - Na kraju ulice: Kako biti dobar
 08.10 - 101 dalmatinac, crtana serija
 08.30 - Žderonja, crtana serija
 08.50 - Krava i pilić, crtana serija
 09.15 - Glazbeceda: Na slovo K
 09.25 - Izazovi: Djevojčica i konj
 09.40 - Na prvi pogled, serija za djecu
 10.05 - Vincent i ja,

kanadski film
 11.45 - Beverly Hills 3, serija
 12.30 - Beverly Hills 3, serija
 13.15 - Državnik novog kova 2b, humoristična serija
 14.15 - Zvezdane staze: Enterprise 4, serija
 15.00 - Emisija iz kulture
 15.45 - Diži zastor, američki film
 17.35 - U svijetu bez leda, dokumentarni film
 18.30 - Mučke 7b, humoristična serija
 19.30 - Garaža
 20.05 - Večernja škola
 20.40 - Vijesti na Drugom
 20.50 - Bitange i princeze 2, humoristična serija
 21.25 - Bitange i princeze 2, humoristična serija
 22.05 - Inspektor Montalbano 2, mini-serija
 23.40 - Studio 60 na Sunset Stripu, serija
 00.25 - Mučke 7b, humoristična serija
 02.00 - Mučke 7b, humoristična serija
 03.05 - Kraj programa

nova

06.05 Hitni slučaj, serija
 07.05 Dona Barbara, serija
 07.55 Bumba, crtana serija
 08.10 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 08.25 Roary, crtana serija
 08.50 Dona Barbara, serija
 09.50 U ime ljubavi, serija
 11.50 Naša mala klinika, serija
 12.50 IN magazin
 13.35 Provjereno, magazin
 14.30 Dona Barbara, serija
 16.25 U ime ljubavi, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.20 U ime ljubavi, serija - nastavak
 17.35 U ime ljubavi, serija
 18.30 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Supertalent, talent show
 21.45 Željna slobode, igrani film
 23.50 Krojač Paname, igrani film
 01.40 Ezo TV, tarot show
 03.10 Ispovijedi jedne go-go djevojke, igrani film
 04.40 Sunset, igrani film
 06.25 Kraj programa

RTL

07.55 Miffy, animirana serija
 08.10 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija
 10.20 Ekkluziv, magazin (R)
 10.40 Večera za 5, lifestyle emisija
 11.45 1001 noć, dramska serija
 13.20 Los Victorinos,

telenovela
 14.10 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
 15.45 Cobra 11, kriminalistička serija (dvije epizode)
 17.25 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
 18.30 Vijesti, informativna emisija
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
 21.30 Instruktor, humoristična serija
 22.00 Slučajni turist, putopisni show
 22.55 Pustolovine jednog idiota, igrani film
 00.35 Vijesti, informativna emisija
 00.45 Stripitz, igrani film, komična drama
 02.45 Astro show, emisija uživo
 03.45 Bez traga, igrani film, drama

SUBOTA
18.9.2010.
HRT 1

06.15 - Najava programa
 06.20 - Glas domovine (R)
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Yellow Sky, američki film
 10.00 - Vijesti
 10.20 - Kućni ljubimci
 10.55 - Normalan život, emisija o obitelji
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - More ljubavi, telenovela
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.40 - Reporter - izbor: Tankograd
 15.40 - Znanstvene vijesti
 15.55 - Euromagazin
 16.30 - Vijesti
 16.45 - Kulturna baština
 17.00 - Jelovnici izgubljenog vremena
 17.25 - Prirodni svijet 3: Viktorijini slapovi, dokumentarna serija
 18.20 - Lijepom našom
 19.16 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Zamjene, američki film
 21.55 - Vijesti
 22.10 - Vijesti iz kulture
 22.20 - Filmski vikend s Johnom Cusackom: Gradska vijećnica, američki film
 00.10 - Noći kulturnih filmova: Simpatije za gospođicu Osvetu,

južnokorejski film
 02.00 - Noći kulturnih filmova: Tamna zvijezda, američki film
 03.20 - Znanstvene vijesti
 03.30 - Reporter - izbor
 04.30 - Kulturna baština
 05.10 - More ljubavi, telenovela

HRT 2

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 08.00 - Najava programa
 08.05 - Žutokljunac: Pantomima
 --- - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
 09.20 - Cijele note, serija za djecu
 09.45 - Cijele note, serija za djecu
 10.10 - Slučaj za ekipu BARZ, serija za djecu
 10.35 - Slučaj za ekipu BARZ, serija za djecu
 11.00 - Sportske igre mladih
 11.15 - Briljanteen
 12.00 - Hrvatski pisci na TV ekranu - Josip Kulundžić: Klara Dombrovska
 13.30 - Projekt Angkor Wat: Spašavanje hramskoga grada, dokumentarni film
 14.15 - 4 zida, emisija pod pokroviteljstvom
 14.50 - KS automagazin, emisija pod pokroviteljstvom
 15.20 - Između neba i zemlje, američki film
 17.50 - Strani dokumentarni film
 18.40 - Mučke 7b, humoristična serija
 19.40 - Tuđinci u Americi, humoristična serija
 20.10 - HNL - utakmica
 22.05 - HNL - emisija
 22.55 - Inspektor George Gently 2, mini-serija
 00.30 - Mučke 7b, humoristična serija
 01.55 - Mučke 7b, humoristična serija
 02.55 - Mučke 7b, humoristična serija
 03.55 - Kraj programa

nova

06.25 Dug put kući, igrani film
 08.05 Dora istražuje, crtana serija
 08.30 Timmy Time, crtana serija
 08.40 Winx, crtana serija
 09.05 Chuggington, crtana serija

HRT 1, SRIJEDA,
22.9.2010. 20.50
HRVATSKA KINOTEKA
SAN O RUŽI - hrvatski film

Kriminalistička drama. Vraćajući se kući iz noćne smjene, siromašni radnik Valent (R. Šerbedžija) slučajno prisustvuje međusobnom obračunu kriminalaca i pronalazi torbu punu novca. Poštteni i skromni Valent, kojemu bi se sve želje ispunile kada bi mogao svojoj djeci svaki dan pružiti meso, ispočetka planira odnijeti novac na policiju, no ubrzo ga, pod utjecajem supruge, ipak odluči zadržati. Nakon što počne trošiti više novca no uobičajeno, Valenta primjećuje susjed mesar (F. Šovagović), pripadnik kriminalnih krugova, i ubrzo ga počinje pritiskati

09.20 Ben 10: Alien Force, crtana serija
 09.50 Kinder surprise memori kviz
 10.00 Bračne vode, serija
 10.30 Frikovi, serija
 11.30 Smallville, serija
 12.30 Sunset, igrani film
 14.30 Dug put kući, igrani film
 16.30 Nad lipom 35, humori stično-glazbeni show
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.10 Nad lipom 35, humori stično-glazbeni show
 17.55 Lud, zburjen, normalan, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Usamljeni zaštitnik, igrani film
 21.55 Zastave naših očeva, igrani film
 00.15 Crvena rijeka, film
 01.50 Ezo TV, tarot show
 03.20 Usamljeni zaštitnik, igrani film
 04.45 Ispovijedi jedne go-go djevojke, igrani film
 06.25 Kraj programa

RTL

06.55 Miffy, crtana serija
 07.35 Crvene kapice, crtana serija
 07.55 YooHoo i prijatelji, crtana serija
 08.30 Bakugan, crtana serija
 08.55 Učilica, dječji kviz
 09.15 Jedna od dečkiju, humoristična serija
 10.00 Zabranjena ljubav, sapunica (pet epizoda)
 12.25 Pusti vodu da miševi odu, igrani film
 13.50 Uvijek postoji nada, igrani film, drama
 15.50 Pustolovine jednog idiota, igrani film
 17.25 Zvijezde Ekstra: Diana, zabavna emisija
 18.30 Vijesti

da vrati novac njegovim prijateljima kriminalcima. Valentov najbolji prijatelj Žac (Lj. Zečević) u vezi je s mesarovom kćeri (A. Šovagović)... Film je snimljen 1986.

Uloge: Rade Šerbedžija, Fabijan Šovagović, Ljubo Zečević, Zdenka Heršak, Vlatko Dulić, Anja Šovagović, Tomislav Gotovac, Srećko Jurdana

Scenaristi: Pavao Pavličić i Zoran Tadić

Snimatelj: Goran Trbuljak

Redatelj: Zoran Tadić

- 19.05 Bibin svijet, humoristična serija
20.00 Kraljević i ja, igrani film, romantična komedija
22.00 Ljubav iz snova, igrani film
23.50 Andeo pravde, igrani film, akcijski
01.30 Astro show, emisija uživo
02.30 Obitelj iz predgrađa, igrani film

**NEDJELJA
19.9.2010.**

- 05.50 - Najava programa
05.55 - Lijepom našom
07.00 - Euromagazin
07.30 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert klasične glazbe
09.20 - Pustolovina velebitskim podzemljem, dokumentarni film
09.50 - Vijesti iz kulture (R)
09.55 - Vijesti
10.00 - Vinkovačke jeseni 2010, prijenos svečanog mimohoda
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Strani dokumentarni film
14.50 - Mir i dobro
15.25 - Vijesti
15.40 - Legenda, britanski film
17.15 - Tribute to Miljenko Prohaska, snimka
18.30 - Rudolf Steiner - Modus vivendi: Eurythmija, film
19.05 - Baltazar: Pingvin Axel, crtana serija
19.16 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Stipe u gostima 2, TV

- serija
20.50 - Aerodrom, američki film
23.10 - Vijesti
23.25 - Vijesti iz kulture
23.35 - Filmski vikend s Johnom Cusackom: 1408, američki film
01.15 - Mini-serija
02.55 - Noćni reprizni dokumentarci (strani - ljeto)
04.05 - Plodovi zemlje
04.55 - Rijeka: More

- 07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
08.00 - Najava programa
08.05 - Jura Hura, serija za djecu
08.35 - Trolovi, crtana serija
09.00 - Trolovi, crtana serija
09.25 - Hugo i Josefín, švedski film za djecu
10.50 - Biblija
11.00 - Slunj: Misa, prijenos
12.05 - Putovanja željeznicom, dokumentarna serija
12.55 - Strani igrani film
15.00 - Magazin LP
17.45 - Strani dokumentarni film
18.35 - Mućke 7b, humoristična serija
19.35 - Garaža (R)
20.10 - HNL: Rijeka - Hajduk, prijenos
22.10 - Zakon!, humoristična serija
22.45 - Video na(d)zor
23.15 - Prikračen 3, humoristična serija
23.40 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
00.20 - Cellomania u Osoru
01.25 - Kraj programa

- 06.20 Frikovi, serija
07.10 Brza blagajna, serija
07.40 Dora istražuje, crtana serija
08.05 Timmy Time, crtana serija
08.20 Winx, crtana serija
08.45 Chuggington, crtana serija
09.00 Ben 10: Alien Force, crtana serija
09.30 Kinder surprise memori kviz
09.40 Automotiv, auto-moto magazin
10.10 Magazin Lige prvaka
10.40 Heroji, serija (5-6/26)
12.40 Koncert klapa na Poljudu: Ne damo te pismo naša
14.10 Sudbina, igrani film
16.00 Supertalent, show
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Supertalent, show-

- nastavak
17.55 Lud, zbunjen, normalan, serija
18.30 Lud, zbunjen, normalan, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Periferija city, serija
21.00 Cuperman 3, igrani film
23.15 Red Carpet, showbiz magazin
00.35 Televizijska posla, serija
01.05 Cijena strasti 1, igrani film
02.40 Cijena strasti 2, igrani film
04.10 Red Carpet, showbiz magazin
05.35 Automotiv, auto-moto magazin
06.00 Kraj programa

- 06.20 Miffy, animirana serija
06.55 Crvene kapice, crtana serija
07.15 Yoohoo i prijatelji, crtana serija
07.50 Bakugan, crtana serija
08.15 Jedna od dečiju, humoristična serija
08.40 Zabranjena ljubav, sapunica (pet epizoda)
11.15 Slučajni turist, putopisni show (R)
12.15 Pusti vodu da miševi odu, igrani film
13.40 Ljubav iz snova, igrani film
15.30 Kraljević i ja, igrani film, romantična komedija
17.35 Discovery: Preživjeti divljinu - Pustinja Baja California, film
18.30 Vijesti, informativna emisija
19.05 Ekkluziv, magazin
20.00 Andeo osvete, igrani film, triler
21.45 CSI: Miami, kriminalistička serija (dvije epizode)
23.25 Sliver, igrani film, triler
01.15 Andeo pravde, igrani film, akcijski
02.50 Libby, igrani film, humorna drama

**PONEDJELJAK
20.9.2010.**

- 05.40 - Najava programa
05.45 - Rijeka: More
06.15 - Mir i dobro
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.00 - Čarolija 10, serija
09.50 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti

- 10.10 - Overland 3: Od Cape Towna do Nord Kappa, dokumentarna serija
11.00 - Kod Ane, emisija pod pokroviteljstvom
11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.30 - More ljubavi, telenovela
13.20 - Sutra je novi dan 2, serija
14.05 - Vijesti
14.20 - Normalan život, emisija o obitelji
15.00 - Luda kuća 2, humoristična serija
15.40 - Glas domovine
16.15 - Vijesti
16.25 - Hrvatska uživo
17.50 - 8. kat, talk-show
18.45 - Odmori se, zaslužio si - pilot, TV serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Latinica
21.50 - Poslovni klub
22.30 - Dnevnik 3
23.10 - Big, bigger, biggest - dokumentarna serija
00.00 - Koncert ozbiljne glazbe
01.00 - Strana igrana serija (Zvezdane / Battlestar Galactica)
01.45 - Strana igrana serija
02.30 - Strana igrana serija
03.15 - Potrošački kod
03.45 - Latinica
05.15 - More ljubavi, telenovela

- 07.00 - Najava programa
07.05 - 101 dalmatinac, crtana serija
07.30 - Žderonja, crtana serija
07.55 - Program za djecu
08.25 - Školski sat
09.10 - Školarci obavještajci, serija za djecu
09.35 - Na prvi pogled, serija za djecu
10.00 - Beverly Hills 3, serija
10.45 - Split: More (R)
11.15 - Lijepom našom (R)
12.15 - Reporter (R)
13.30 - Zvezdane staze: Enterprise 4, serija
14.15 - Školski sat (R)
15.00 - Andre, američki film
16.45 - Veronica Mars 1, serija za mlade
17.30 - Moja žena i djeca 5, humoristična serija
17.55 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Cocco Bill, crtani film
19.10 - Ponos Ratkajevih, telenovela
20.05 - TV Bingo Show
20.50 - Mala Miss Amerike, američki film
22.40 - 24: Redemption, serija
23.30 - Kalifornikacija 2,

- serija
00.00 - Studio 60 na Sunset Stripu, serija
00.40 - Retrovizor: Dva i pol muškarca 4, humoristična serija
01.00 - Retrovizor: Momci s Madisona 2, serija
01.45 - Retrovizor: Kineska plaža 3, serija
02.30 - Kraj programa

- 06:00 Hitni slučaj, serija
06:55 Dona Barbara, serija
07:45 Bumba, crtana serija
08:05 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
08:20 Roary, crtana serija
08:45 Dona Barbara, serija
09:45 U ime ljubavi, serija
10:45 U ime ljubavi, serija
11:45 Naša mala klinika, serija
12:45 IN magazin
13:30 Najbolje godine, serija
14:25 Dona Barbara, serija
16:20 U ime ljubavi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 U ime ljubavi, serija - nastavak
17:35 U ime ljubavi, serija
18:30 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Najbolje godine, serija
21:05 Lud, zbunjen, normalan, serija
21:50 Lud, zbunjen, normalan, serija
22:25 Pomajka, igrani film
23:30 Večernje vijesti
23:45 Pomajka, igrani film - nastavak
01:00 Superman 3, igrani film
03:05 Seks i grad, serija
03:30 Ezo TV, tarot show
04:30 Bračne vode, serija
04:55 Naša mala klinika, serija
05:45 Kraj programa

- 05.55 Miffy, animirana serija
06.10 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
08.25 Ekkluziv, magazin
09.15 Bibin svijet, humoristična serija
10.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
11.25 Zabranjena ljubav, sapunica
12.20 Nestala, telenovela
13.10 Los Victorinos, telenovela
14.00 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
15.40 Cobra 11, kriminalistička serija (dvije epizode)
17.25 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
18.30 Vijesti,

informativna emisija
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
21.30 Transporter, igrani film, akcijski
23.00 Instruktor, humoristična serija (dvije epizode)
23.40 Vijesti, informativna emisija
23.50 Na teži način, igrani film, akcijska komedija
01.40 Astro show, emisija uživo
02.40 Dobrotvor, dramska serija
03.25 Andeo osvete, igrani film, triler

UTORAK
21.9.2010.

06.00 - Najava programa
06.05 - Normalan život, emisija o obitelji (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.00 - Čarolija 10, serija (R)
09.50 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - Overland 3: Od Cape Towna do Nord Kappa, dokumentarna serija
11.00 - Kod Ane, emisija pod pokroviteljstvom (R)
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - More ljubavi, telenovela
13.20 - Sutra je novi dan 2, serija
14.05 - Vijesti
14.20 - Među nama
15.00 - Luda kuća 2, humoristična serija
15.40 - Znanstvena petica
16.15 - Vijesti
16.25 - Hrvatska uživo
17.50 - 8. kat, talk-show
18.45 - Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Država, selo, grad
21.30 - Apokalipsa - Drugi svjetski rat: Svijet u plamenu, dokumentarna serija
22.30 - Dnevnik 3
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Lica nacije
00.00 - Strana igrana serija (R)
00.45 - Strana igrana serija (Zvezdane / Battlestar Galactica) (R)
01.30 - Strana igrana serija (R)
02.15 - Strana igrana serija (R)
03.00 - Reprizni program (R)
05.15 - More ljubavi

07.00 - Najava programa
07.05 - 101 dalmatinac, crtana serija
07.30 - Žderonja, crtana serija (R)
07.55 - Program za djecu
08.25 - Školski sat
09.10 - Školarci obavještajci, serija za djecu
09.35 - Na prvi pogled, serija
10.00 - Beverly Hills, serija
10.45 - Globalno sijelo (R)
11.15 - Prizma, (R)
12.00 - U istom loncu, kulinarski show (R)
12.35 - Euromagazin (R)
13.05 - Proces (R)
13.30 - Battlestar Galactica 4a, serija
14.15 - Školski sat (R)
15.00 - Prekršena obećanja: Kako vratiti Emily, američki film
16.45 - Veronica Mars 1, serija za mlade
17.30 - Moja žena i djeca 5, humoristična serija
17.55 - 4 zida, emisija pod pokroviteljstvom
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Cocco Bill, crtani film
19.10 - Ponos Ratkajevih, telenovela
20.05 - Prijateljstvo za starost, humanitarni koncert
22.05 - CSI: Las Vegas 9, serija
22.50 - 24: Redemption, serija
23.40 - Bez traga 6, serija
00.25 - Retrovizor: Dva i pol muškarca 4, humoristična serija (R)
00.45 - Retrovizor: Momci s Madisona 2, serija (R)
01.30 - Retrovizor: Kineska plaža 3, serija
02.15 - Kraj programa

06:00 Hitni slučaj, serija (7/12)
06:55 Dona Barbara, serija (143/190)
07:45 Bumba, crtana serija (81-82/150)
08:05 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (37/52)
08:20 Roary, crtana serija (12/52)
08:45 Dona Barbara, serija (144/190)
09:45 U ime ljubavi, serija (131-132/170)
11:45 Naša mala klinika, serija (12/15)
12:45 IN magazin
13:30 Najbolje godine, serija (9/156)
14:25 Dona Barbara, serija (145-146/190)

16:20 U ime ljubavi, serija (133/170)
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 U ime ljubavi, serija - nastavak
17:35 U ime ljubavi, serija (134/170)
18:30 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Najbolje godine, serija (10/156)
21:05 Bijes pod kontrolom, igrani film
23:10 Večernje vijesti
23:25 Pomajka, igrani film
01:30 Seks i grad, serija (44/94)
01:55 Ezo TV, tarot show
02:55 Bračne vode, serija (14/26)
03:30 More ljubavi, film
05:25 Seks i grad, serija (44/94)
05:50 Kraj programa

06.05 Miffy, animirana serija
06.15 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
07.15 RTL ritam zona - Top 40 domaći, glazbena emisija
08.30 Ekkluziv, magazin (R)
08.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
09.55 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
11.20 Zabranjena ljubav, sapunica
12.15 Nestala, telenovela
13.05 Los Victorinos, telenovela
13.55 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
15.35 Cobra 11, kriminalistička serija (dvije epizode)
17.15 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
18.30 Vijesti, informativna emisija
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
21.30 Billy Madison, igrani film, komedija
23.10 Vijesti, informativna emisija
23.25 Smokey i bandit, igrani film, akcijska komedija
01.00 Astro show, emisija uživo
02.00 Savršeno oružje, znanstveno-fantastična serija (R)
02.45 Transporter 2, igrani film, akcijski

SRIJEDA
22.9.2010.

06.00 - Najava programa
06.05 - Među nama (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.00 - Čarolija 10, serija (R)
10.00 - Vijesti
10.10 - Overland 3: Od Cape Towna do Nord Kappa, dokumentarna serija
11.00 - Kod Ane, emisija pod pokroviteljstvom (R)
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - More ljubavi
13.20 - Sutra je novi dan 2, serija
14.05 - Vijesti
14.20 - Riječ i život, religijski program
15.00 - Luda kuća 2, humoristična serija
15.40 - Alpe-Dunav-Jadran
16.15 - Vijesti
16.25 - Vukovar: Hrvatska uživo - Euromagazin uživo
17.45 - 8. kat, talk-show
18.35 - Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Stipe u gostima 3, serija
20.50 - Hrvatska kinoteka: San o ruži
22.30 - Dnevnik 3
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Drugi format
00.00 - Strana igrana serija (R)
00.45 - Strana igrana serija (Zvezdane / Battlestar Galactica) (R)
01.30 - Strana igrana serija (R)
02.15 - Strana igrana serija (R)
03.00 - Reprizni program (R)
05.15 - More ljubavi

07.00 - Najava programa
07.05 - 101 dalmatinac, crtana serija
07.30 - Žderonja, crtana serija (R)
07.55 - Program za djecu
08.25 - Školski sat
09.10 - Školarci obavještajci, serija za djecu
09.35 - Na prvi pogled, serija
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.30 - Battlestar Galactica 4a, serija
14.15 - Školski sat (R)
15.00 - Točka gladi, film
16.45 - Veronica Mars 1, serija
17.30 - Moja žena i djeca 5, humoristična serija
17.55 - e-Hrvatska, emisija pod pokroviteljstvom
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Cocco Bill, crtani film
19.10 - Ponos Ratkajevih, telenovela

20.05 - Out Break (Izvan kontrole), američki film
22.10 - CSI: Las Vegas 9, serija
22.55 - 24 (7), serija
23.45 - Nove avanture stare Christine 4, serija
00.05 - Retrovizor: Dva i pol muškarca 4, serija (R)
00.25 - Retrovizor: Momci s Madisona 2, serija (R)
01.10 - Retrovizor: Kineska plaža 3, serija
01.55 - Kraj programa

06:00 Hitni slučaj, serija (8/12)
06:55 Dona Barbara, serija (145/190)
07:45 Bumba, serija (83-84/150)
08:05 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (38/52)
08:20 Roary, crtana serija (13/52)
08:45 Dona Barbara, serija (146/190)
09:45 U ime ljubavi, serija (133-134/170)
11:45 Naša mala klinika, serija (13/15)
12:45 IN magazin
13:30 Najbolje godine, serija (10/156)
14:25 Dona Barbara, serija (147-148/190)
16:20 U ime ljubavi, serija (135/170)
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 U ime ljubavi, serija - nastavak
17:35 U ime ljubavi, serija (136/170)
18:30 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Najbolje godine, serija (11/156)
21:05 Lud, zbunjen, normalan, serija (4/25)
21:45 Lud, zbunjen, normalan, serija (22/24)
22:20 Periferija city, serija (1/14)
23:20 Večernje vijesti
23:35 Bijes pod kontrolom, igrani film
01:25 Seks i grad, serija (45/94)
01:55 Ezo TV, tarot show
02:55 Bračne vode, serija (15/26)
03:20 Lovci na vampire, igrani film
04:45 Seks i grad, serija (45/94)
05:10 Bračne vode, serija (14/26)
05:35 Kraj programa

06.05 Miffy, animirana serija
06.20 RTL ritam zona - Retro,

glazbena emisija
08.35 Ekkluziv, magazin (R)
08.50 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
10.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
11.25 Zabranjena ljubav
12.20 Nestala, telenovela
13.10 Los Victorinos
14.00 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
15.40 Cobra 11, kriminalistička serija (dvije epizode)
17.20 Bibin svijet, serija (dvije epizode)
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
21.30 Put osвете, serija
22.20 Kost, serija
23.10 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
00.00 Vijesti
00.15 Aerodrom, film, triler
02.05 Astro show
03.05 Najgori neprijatelj, kriminalistička serija (R)
03.45 Billy Madison, igrani film, komedija

ČETVRTAK
23.9.2010.

06.00 - Najava programa
06.05 - Riječ i život, religijski program (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti

08.35 - Vijesti
09.02 - Čarolija 10, serija (R)
10.00 - Vijesti
10.10 - Overland 3: Od Cape Towna do Nord Kappa, dokumentarna serija
11.00 - Kod Ane, emisija pod pokroviteljstvom (R)
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - More ljubavi
13.20 - Sutra je novi dan 2
14.05 - Vijesti
14.20 - Trenutak spoznaje
15.00 - Luda kuća 2, humoristična serija
15.40 - Domaći dok.film
16.15 - Vijesti
16.25 - Hrvatska uživo
17.50 - 8. kat, talk-show
18.45 - Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.05 - Otvoreno
21.55 - Pola ure kulture
22.30 - Dnevnik 3
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Na rubu znanosti
00.00 - Strana igrana serija (R)
00.45 - Strana igrana serija (Zvezdane / Battlestar Galactica) (R)
01.30 - Strana igrana serija (R)
02.15 - Strana igrana serija (R)
03.00 - Reprizni program (R)
05.15 - More ljubavi, (R)

07.00 - Najava programa
07.05 - 101 dalmatinac, crtana serija
07.30 - Žderonja, crtana serija (R)

07.55 - Program za djecu
08.25 - Školski sat
09.10 - Školarci obavještajci, serija za djecu
09.35 - Na prvi pogled, serija
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.30 - Battlestar Galactica 4, serija
14.15 - Školski sat (R)
15.00 - U vlastitom razredu, američki film
16.45 - Veronica Mars 1, serija za mlade
17.30 - Moja žena i djeca 5, humoristična serija
17.55 - Direkt
18.20 - Znanstvene vijesti
18.30 - Županjska panorama
18.55 - Rukomet, Liga prvaka: Constanta - CO Zagreb, 1. poluvrijeme
19.45 - Rukomet, Liga prvaka: Constanta - CO Zagreb, 2. poluvrijeme
20.35 - Čudesni planet, dokumentarna serija
21.25 - Ed TV, američki film
23.25 - 24 (7), serija
00.15 - Zovem se Earl 4, humoristična serija
00.35 - Retrovizor: Dva i pol muškarca 4, humoristična serija (R)
00.55 - Retrovizor: Dr. House 3, serija
01.40 - Retrovizor: Kineska plaža 3, serija
02.25 - Kraj programa

06.00 Hitni slučaj, (9/12)
06:55 Dona Barbara, serija (147/190)

07:45 Bumba, crtana serija (85-86/150)
08:05 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (39/52)
08:20 Roary, crtana serija (14/52)
08:45 Dona Barbara, serija (148/190)
09:45 U ime ljubavi, serija (135-136/170)
11:45 Naša mala klinika, serija (21/35)
12:45 IN magazin
13:30 Najbolje godine, serija (11/156)
14:25 Dona Barbara, serija (149-150/190)
16:20 U ime ljubavi, serija (137/170)
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 U ime ljubavi, serija - nastavak
17:35 U ime ljubavi, serija (138/170)
18:30 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Najbolje godine, serija (12/156)
21:05 Provjereno, informativni magazin
22:05 Živa meta, serija
23:05 Večernje vijesti
23:20 Stander, igrani film
01:25 Seks i grad, serija (46/94)
01:55 Ezo TV, tarot show
02:55 Vjerovali ili ne, dokumentarna serija (3/44)
03:20 Lov na vještice, igrani film
04:50 Seks i grad, serija (46/94)
05:15 Naša mala klinika, serija (21/35)
06:00 Kraj programa

06.20 Miffy, animirana serija
06.35 RTL ritam zona - Dalmatinski libar, glazbena emisija
07.30 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
08.40 Ekkluziv, magazin (R)
09.00 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
10.05 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
11.30 Zabranjena ljubav
12.25 Nestala, telenovela
13.15 Los Victorinos
14.05 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
15.45 Cobra 11, kriminalistička serija (dvije epizode)
17.30 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
21.30 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
23.10 Uvod u anatomiju, dramska serija
00.05 Vijesti
00.15 Uvod u anatomiju, dramska serija
01.05 Put osвете, kriminalistička serija (R)
01.50 Astro show, emisija uživo
02.50 Kost, kriminalistička serija (R)
03.35 Loša medicina, igrani film, komedija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 subotom od 7,20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

5	1001	POK KRALJ KOCKA	NEDOSTA- TAK SVILU- TIA, NED- KUSNOST	REVEN PREKO PA- MENA, PRI- KOPAVICA (BINOČ)	LEMBUR	ALBANSKA TELEGRAF SRA, AGON- CIA	50	KALLI	ČUČ- POČNICA BUJEMLI	AGATH BENJAM	REVARO- CE TATJA, NA TAJKO I BAPUR	PORTUGA	INTELIGI	STANOV- NIK NEKE ZEMLJE
UNUTRAŠ- NJA SVILA NA ŽELJENOG MESA (KUPČ)							PRA TILAC SVETOG MROLE DRUGO, ČUJENLO							
ŽVIR PILČUH PILA (BINOČ)								OGNENA DOMILJE PISAC VELIKA KOVČE				TRONOM KACILAJ SPRAVE ZA MED. PROJEKTO		
FLASIRATI VIMANE													AUSTRIJA GRANICNI RADNICI NA TOČANUL JEDRAČI	
JEDNAJ						EREDITE VITINE LUČH GRAD U MAGNE			ILLO, ŽEN- LJUBE ZVANOST O DELIVANA					
LJESTVICA							I JEDAN I DRUGI PRASTA NOVINICE ITALIE							
LAJDI IZ RUKA								AZLEH DYVLI MAGARAC AZEMINA DOMELA						
"RADNIČKE PROFESKE IGRE"					GRAD U BR- BIRI (slo- vacko, TRIO MJEŠTO- U LICE)					BARCELLO TRJESNI BUDU UNMANU- ABCE				USLANI
GRVA KARINJA GRUPA				UNUTRAJ JERENKI GRAD NA ANGANI							GRČ MISA- CA LICA MIL TUPROU LJEDI			
DIO GRADIA RLEKE SPRIMA SVETI VIKO						HOJE JE OD JANA DIO VELI- KE SVITA- TIVE							ULJEDVU KVAČO- TICA PROGAN	
SLAVENSKI KOSARINAS EPAZEN								PUČKA KU- PINKA IZ DZEMAJ MORSKE STUENE						
"FAST"			NAJČUJA GNADIVINA NA SVIJETU SMOČANICA BALIČI											JAMAC GARANT
SLAVNI KARADSKI ROCKERI NEIL							LANOVA NEFLIAN SUA MARIJA KOSMETIK						PAB OTOR PARADSKI KORUSKI HOD, ALUJA REKMANOČI	
50	STATI PAPIR GODIČALI PROMO								SOL KORRACNE KISLINE "KUSSENE"					
ŠVIČARSKA NOVINSKA AGENCIJA					GRVA AM- TENIČAČI- CA, CHRIS ENGLISH HREŠT						PIVRSKI NACH DILH LITAGANCA			
UKOGO KURIVO								POK GIAVRE HENDRI AL PACINO						"JAKET" KOLUHI
JELEN VI- TESOVIĆ				GRUBILICA NOVINERA					ARČ. NO- GOMETRO JUNI SE- BASTAN "TRUPKA"					
JAPANSKA KURTKA KURKAL LISA							SMSOLI CAN SAN- KAMENT KISTOVA TUBLA							

BESPLATNE KRIŽALJKE